

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM BİRİNCİ KADEMEDE GÖREV YAPAN SINIF
ÖĞRETMENLERİNİN, ETKİLİ MATERYAL KULLANMA
YETERLİLİKLERİ ÜZERİNE ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ
(ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Yrd.Doç. Dr. İbrahim Yaşar KAZU

Hazırlayan
Arif SEMERCİ

ELAĞIĞ-2006

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

İlköğretim Birinci Kademedeki Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin, Etkili Materyal Kullanma Yeterlilikleri Üzerine Öğretmen ve Yönetici Görüşleri (Antalya İli Örneği)

Arif SEMERCİ

Fırat Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

2006, Sayfa: 153 +XVI

Günümüzde bireylerin gelişmelere uyum sağlama ve daha çok bilgi sahibi olma isteği, yaşamlarında karşılaştıkları sorunlara çözüm bulma çabaları, sistemli ve bilimsel çalışmaların artırılmasını zorunlu kılmaktadır. Değişen koşullar herkes için daha çok ve daha nitelikli bir eğitim gerektirmektedir. İşte bu bağlamda, daha çok öğrenciye, daha az zamanda, daha çok olumlu davranış kazandırmak ve eğitimin nitelikli ve verimli olması için eğitimcilerin daha etkin çalışmasına gerek vardır.

Bu amaçla ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin, öğretim etkinliklerinde materyal kullanma, okul çevre olanaklarının değerlendirme ile ilgili yeterliliklerini, materyal kullanımına ilişkin tutumlarını ve hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını belirlemek için, ilköğretim birinci kademe görev yapan sınıf öğretmenlerinin etkili materyal kullanma yeterlilikleri ile ilgili olarak öğretmen ve yönetici görüşlerinin belirlenmesi için bu araştırma yapılmıştır.

Araştırma tarama modelindedir. Araştırma verilerini toplamak amacıyla biri okul yöneticisi, diğeri de sınıf öğretmenlerine olmak üzere iki anket geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma evreni, Antalya merkez ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve sınıf öğretmenlerinden oluşmuştur. Araştırma, 2005-2006

öğretim yılında Antalya il merkezindeki ilköğretim okullarından küme örnekleme yöntemi ile seçilen 65 okul, 260 öğretmen ve 65 yönetici ile yapılmıştır.

Araştırma sonucunda; öğretmenlerin materyal kullanma ve üretme konusunda kendilerini yeterli olarak görmedikleri, ancak materyal kullanma ve üretme konularına karşı olumlu tutum sergiledikleri, materyal kullanma ve üretme konularında hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının bulunduğu, okullarda bulunan materyallerin sayı ve nitelik yönünden yeterli düzeyde bulunmadığı, öğretmenlik eğitimleri sırasında aldıkları eğitimin yeterli düzeyde olmadığı, ancak eğitim fakültelerinde verilen “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme” dersinin olumlu etkilerinin görülmeye başlandığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin materyal kullanma ve üretme konularında daha iyi duruma gelebilmeleri için, hizmet içi eğitim çalışmaları yapılmalı ve okullarda bulunan materyaller sayı ve nitelik yönünden artırılmalıdır. Öğretim yazılımlarının okullara sağlanmasına ve okullara yeni alınan materyaller ile ilgili olarak öğretmenlere seminer verilmesi ihtiyaç vardır. Öğretmenlerin bilgisayar ve internetten daha iyi yararlanmaları için kullanım semineri verilmesine, ayrıca laboratuvar kullanımının daha üst düzeye çıkarıcı çalışmalar yapılmasına ihtiyaç vardır.

ABSTRACT

Master Thesis

**Teachers And Principals' Views On Classroom Teachers' Skills
Related To Using Material Effectively In Primary Schools
(The Sample Of Antalya)**

Arif SEMERCI

University of Firat

Institute of Social Sciences

Department of Educational Sciences

2006; Page:153 +XVI

In modern world, people's desires becoming the owner of more informations and adapting to developments, their efforts analyzing to problems in their lives absolute necessity increasing of scientific works. Exchangig conditions require a high quality education for everyone. Hence, it is necessity that educationalists must work better for getting to students possitive behaviors and a high quality education.

In this study, the researcher trying to determine teachers and principals' views on clasroom teachers' skills related to use material effectively in primary schools. With this aim, a study was made by researcher for fixing teachers' needs in-service training and teachers' skills about using material on teaching activities and their adequacies to benefit from possibilities in primary schools.

The study was conducted as a descriptive survey and application of a questionnaire. The working population consisted of teachers and principals selected from in the city of Antalya. This study was made 2005-2006 educational season; the data gathered from 65 schools, 260 teachers and 65 principals selected with the method of heap sampling in the city of Antalya.

In the end of this research, the following conclusions can be drawn: Teachers didn't find out capable about using and producing materials by themselves. In addition to this, teachers thought that possitively about using and producing materials; besides,

teachers' needs in-service training on using and producing materials; there isn't sufficient materials in schools; on the other hand, teachers thought positively that "the lesson of teaching technologies and improving materials" which was given in education faculties. That is to say, "the lesson of teaching technologies and improving materials" affects classroom teachers' skills positively related to using and producing material effectively in primary schools.

According to the findings of this study; the following proposals may be made: Teachers must taken in-service training by experts and materials must increase as unit and quality for fixing teachers' skills about using and producing material effectively in schools. In addition to this; seminars must given to teachers by experts about using new materials in the labrotories thus, teachers can use materials effectively in primary schools.

İÇİNDEKİLER

ONAY.....	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	VI
TABLolar LİSTESİ.....	XI
ŞEKİLLER LİSTESİ	XIV
EKLER LİSTESİ.....	XV
ÖNSÖZ.....	XVI

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ.....	1
1.1. PROBLEM DURUMU.....	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	5
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	6
1.4. SAYILTILAR.....	7
1.5. SINIRLILIKLAR.....	7
1.6. TANIMLAR.....	7

II. BÖLÜM

2.1. İLETİŞİM

2.1.1 İletişim Nedir?.....	8
2.2.2. Teknoloji ve Eğitim.....	10
2.2.3. Teknoloji ve Eğitim Ortamı.....	11

2.2. MATERYAL KULLANMA, TASARLAMA VE ÜRETME

2.2.1. Materyal Kullanmanın Gerekliliği.....	14
2.2.2. Materyal Nasıl Seçilmelidir?.....	15
2.2.3. Eğitim Materyalleri Kullanma ve Hazırlama İlkeleri.....	17
2.2.4. Materyal Tasarlama ve Geliştirme Ölçütleri.....	19
2.2.5. Materyal Kullanmanın Sağlayacağı Yararlar	20
2.2.6. Materyal Kullanımının Olası Sakıncaları	22

2.3. ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ NİTELİKLERİ

2.3.1. Öğretmen ve Öğrencinin Değişen Rollerini.....	23
--	----

2.3.2. Teknolojik Gelişmeler ve Öğretmen.....	24
2.3.3. Öğretmen Nitelikleri.....	25
2.3.3.1. Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi.....	26
2.3.2.2. Hizmet İçinde Öğretmen Eğitimi.....	28
2.3.2.3. Okulda Hizmet İçi Eğitim (İşbaşında Öğretmen Eğitim).....	29
2.3.4. Öğrenci Nitelikleri.....	30

2.4. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

2.4.1. YERLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR.....	32
2.4.2. YABANCI YAYIN VE ARAŞTIRMALAR.....	42

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	46
3.2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ.....	46
3.3. ÖRNEKLEM.....	46
3.4. VERİLERİN TOPLANMASI.....	47
3.5. VERİLERİN ANALİZİ.....	48

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	49
4.2. Öğretmenlerin Etkili Materyal Kullanma Yeterliliklerine İlişkin Görüş ve Analiz Sonuçları.....	51
4.2.1. Öğretmenlerin Materyal Kullanma Konusunda, Yeni Gelişmeleri ve Yeni Teknolojileri İzleme Düzeyleri.....	51
4.2.2. Materyal Kullanarak Yapılan Öğretimde, Materyal Kullanma Sıklığının Düzeyi.....	53
4.2.3. Öğretmenlerin Materyal Kullanma ve Üretme Konularında Değişim Yanlısı Olma düzeyleri.....	54
4.2.4. Materyallerin, Öğrenci Merkezli Öğretime Katkı Sağlama Düzeyi.....	57
4.2.5. Öğretmenlerin Laboratuarlardan Yararlanma Düzeyine İlişkin Görüşler.....	58
4.2.6. Materyal Kullanımında, Öğrenci Öğretmen Etkileşimine İlişkin Görüşler.....	59

4.2.7. Materyallerin Öğrencinin Öğrenmesini ve Öğrendiklerinin Kalıcılığını Sağlama Düzeyine İlişkin Görüşler.....	61
4.2.8. Okul Yönetiminden, Materyal Alınması veya Sağlanması Konusunda Öğretmenlerin İstekte Bulunma Düzeyleri.....	63
4.2.9. Okulda Bulunan Materyallerin, Yeni Değişen Öğretim Programlarına Uyumluluk Düzeyi	65
4.2.10. Okul Yönetiminin, Öğretmenleri Materyal Kullanma Konusunda Teşvik Etme Düzeyi.....	66
4.2.11. Öğretmenlerin Başka Kurumların Materyal Kullanma ve Sınıf Ortamını Düzenleme Durumlarını İzleme Düzeyleri.....	69
4.2.12. Materyallerin Yöneticiler Üzerine Zimmetli Olmasının, Öğretmenlerin Materyal Kullanma Durumlarını Etkileme Düzeyi.....	72
4.2.13. Öğretmenlerin Her Yerde Bulunabilen (Tahta, Mevsim Şeridi, Tarih Şeridi vb.) Materyalleri, Kullanma Sıklığı.....	73
4.2.14. Öğretmenlerin Materyalleri Öğrencilere Kullandırma Düzeyi.....	75
4.2.15. Materyal Kullanımının, Öğrenciyi Pasiflikten ve Ezbercilikten Kurtarma Düzeyine İlişkin Görüşleri.....	78
4.2.16. Öğretmenlerin Teknolojik Materyalleri (Bilgisayar, Sinevizyon, Televizyon, Tepegöz, VCD Player vb.) Kullanma Düzeyi.....	79
4.2.17. Öğretmenlerin İnternette (Öğretim Etkinliklerinde) Yararlanma Düzeyleri.....	81
4.2.18. Bilgisayar Yazılımı (Ders Yazılımı) Bulmakta Sıkıntı İle Karşılaşma Düzeyi.....	82
4.2.19. Materyal Kullanımının Ders Konularından Geri Kalma Düzeyine Etkisi.....	84
4.2.20. Materyal Kullanımının Öğretim Verimliliğini Etkileme Düzeyi.....	87
4.2.21. Kalabalık Sınıfların Materyal Kullanma Düzeyine Etkisi	89
4.2.22. Öğretim Programlarındaki Program Yükünün Öğretmenlerin Materyal Kullanma Düzeyine Etkisi.....	91
4.2.23. Öğretmenlerin Ortam Düzenleme Yeterlilikleri.....	93
4.2.24. Okul Yöneticilerinin, Teknolojik Materyallerin Kullanımını Bilme ve Öğretmenlere Yardımcı Olma düzeyleri.....	94

4.2.25. Okul Yöneticilerinin, Okul ve Sınıf İçi Etkinliklerin Bilgisayar Desteği İle Hazırlanması Konusunda Yardımcı Olma Düzeyleri.....	95
4.2.26. Teknoloji Uzmanından Öğretmenlerin Yararlanma Düzeyleri.....	97
4.2.27. Öğretmenlerin Materyalleri Öğrencileriyle Birlikte Tasarlama ve Üretme Düzeyleri.....	98
4.2.28. Okullarda Materyal Kullanma ve Üretme Alanlarının Bulunma Düzeyi.....	100
4.2.29. Tasarlanılan ve Üretilen Materyallerin Öğretim Etkinliklerinde Kullanılma Düzeyi.....	103
4.2.30. Etkili Materyal Kullanma, Tasarlama, Üretme Konusunda Yeterli Bilgi ve Beceriye Sahip Olma Düzeyi.....	104
4.2.31. Öğretmenlerin Materyal Kullanma ve Üretme Konularında Yardım Alma Düzeyi.....	107
4.2.32. Öğretmenlerin Yeni Kazandırılan Materyallerden Haberdar Olma Düzeyi.....	108
4.2.33. "Genel Hizmet İçi Eğitim" Yerine, "Okulda Hizmet İçi Eğitim" Çalışmasına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri.....	109
4.2.34. Okula Yeni Kazandırılan Materyalle İlgili Olarak Seminer Verilmesi Düşüncesine Katılma Düzeyi.....	112
4.2.35. Öğretmenlerin Materyallerin Etkili Kullanımı İle İlgili Diğer Öğretmenlere Seminer Vermesi Düşüncesine Katılma Düzeyleri.....	114
4.2.36. Öğretmen ve Yöneticilerin Materyal Kullanma, Kullandırtma ve Üretme Konulu Seminer Çalışmasına Katılma Düzeyleri.....	116
4.2.37. Öğretmenlerin, Materyal Kullanma ve Üretme Konusunda Diğer Öğretmenlere Yardımcı Olma Düzeyleri.....	118
4.2.38. Materyal Kullanma ve Üretme Konusunda, Öğretmenlik Eğitimi Sırasında Alınan Eğitimin Düzeyi.....	120
4.2.39. Eğitim Teknolojileri ve Materyal Kullanma Konusunda Hizmet İçi Eğitim İhtiyacı.....	122
4.2.40. Öğretmenlerin Bilgisayarın Eğitimde Kullanımı İle İlgili, Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları.....	124
4.2.41. Okul Materyallerinin Sayı ve Nitelik Yönünden Yeterlilik Düzeyi.....	125

V. BÖLÜM

5. TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1 TARTIŞMA VE SONUÇ.....	128
5.2. ÖNERİLER.....	136
5.2.1. Araştırmacılar İçin Öneriler.....	138
KAYNAKLAR.....	139
EKLER.....	146
ÖZGEÇMİŞ.....	153

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No:</u>	<u>Sayfa No:</u>
Tablo 1: Anketlerin Uygulama ve Geri Dönüş Oranları	47
Tablo 2: Öğretmenlerin Kişisel Bilgilere Göre Dağılımları.....	49
Tablo 3: Öğretmenlerin Materyal Kullanma Konusunda, Yeni Gelişmeleri ve Yeni Teknolojileri İzleme Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları.....	51
Tablo 4: Materyal Kullanma Sıklığına İlişkin Analiz Sonuçları.....	53
Tablo 5: Materyal Kullanma ve Üretme Konularında, Değişim Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	55
Tablo 6: Materyallerin, Öğrenci Merkezli Öğretime Katkı Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	57
Tablo 7: Öğretmenlerin Laboratuarlardan Yararlanma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	58
Tablo 8: Materyal Kullanımında Öğrenci Öğretmen Etkileşiminin Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	60
Tablo 9: Materyallerin, Öğrencinin Öğrenmesini ve Öğrendiklerinin Kalıcılığını Sağlama Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	62
Tablo 10: Öğretmenlerin Materyal Alınması veya Sağlanması Konusunda İstekte Bulunma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	63
Tablo 11: Okul Materyallerinin, Yeni Değişen Öğretim Programlarına Uyumluluk Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	65
Tablo 12: Okul Yönetiminin, Öğretmenleri Materyal Kullanma Konusunda Teşvik Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	67
Tablo 13: Öğretmenlerin Başka Kurumların Materyal Kullanma ve Sınıf Ortamını Düzenleme Durumlarını İzleme Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları.....	69
Tablo 14: Materyallerin Yöneticiler Üzerine Zimmetli Olmasının Materyal Kullanımını Etkileme Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	72
Tablo 15: Her Yerde Bulunabilen (Tahta, Mevsim Şeridi, Tarih Şeridi vb.) Materyalleri, Kullanma Sıklığına İlişkin Analiz Sonuçları.....	73
Tablo 16: Materyallerini Öğrencilerin Kullanma Sıklığına İlişkin Analiz Sonuçları...	76
Tablo 17: Materyal Kullanımının, Öğrenciyi Pasiflikten ve Ezbercilikten Kurtarma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	78

Tablo 18: Teknolojik Materyalleri (Bilgisayar, Televizyon, Tepegöz, VCDPlayer vb.) Kullanma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	80
Tablo 19: İnternette Yararlanma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	81
Tablo 20: Öğretmen ve Yöneticilerin Bilgisayar Yazılımı (Ders Yazılımı) Bulmakta Sıkıntı İle Karşılaşma Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları.....	83
Tablo 21: Materyal Kullanımının, Ders Konularından Geri Kalma Düzeyine Etkisine İlişkin Analiz Sonuçları.....	84
Tablo 22: Materyal Kullanımının Öğretim Verimliliğini Etkileme Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	88
Tablo 23: Kalabalık Sınıfların Materyal Kullanma Sıklığını Etkileme Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	90
Tablo 24: Öğretim Programlarındaki Program Yükünün Materyal Kullanma Sıklığını Etkileme Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	91
Tablo 25: Öğretmenlerin Materyal Kullanımına Uygun Olarak, Ortam Düzenleme Yeterliliklerine İlişkin Analiz Sonuçları.....	93
Tablo 26: Okul Yöneticilerinin, Teknolojik Materyallerin Kullanımını Bilme ve Öğretmenlere Yardımcı Olma Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları.....	95
Tablo 27: Okul Yöneticilerinin, Okul ve Sınıf İçi Etkinliklerin Bilgisayar Desteği İle Hazırlanması Konusunda Yardımcı Olma Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları.....	96
Tablo 28: Teknoloji Uzmanından, Öğretmenlerin Teknoloji ve Materyaller Konusunda Yararlanma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	97
Tablo 29: Öğretmenlerin Öğrencilerle Birlikte Materyal Tasarlama ve Üretme Durumlarına İlişkin Analiz Sonuçları.....	99
Tablo 30: Okullarda, Materyal Kullanma ve Üretme Alanlarının Mevcut Olma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	101
Tablo 31: Öğrencilerle Birlikte Tasarlanıp Üretilen Materyallerin, Öğretim Etkinliklerinde Kullanılma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	103
Tablo 32: Etkili Materyal Kullanma, Tasarlama, Üretme Konusunda Yeterli Bilgi ve Beceriye Sahip Olma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	105
Tablo 33: Öğretmenlerin Materyal Kullanma ve Üretme Konularında Yardım Alma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	107

Tablo 34: Öğretmenlerin Yeni Kazandırılan Materyallerden Haberdar Olma Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları.....	108
Tablo 35: "Genel Hizmet İçi Eğitim" Yerine, "Okulda Hizmet İçi Eğitim" Çalışmasına Öğretmen ve Yöneticilerin Katılma Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları.....	110
Tablo 36: Okula Yeni Kazandırılan Materyalle İlgili Olarak Seminer Verilmesini İsteme Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	112
Tablo 37: Öğretmenlerin Materyallerin Etkili Kullanımı İle İlgili Diğer Öğretmenlere Seminer Vermesi Düşüncesine Katılma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	115
Tablo 38: Materyal Kullanma, Kullandırtma ve Üretme Konulu Bir Seminer Çalışmasına Katılım İle İlgili Görüşlerin Analiz Sonuçları.....	116
Tablo 39: Diğer Öğretmenlere, Materyal Kullanma, ve Üretme Konusunda Yardımcı Olma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	119
Tablo 40: Materyal Kullanma ve Üretme Konusunda, Öğretmenlik Eğitimi Sırasında Alınan Eğitimin Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	120
Tablo 41: Eğitim Teknolojileri ve Materyal Kullanımı Üzerine Hizmet İçi Eğitim İhtiyacının Bulunma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	122
Tablo 42: Bilgisayarın Eğitimde Kullanımı İle İlgili, Hizmet İçi Eğitim İhtiyacına İlişkin Analiz Sonuçları.....	124
Tablo 43: Okul Materyallerinin Sayı ve Nitelik Yönünden Yeterlilik Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	126

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İletişim Süreci ve Ortak Yaşantı Alanı.....9

EKLER LİSTESİ

- EK 1: SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜNE YAZILAN İZİN DİLEKÇESİ
EK 2: FIRAT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜK MAKAMINA YAZILAN İZİN
DİLEKÇESİ
EK 3: UYGULANAN ANKET
EK 4: ANKET UYGULANAN OKULLAR LİSTESİ

ÖNSÖZ

İçinde bulunduğumuz çağda, geçen zaman sürecinde inanılması güç gelişmeler ve değişimler yaşanmaktadır. Globalleşen dünyada, ülkemizin stratejik bir noktaya gelebilmesi için, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin yakından izlenmesi, çok iyi planlama yapılması yerinde yatırımlara yönelmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu süreçte eğitimin önemi ortaya çıkmaktadır. Eğitim sistemimizdeki en önemli sorunlardan biri de etkili ve verimli bir eğitimin gerçekleştirilememesidir. Etkili ve verimli bir eğitimin sağlanabilmesi için okullarımızda eğitim teknolojisi açısından gerekli çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır.

Öğretmenler okullarda öğretim etkinliklerinin rehberi ve uygulayıcılarıdır. Günümüzde bilgi teknolojileri ve eğitim teknolojisi olanaklarında meydana gelen büyük ilerleme ve gelişmelere rağmen öğretmenin önemi değişmemiştir. Bu araştırmada ilköğretim kurumlarında çalışan ve öğretim materyalleri ile birinci derecede ilgilenen öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde materyal kullanma yeterlilikleri hakkındaki görüşleri incelenmiş ve elde edilen bulgulara dayanılarak öneriler sunulmuştur.

Bu araştırmanın sonuçlandırılmasında birçok kişinin katkısı olmuştur. Araştırmanın her aşamasında yakın ilgi ve desteğini esirgemeyen, tez yöneticim Yrd.Doç.Dr. İbrahim Yaşar KAZU'ya şükranlarımı sunarım. Ayrıca verilerin bilgisayara işlenmesi ve yorumlanması sürecinde titizlikle yardımcı olan, okutman Oğuzhan ÖZDEMİR'e, Yrd.Doç.Dr. Ramazan ERDEM'e Ankara Üniversitesi, Ölçme ve Değerlendirme Bölümü, Doktora Programı Öğrencisi İsmail KARAKAYA'ya, İngilizce çevirilerin yapılmasında yardımcı olan Turgut KARAKÖSE'ye ve Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'ndeki öğretim görevlileri ile, anketin uygulandığı Antalya il merkezinde ve Finike ilçesinde görev yapan öğretmen ve yöneticilere teşekkürü bir borç bilirim.

Arif SEMERCİ

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Eğitim ortamlarının gerçek yaşamla tutarlılık göstermesi, yani somutlaştırılması ve öğrenci için anlamlı hale getirilmesi, öğrenci başarısına katkıda bulunan etkenlerin başında gelmektedir. Eğitim ortamların somutlaştırılmasında öğretmenin en büyük yardımcısı öğretim materyalleridir. Özellikle öğretim materyalleri, öğrenci merkezli öğretim ve yaparak yaşayarak öğrenme ortamlarının oluşmasında en büyük pay sahibidir. Bu bölümde “ilköğretim birinci kademe görev yapan sınıf öğretmenlerinin etkili materyal kullanma yeterlilikleri üzerine öğretmen ve yönetici görüşleri” konulu araştırmanın; problem durumu, amaçları, araştırmanın önemi, sayıtlar, sınırlılıklar ve konuyla ilgili bazı tanımlar verilmiştir.

1.1 PROBLEM DURUMU

20. yüzyılın ikinci yarısından sonra teknolojiye meydana gelen gelişmeler eğitim alanında da yenileşme ve gelişmeleri beraberinde getirmiştir (Rıza, 2000: 36). Bu değişimlerin etkisi ile eğitim, üst sınıf insanların bir uğraşı olmaktan çıkıp, kitlesel bir nitelik kazanmaya başlamış, günümüze kadar bu süreçte büyük gelişmeler olmuştur. Bilim ve teknolojinin gelişmesi ile eğitimde sayısal ilerlemelerin yerini nitelik arayışları almaya başlamıştır. Günümüzün hızla değişen ve gelişen dünyasında bilgi merkeze oturmuş ve bireylerin bilgileri bir kaynaktan alıp kullanmaları yerine, bilgiye kendi ulaşabilen, sorunla karşılaştığı zaman farklı çözüm yolları üretebilen, bireyler yetiştirilmek amaçlanmıştır. Bireylerin bu özellikleri kazanmalarında öğretim teknolojileri ilkelerine uygun olarak hazırlanmış materyallerin kullanımı daha bir önem taşımaktadır (Şahin ve Yıldırım, 1999: 1).

Öğretimin materyallerle desteklenmesi son yıllarda eğitimcilerin en fazla üzerinde durduğu konular arasındadır. Öğretimin materyallerle desteklenmesindeki temel amaç, öğretim etkinliğinin daha da geliştirilmesidir. Bugün öğretimi destekleyen araçlar çok basit yapıdan aşırı derecede karmaşık yapılara kadar uzanan çok geniş bir alanı kapsamaktadır. Hangi materyal kullanılırsa kullanılsın önemli olan nokta o materyalin öğretim ortamında nasıl kullanıldığıdır. Materyalle desteklenen eğitimde en önemli özellik, öğretimi daha ilgi çekici ve sürükleyici hale getirmesi, verimli ve

ekonomik kılmasıdır. Bir öğretme etkinliği ne kadar fazla duyu organına hitap ederse öğrenme olayı da o kadar iyi ve kalıcı izli olmakta, unutmada geç gerçekleşmektedir (Ergin, 1995: 104).

İletişim ve teknoloji çağını yaşayan dünyada, ülkemiz de yerini almak için kalkınma atılımları yapmakta her aşamada nitelik ve nicelik artırma çalışmaları yapılmaktadır. Kalkınmanın ve uygarlığın temelini oluşturacak olan eğitimidir. Ülkemizde yetişme çağındaki çocuklara gelişen teknoloji ve değişen ülke şartlarına uygun nitelikte eğitim vermek ve onları ileride kendi ayakları üzerinde durabilecek, yeni gelişmelere ayak uydurabilecek şekilde yetiştirme gereği vardır. İnsanlarımızı iyi eğitemediğimiz, onları yapmaları gereken davranışları uygun koşullar sağlayarak yapar hale getiremediğimiz için ülkemizin yıllardır içinde bulunduğu durumda çabaladığı bir gerçektir. Yani eğitim işini henüz yeterince ve istenildiği gibi yapamamaktayız (Başar, 1998: 3).

Okullara en gelişmiş materyaller alınmış olsa bile, öğretmen ve eğitimciler bu kaynaklara olumlu bakmıyor veya bunları yerinde ve zamanında kullanım konusunda eğitilmemişlerse, bu kaynakların eğitime katkıları son derece sınırlı olmaktadır. Öğretmenler planlamasına katıldıkları ve görüşlerinin alındığı yenileşme projesine olumlu bakmakta ve başarısı için çaba göstermektedir. Dışlandıkları ve kendilerine sorulmadan uygulamaya konulan veya konulmak istenen projelerin başarısızlığına neden olmaktadır (Hızal, 1990: 147). Bu sebeple öğretmenler ve yöneticiler, eğitim öğretim faaliyetleri planlanırken görüş ve düşüncelerinin alındığı, ayrıca uygulanabilirliği konularında görüş alış verişinde bulunduğu zaman, eğitimdeki istendik davranış değişikliğini gerçekleştirmek ve projeleri başarıya ulaştırmak kolaylaşacaktır.

Eğitimciler daha çok öğrenciye, daha az zamanda, daha fazla bilgi öğretme olanağı sağlamak zorunda kalmaktadır. Bu nedenle öğrenimin daha verimli olmasını sağlayacak yeni eğitsel teknik ve yöntemlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Öğrenci ve öğretmenlerin gereksinim duydukları bilgileri kendi kendilerine arayıp bulma ve kullanma yeteneği geliştirmeleri zorunlu olmaktadır. Bu konuda daha iyi ve daha çabuk öğrenme-öğretme sağlamak için araç ve gereçlerin, yöntemlerin sürekli olarak araştırılıp geliştirilmesi gerekmektedir. Her öğretmenin özellikle internet ve yeni bilgisayar teknolojilerinin kullanımı konusunda kendini yeterli düzeyde yetiştirmesi, bunları

sadece bilen değil, aynı zamanda öğretim faaliyetlerinde en iyi şekilde kullanır hale gelmesi gerekir.

Eğitim araçlarının gelişimini ve bunlardan yararlanma biçimlerini görev başındaki öğretmenlere tanıtmak için hizmet içi yetiştirme programları düzenlenmelidir. Bu yapıldığı takdirde öğretmenler materyallerden ve bilgi teknolojilerinden yeterli düzeyde yararlanma ve derslerini daha iyi işleyebilme bilincine erişeceklerdir. Hizmet içi eğitim programları düzenlenmediği durumda ise eğitim araçları ne kadar çeşitlenirse çeşitlensin, öğretmen daha önce edinmiş olduğu bilgilerle yetinecek ve dersleri o şekilde işleyecektir (Hızal, 1988: 29).

Ülkeler, teknolojideki gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan materyalleri, ekonomik olanakları ölçüsünde, okullara sağlamaya çalışmışlar, doğal olarak öğretme-öğrenme etkinliklerinde büyük verim artışı beklentisine girmişlerdir. Ancak, yapılan değerlendirmelerde okullara araç-gereç için yapılan bunca yatırıma karşın öğretme-öğrenme etkinliklerinde önemli artışlar gerçekleşmediği ortaya çıkmıştır. Verim düşüklüğünün nedenleri araştırıldığında; araç-gereçlerin bunları kullanma bilgi ve becerisine sahip olmayan öğretmen ve eğitimcilerce ya çok az kullanıldıkları veya zaman zaman, ciddi bir plânlama yapılmadan, birbirinden kopuk, gelişigüzel biçimde öğretme - öğrenme etkinliklerinde kullanıldıkları ortaya çıkmıştır (Uçar, 2005).

İlkokul ve ilköğretim okulu öğretmenlerinin, okullarda el altında mevcut veya kolaylıkla ulaşabilecekleri ders araç-gereçlerini bilmelerine rağmen neden kullanmadıkları araştırılmalıdır. Son yıllarda materyal konusunda çok aşırı gelişmeler olmaktadır. Tüm bu gelişmelerin amacı, daha iyi daha verimli ve etkin öğretme için öğretmenlerin hizmetine sunulmaktadır. En basit araçtan gelişmiş bilgisayara kadar sayısız materyal öğretmene yardımcı olması daha etkin öğretim yapabilmesi içindir. Oysa çoğu öğretmenin elimdeki basit bir materyali bile kullanmaktan çekindiği gözlenmektedir. Bunun temelinde de şüphesiz ki öğretmenin materyal kullanmasını bilmemesi veya kendine güvenmemesi yatmaktadır (Küçükahmet, 2000: 130-131).

Materyallerin etkin kullanımı ile ilgili olarak ülkemizde önemli sorunların olduğu bilinmektedir. Bu sorunların aşılması için öncelikle sorunun tespiti ve analizi büyük önem taşımaktadır. Ülkemizde okullara materyal sağlamakla eğitimin geliştirilebileceği, sorunların çözülebileceği gibi yanlış bir tutum ve davranış oluşturulmaktadır. Hâlbuki

Türkiye’de problem okullarda eğitim araçlarının olup olmadığı değil, bunların öğretmenler tarafından öğretim sürecinde daha etkili nasıl kullanılacağı sorundur. Çünkü öğretmen materyalden, materyal öğretmenden habersiz ve birbirlerine küskündür. Okullarımız mevcut durumları ile çağa ayak uyduramamaktadırlar. Bunun için vakit kaybetmeden çalışmalar ve sorunun tespitine yönelik araştırmalar yapılmalıdır (Şahin, 2000: 7).

Öğretmenler eğitimin ve eğitim teknolojisinin uygulayıcılarıdır. Günümüzde bilgi teknolojilerinde ve eğitim teknolojisinde meydana gelen büyük ilerleme ve gelişmelere rağmen öğretmenin önemi değişmemiş, fakat görevi değişmiştir. Öğretmen artık öğreten değil rehberlik eden, yapan değil yapılmasını sağlayan kişi konumuna geçmiştir. İlköğretimde öğretmen, eğitimin niteliği konusunda en belirleyici unsurdur. Öğretmenler araç-gereçlerle sağlanan yaşantılar esnasında öğrencilerin tepkilerini izleme ve buna göre eğitimi yönlendirme olanağına sahiplerdir. Öğretmen her dersin veya her öğretim biriminin sonunda öngörülen hedeflere ne derece ulaşıldığını, hazırladığı ölçme araçlarıyla ölçer ve sonuçları değerlendirir. Yani öğretmen araç-gereç kullanmanın öğrenci başarısı üzerinde nasıl etkiler yaptığını görebilir. Bu anlamda öğretmen kullanılan yöntem, araç ve gereçlerin etkililiğini ve verimliliğini değerlendirme olanağına sahiptir. İlköğretim kademesi diğer eğitim kademelerine göre eğitim teknolojisine dayalı uygulamaların yoğun olduğu yaparak yaşayarak öğrenme etkinliğinin ve birden fazla duyu organına hitap edilerek yapılan öğretimlerin daha etkili ve verimli olduğu bir eğitim kademesidir. İlköğretim Öğretmenlerinin bu konudaki görüşleri arasındaki ilişkileri, farkları, ortak olan ve olmayan yönleri araştırmak yararlı olacaktır (Uçar, 2005).

İlköğretim kademesi diğer eğitim kademeleri ile karşılaştırıldığında, eğitim teknolojisine dayalı uygulamaların yoğun olması gereken bir eğitim kademesidir. Çünkü bu kademedeki öğrenciler gelişim düzeyleri bakımından daha somut öğrenme yaşantıları istemektedirler. Bu yaşantılar ise, çok ortamlı, çok materyalli öğretme-öğrenme uygulamalarına yer verilmesini gerektirmektedir.

Bu sebeple öğretim teknolojisi ve yeni bilgi teknolojisindeki gelişmelerin öğretmenler tarafından ne kadar bilindiği, bunlardan ne kadar faydalandığı ve mevcut materyallerden hangi düzeyde yararlandığı ve bu konuların tamamı ile ilgili olarak

öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetlerine hangi düzeyde ihtiyaçlarının olduğunu belirlenmesine ihtiyaç vardır.

Bu araştırma sonucunda elde edilecek bulguların, Milli Eğitim Bakanlığı yetkililerinin; materyallerin verimli bir biçimde kullanılması ve ilköğretim öğretmenlerinin de çevresel olanakları etkin bir biçimde değerlendirmeleri ve eğitim araç ve gereçlerini daha bilinçli kullanarak daha nitelikli bir eğitim ortamı yaratmaları ve materyal kullanımı ile ilgili hizmet içi eğitim ihtiyaçları konularında bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

İlköğretimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin etkili materyal kullanma yeterlilikleri üzerine, yönetici ve öğretmenlerin görüşlerini belirlemek için aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1- Öğretmenlerin etkili materyal kullanma ve üretme yeterliliklerine ilişkin görüşleri arasında;

a) Yaş b) Mezun olunan okul c) Branş d) Cinsiyet e) Mesleki kıdem değişkenleri bakımından anlamlı bir fark mevcut mudur?

2- Öğretmenlerin öğretim materyallerinin etkili kullanımı ile ilgili hizmet içi eğitim ihtiyaçlarına ilişkin görüşleri ve okulda hizmet içi eğitime ilişkin görüşleri arasında;

a) Yaş b) Mezun olunan okul c) Branş d) Cinsiyet e) Mesleki kıdem değişkenleri bakımından anlamlı bir fark mevcut mudur?

3- Materyallerin etkili kullanımı ve sağlanması ile ilgili olarak, yöneticiler hakkında öğretmen görüşleri arası değişkenlere göre anlamlı bir fark mevcut mudur?

4- Öğretmenlerin etkili materyal kullanma ve üretme yeterlilikleri ile ilgili olarak öğretmen ve yönetici görüşleri arası anlamlı fark mevcut mudur?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu araştırma; okullarımız da materyal ve teknoloji kullanma sıklığı ile, bu durumu etkileyen değişkenlerin saptanması, buna paralel olarak öğretim materyal ve teknolojilerinin kullanımı yönünden öğretmenlerin düzeylerinin ortaya konularak elde edilecek sonuçların, eğitimimizde ki başarının artırılmasına katkıda bulunacak olması açısından önemlidir. Eğitimde kalite artışının temel alındığı günümüzde bu amaca ulaşabilmek için eğitimde teknoloji kullanımı giderek eğitimcilerin daha fazla dikkatini çekmekte ve bu konuda daha fazla çalışma yapılmaktadır.

Eğitim, bireyleri yaşama hazırlama süreci olmasının yanı sıra yaşamın ta kendisidir. Bu gerçekten hareket edildiğinde eğitim ortamlarının yaşamla iç içe olması gerekmektedir. Eğitim ortamlarının gerçek yaşamla tutarlılık göstermesi, yani somutlaştırması ve öğrenci için anlamlı hale getirilmesi, öğrenci başarısına etki eden faktörlerin başında gelmektedir. Öğretmenlerin eğitim ortamlarını öğrenci ihtiyaçlarına ve gerçek hayata uygun şekilde düzenlemelerinin bir yolu da materyal kullanma yoluyla olacaktır.

Yapılan bu araştırma, ilköğretimde etkili materyal kullanımı ve üretilmesi uygulamalarını çeşitli yönleri ile ortaya çıkacaktır. İlköğretimde etkili materyal kullanımı konusunda uygulamaların incelenmesi, sorunların tespit edilmesi, var olan etkinlikler hakkında gerçekçi değerlendirilmeler yapılması ve alınması gereken önlemler konusunda katkıda bulunması açısından önemlidir. Araştırma ile ilgili olarak elde edilen bulgular öğretmen yetiştiren kurumlar için materyal kullanımının daha etkili bir hale getirilmesi, ayrıca konu ile ilgili birimlerin problemin farkına vararak, problemin çözümü için gerekli çalışmaların yapılması konusunda yol gösterici ve fikir verici olacaktır.

Ayrıca bu araştırma, ankete katılan öğretmen ve yöneticilerin kendilerini ve kurumlarını gözden geçirme ve durumlarını belirleme yönünden harekete geçirici bir rol oynamıştır. Uygulanan anket, öğretmen ve yöneticilere eğitim faaliyetlerinde yol gösterici ve materyal kullanımı yönünde öğretmenleri etkileyici, yöneticileri de harekete geçirici bir rol üstlenmiş.

1.4. SAYILTILAR

1. Araştırma için seçilen örneklem, evreni temsil etmektedir.
2. Araştırma ile elde edilecek veriler, sadece Antalya ili ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin materyal kullanımı ve üretimi üzerine, yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri hakkında fikir vermektir.
3. Yöneticilerin ve öğretmenlerin hazırlanan anketi cevaplarırken içtenlikle ve objektif cevap verdikleri sayıtlılarından hareket edilmiştir.

1.5. SINIRLILIKLAR

1. Bu araştırma Antalya İli ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri ile sınırlıdır.
2. Bu araştırma 2005–2006 öğretim yılındaki mevcut durum ile sınırlıdır.
3. Araştırma, literatür taraması, yönetici ve öğretmenlerin ankete verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.6. TANIMLAR

Materyal: Öğrenme öğretme etkinlikleri sırasında öğrencinin öğrenmesi ve öğretmenin etkin bir öğretim sağlayabilmesi için bilgilerin kavratılmasında varlıkların tanıtılmasında üzerinde gözlem ve araştırma yapmada kullanılan her türlü öğrenme ve öğretme yardımcılardır (Şimşek, 2004: 25).

Yönetici: Okulun amaçlarına ulaşması için okul içinde gerekli olan maddi kaynakların sağlanmasında ve bu kaynakların okulun amaçları doğrultusunda verimli biçimde kullanılmasından sorumlu olan kişi (Fidan ve Erden, 1987: 259).

Öğretmen: Öğrenme yaşantılarını oluşturan, öğrenmeye yardımcı olan, istendik davranışların kazanılıp kazanılmadığını değerlendiren kişidir (Fidan ve Erden, 1987: 258).

Teknolojik Materyal: Teknoloji ürünü olan kullanılan ve kullanım için ikinci kaynaklara gereksinim bulunan öğretim yardımcılardır (Televizyon, bilgisayar, tepegöz, VCD Player, sinevizyon, kamera vb.).

II. BÖLÜM

2.1. İLETİŞİM

2.1.1 İletişim Nedir?

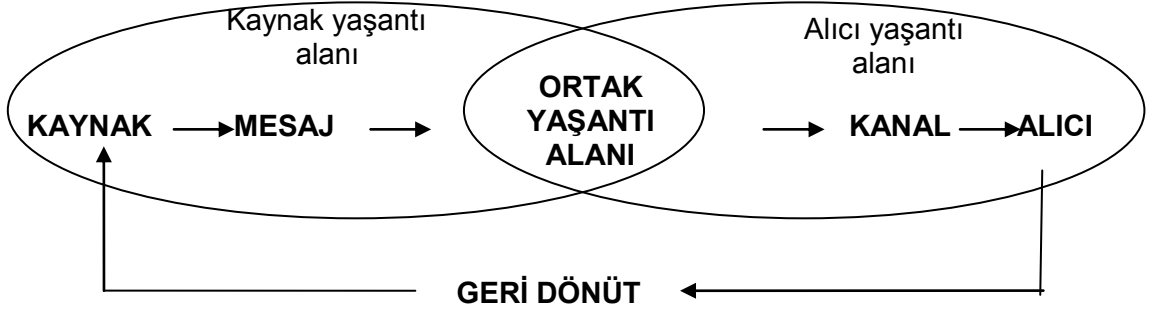
Öğrencileri, programda belirtilen hedef ve davranışlara ulaştırmak için, eğitimin yapıldığı çevrenin bu yaşantıları kazandıracak şekilde düzenlenmesi gerekir. Öğrenme ise, düzenlenmiş olan bu çevreyle etkileşim sonucunda oluşacaktır.

Bugünkü eğitimde öğrenme “davranış değişikliği” olarak tanımlanmaktadır. Bu belli bir uyarıcıya en uygun tepkiyi gösterebilmek için önceden gösterilmiş olan tepkinin değişmesidir. Eğitim ise, ” bireye içinde yaşadığı ve üyesi bulunduğu toplumun, arzu ettiği davranışları kazandırma sürecidir”. Kazandırılacak olan bu istendik davranışlar öğretmenler tarafından önceden kazanılmış olan bilgi, tutum ve davranışlardır (Çilenti, 1985: 73).

Öğrenmede asıl olan, öğretmen veya eğitimcinin bir konu ile ilgili olarak kendisinde varolan bilişsel duyuşsal ve psiko-motor davranışları öğrenci ile paylaşmasıdır. Bu paylaşım içinde iletişim, ilk şarttır. İletişim olmayan yerde öğrenme gerçekleşemez (Çilenti, 1984: 43).

O zaman nedir iletişim? “İletişim; *kaynak ve hedef arasında davranış değişikliği oluşturmak amacıyla bilgi, fikir, duygu, tutum ve becerilerin, anlamların ortak kılınması paylaşılması için gerçekleşen etkileşim sürecidir*” (Paknedel, 1994: 96).

O halde öğreticinin herhangi bir şeyi öğretebilmesi için, kendisi ile öğrenciler arasında o konu ile ilgili olarak etkili bir iletişim kurması şarttır. Tanımdan da anlaşılacağı gibi iletişim süreci karmaşık ve çok boyutlu bir süreçtir. Bu süreci yapılandıran temel öğeler vardır.

Şekil 1: İletişim Süreci ve Ortak Yaşantı Alanı

Kaynak: Yalın, H.İ. (2004). **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme**. 13. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. s.19.

Mesajın daha iyi bir şekilde alınabilmesi, kanal ile alıcı arasında ortak yaşantı alanının ne kadar geniş olduğuna bağlıdır. Ortak yaşantı alanı, eğitim sistemimizde öğretmen öğrenci arası iletişimi göstermektedir. Bu iletişim sırasında ortak yaşantı alanı olarak adlandırılan kısmın genişliği öğrenmenin ne oranda gerçekleştiğinin de bir kanıtıdır.

Öğretmen ve öğrenci arasındaki bu ortak yaşantı alanı sınıf ortamının ve materyallerin gerektiği gibi kullanımı ile mümkündür. Buradaki ortak yaşantı alanı ne kadar genişlerse, öğrenmede istenen davranış değişikliği o kadar yüksek ve kalıcı olacaktır.

Öğretmenler ve eğitimciler, hangi düzeyde ve hangi özelliklere sahip öğrencilere, hangi çeşit davranışları kazandırmak için, hangi materyal ve yöntemlerin, hangi şartlarda, hangi ilkelere dayalı olarak, nasıl kullanılacağını davranış bilimlerinin araştırma sonuçlarını inceleyerek öğrenirler ve uygularlar. Bu yüzden davranış bilimlerinin verileri eğitim teknolojisinin temel dayanaklarındandır. Öğretmen ve öğrencilere rehber olacak verilerden bazıları şöyledir (Çilenti, 1984: 33-38):

- Alıcı için bir anlamı olan olgu ve olaylar daha kolay ve çabuk öğrenilirler, geç unutulur ve kalıcı olur.
- Öğrenme işlemine katılan duyu organlarının sayısı ne kadar fazlaysa, öğrenme o kadar iyi, unutma o kadar güç olur. İşe koşulan duyu organı sayısı arttıkça öğrenme ve kalıcılık artar, unutma oranı azalır.

- En iyi öğrenilen şeyler kendi kendine yaparak ve yaşayarak öğrenilenlerdir.
- En iyi öğretim, somuttan soyuta ve basitten karmaşığa doğru bir yol izleyen öğretimdir. Çünkü ilköğretim öğrencileri somut işlemler döneminde olduğu için somut ve basit olan bilgiler daha dikkat çekici olur
- Araların da bağ kurulacak şeyler ne kadar somutsa, bu bağın kurulması o kadar kolay, unutulması o kadar güç olur.
- Çizgi resimler, karikatürler, şemalar ve diyagramlar gibi basitleştirilmiş örnekleyenler kavram öğretimini daha da kolaylaştıracaktır.

Bu bilimsel verilerin sonucu olarak bazı yardımcı kaynaklara başvurmamız gerekecektir. Öğretimde öğretmene yardımcı olacak kaynakların başında öğretim materyalleri gelmektedir.

2.1.2. Teknoloji ve Eğitim

Günümüzden 140 yıl önce eğitimde kullanılması düşünülen yeni bir teknoloji tanıtılırken şu ilginç ifadeler kullanılmaktadır: “Bu araç göze ve kulağa hitap etmektedir. Öğrenci verilmek isteneni anlamadığı zaman öğretmene konuyu genişleterek anlatma ve daha anlaşılır hale getirme imkânı yaratabilir”. Sözü edilen araç ne televizyon ne de bilgisayardır. Bildiğimiz kara tahtadan başka bir şey değildir (Kaptan, 2003: 2).

Öğrenme ihtiyacı ile karşılaşan insanoğlu neyi nerede ve nasıl öğretebileceği konusuna cevap bulmaya çalışmış, önceleri her şeyi kendisinin anlatarak öğretebileceğini düşünürken zamanla bu fikirlerinden vazgeçmeye başlamışlardır. Çünkü öğrenen, öğrendiklerini başkasına öğretirken sadece kendisinin bilgi vermesinin yeterli olmadığını, bunun yanında değişik unsurların da devreye girmesi gerektiğini anlamıştır. Öğrenmek istediklerinin ya da öğretmek istediklerinin daha verimli olabilmesi için yararlandığı diğer unsurlara ve yardımcı kaynaklara ihtiyaç duymaktadır. İşte bu kaynakların başında öğretim materyalleri gelmektedir (Kaptan, 2003: 3).

Günümüzde ekonomik siyasal ve sosyal alanda çok hızlı bir şekilde değişim yaşanmaktadır. Bu değişimin temelinde bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler yatmaktadır. Toplumlar hızla gelişen bilim ve teknolojinin yarattığı yeni koşullara ayak

uydurabilmek için, bilgi toplumu olma yolunda ilerlemektedir. Bu tür toplumlarda ise bilginin üretimi ve maliyeti en önemli unsur olmaktadır. Çünkü bilginin üretimi uzun, zaman ve emek isteyen, ayrıca aşırı maliyetle gerçekleşen bir olgudur. Bu noktada eğitim, stratejik bir önem kazanmakta ve bu önem bilgi ve teknoloji alanındaki gelişmelere paralel olarak gittikçe artmaktadır. Bu yüzden günümüzde bilgi üreten ve kullanan toplumlar dünya üzerinde saygın bir konuma gelmektedir (Teker, 2002: 15).

Türkiye’de ilkokulların çağdaş eğitim teknolojisine uygun olmayan öğretme öğrenme etkinliklerinde bulunduğunu belirtmek yanlış bir değerlendirme olmayacaktır. İlkokullarda öğrenciler pasif alıcı durumundadır, etkin olan öğretmenlerdir. Asıl olması gereken ise, öğrenciyi aktif kılmaktır. İlköğretim kademesi diğer öğretim kademeleri ile karşılaştırıldığında eğitim teknolojisine dayalı uygulamaların daha yoğun olması gerekir. Çünkü bu kademedeki öğrenciler gelişmeleri açısından daha somut öğrenme yaşantıları istemektedir. Bu yaşantılar çok ortamlı çok araç gereçli öğretme öğrenme uygulamalarına yer verilmesini zorunlu kılmaktadır (Hızal, 1992: 81-82.)

Okulların eğitim teknolojisi açısından gereksinimlerinin belirlenip bu ihtiyaçların karşılanması çalışmaların projelendirilerek uygulanması ve değerlendirilmesi, durum geliştirici çalışmalara önem verilmesi Türk Eğitim Sistemi içerisindeki eğitim teknolojisi alanında karşılaşılan sorunlara biraz olsun çözüm getirecek, eğitimde kaliteyi ve verimi olumlu yönde etkileyecektir (Teker, 2002: 9).

2.1.3. Teknoloji ve Eğitim Ortamı

Öğrenme öğretme işi boşlukta meydana gelemeyeceğinden her eğitim etkinliği için planlı bir eğitim ortamına ihtiyaç vardır. İşte eğitim öğretimin gerçekleştiği bu yere ortam denir. Öğrenme işi, öğrenme ve öğretme sürecinde başarılı kullanılan mesajların açık olması ve anlaşılabilir olmasıyla doğrudan ilgilidir. Süreçte kullanılan bilgi tutum mesaj değişmeden engelleyici faktörlerle kesintiye uğratılmadan, iletilebildiği sürece, iletişim ve etkileşim daha verimli bir biçimde devam edecektir. Tüm bunlar ortamla doğrudan ilgilidir. İyi bir ortam ve gerekli materyal kullanımı, iyi bir iletişim ve kaliteli eğitim sağlayacaktır (Alkan, 1984: 100-101).

Bütün anlamların, düşünmenin ve tutum oluşturmanın temelinde gerçek yaşantı vardır. Gittikçe karmaşıklaşan dünyamızda öğrencilerin buldukları çevreyi çok iyi derecede tanımaları gerekmektedir. Karmaşıklaşan dünyada öğrencilerin doğrudan

gerçek yaşantı kazanabilmesi güçleşmekte ve öğretmene düşen görev fazlaşmaktadır. Tüm bu sorunların çözümü uygun ortamla olacaktır.

Öğrenciler kendilerine uygun olarak gerektiği gibi düzenlenen ortamlarda buldukları zaman, uygun davranışları daha çabuk ve kolay kazanabilirler. Bu durumu kısaca; öğrencinin etkileşimde bulunduğu ortam, öğrencinin iç ortamıyla uygun olduğu zaman davranış daha iyi ve çabuk kazanılacaktır (Teker, 1989: 283).

Eğitim teknolojisi; davranış bilimlerinin öğrenme ve iletişim alanındaki araştırma verilerine dayalı olarak insan gücünü, eğitim araç ve yöntemlerini akıllıca ve ustaca kullanıp, sonuçları değerlendirerek öğrencileri, eğitim hedeflerine ulaştırma yollarını inceleyen bilim dalıdır. Eğitim teknolojisinin öğeleri; öğretim hedefleri, öğrenciler, insan gücü, öğretim yöntem ve teknikleri, eğitim ortamı, davranış bilimlerinin öğrenme ve iletişimle ilgili verileri, öğrenme durumları ve değerlendirmedir. Bu öğelerden eğitim ortamı; eğitimin meydana geldiği çevre olup öğretme - öğrenme süreçlerinde önemli bir yere sahiptir. Eğitim ortamının içinde her türlü araç, gereç, mekân, donanım vardır ve temel işlevi eğitim süreçlerine etkililik, zenginlik ve çeşitlilik sağlamaktır. Eğitim ortamını oluşturan öğelerin niteliği ile öğrencilere kazandırılmaya çalışılan davranışların niteliği arasında doğrusal bir ilişki bulunmaktadır (Uçar, 2005).

Bir eğitim ortamı personel, öğrenci, materyal, bina, tesis,sınıf ortamı vb. birçok öğeyi içersinde barındırır. Tüm bu elemanların öğrenci nitelikleri göz önünde bulundurularak belirli öğrenme hedefleri doğrultusunda birbirini tamamlar şekilde kullanılmaları durumunda, öğrenme öğretme süreci daha güzel ve istenilen nitelikte olacaktır (Teker, 1989: 281). Öğretmenlerin öğrenme öğretme ortamını, öğrencilerin gelişim ve öğrenme özellikleri ilgi ihtiyaç ve beklentilerine göre en etkili ve etkileşimli olarak düzenleyebilmelerinde öğretim teknolojileri önemli bir yer tutmaktadır (Uşun, 2000:V). Öğretmenlerin eğitim ortamları konusunda biraz yaratıcı olmaları gerekmektedir. Özellikle şu iki konu üzerinde çok iyi olmaları gerekir ki istenilen bir eğitim ortamını tasarlayabilsinler:

- Sağlıklı öğrenmenin oluşabilmesi için ortamın gerektiği gibi tasarlanıp düzenlenmesi. Öğrenciler bu ortamlarda etkili olarak daha önceden

belirlenen hedef ve davranışları kazanmaya çalışırlar. Eğer sağlıklı ve iyi dñzenlenmiř ortamlar oluşmazsa òđrenmelerde istenen artış gerçekleşmez.

- Yeterli miktarda araç gereç sağlanmalı. Eğitim òđretim ortamlarında etkili gñdñlenmeler ve òđrenmeler oluşturabilmek için araç gereçlerin sağlanması ve uygun şekilde kullanılması gerekir.

Yapılan araştırmalara gñre, bu iki noktanın dikkate alınarak tasarlanmadığ ortamlarda uygun òđrenmenin tam anlamıyla gerçekleşmediği gñrñlmüřtñr. Yukarda belirtilen durumların birlikte oluşturulması gerekmektedir. ñnkñ biri diğerinin òn koşulu niteliğini taşımakta, diğerleri onu tamamlamaktadır (Iřman ve Eskicumalı, 2000: 135).

ñlkemizdeki okul ve sınıf ortamı, òđrenme òđretme etkinliklerinin òđretmene dayalı olmasını gerektirmektedir. Okulda bulunan òđretim materyalleri kullanılamamakta ve farklı etkinlikler, ortam yetersizliği yñzñnden gerçekleştirilememektedir. Artık òlkemizde okul binaları sınıflar ve diğer yardımcı ortamların uygun şekillerde dñzenlenmesi için, gerekli çalışmaların ve gerekli dñzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Okulların fiziksel òzellikleri yeterli olmadığı zaman sadece òđrencilerin òđrenmelerini değil, okul çalışanlarının iş doyumunu ve motivasyonunu da olumsuz etkilemektedir. Okul yñnetici ve òđretmenlerin iş doyum dñzeylerinin dñřñk olması, okulların fiziksel koşullarında bulunan olumsuzluklar olduğu belirtilmiş ve etkili bir materyal kullanımı için bu olumsuzlukların iyileştirilmesi gerekliliği savunulmuştur. Uygun olmayan ortamlarda çalışanların motivasyonu dñřñk olacak ve kullanılan materyal yñntem ve tekniklerden uygun verim elde edilemeyecektir (Altıntaş, 1998: 27).

Smith ve Andrew'e gñre okulun fiziksel imkanları ile okul yñnetimi arasında yakın bir ilişki mevcuttur. Okula değişik materyaller sağlamak ve ayrıca bunların etkili kullanımını sağlamak ònemli liderlik davranışlarındandır. Bu yñzden okullara değişik òđretim materyalleri sağlanmalı, òđretim materyallerinin mevcut bulunanlar için, uygun fiziksel ortamların oluşturulması okul yñneticilerinin gñrevidir. Ancak tek başlarına bu sorunları çözmeleri de mñmkñn değildir. Ancak òđretmen, yñnetici ve uzman işbirliği gereklidir (Aktaran: elik, 1999: 37-38).

2.2. MATERYAL KULLANMA, TASARLAMA VE ÜRETME

Öğrenme öğretim süreçlerinde öğretmenin etkin bir öğrenme oluşması için, uygun psiko-sosyal ortamı sağlaması, gerekli öğretim materyallerini temin etmesi, bunlardan en uygun şekilde yararlanması gerekmektedir. Öğretmenin mesleğinde başarılı olabilmesi, eğitimde kullanılan yöntem teknik ve araç gereçleri en uygun şekilde işe koşmasına bağlıdır.

2.2.1. Materyal Kullanmanın Gerekliliği

Öğretmen sınıf içinde etkili olabilmek için, öğrenci ile etkileşim ve iletişimi sağlamalıdır. Resim, grafik, ses, sözcük uygun bir şekilde bir araya getirildikleri zaman, görüntülerin söz ve seslerin duyguları canlandırma, tutum değiştirme ve insanları istenen yöne doğru harekete geçirme gücü bulunur. Bu gücün en büyük etkisi televizyon reklamlarında görülmektedir. Görsel işitsel etkileşim çabalarının çok yoğun olduğu bir ortamda yaşıyoruz. Bu etkileşimler görüntülerin söz ve seslerin uygun birleşimi ile oluşur ve yalnız okuma veya işitmeye dayalı etkileşimden daha fazla etkili ve süreklidir.

Öğretmenlerin, farklı özelliklere sahip farklı düzeydeki öğrencilere, ne çeşit davranışları, hangi şartlarda, hangi ilkelere dayalı olarak kazandıracaksa, buna karar verirken, bilimsel verileri göz önünde bulundurmaları gerekecektir.

Öğrencilerin öğrendiklerinin;

Göz	:	% 83
Kulak	:	% 11
Burun	:	% 3,5
Dokunma	:	% 1,5
Dil	:	% 1

duyularını kullanarak edinilen yaşantılardan oluşur (Yalın, 2004: 21).

Ayrıca zaman sabit tutulmak şartıyla insanlar;

Okuduklarının	:	% 10
İşittiklerinin	:	% 20
Gördüklerinin	:	% 30
Hem İşitip Hem Gördüklerinin	:	% 50
Söylediklerinin	:	% 70

Kendinin Yapıp Söylediklerinin : % 90'nını hatırlamaktadır (Şahin ve Yıldırım, 1999: 14).

Bu bilimsel verileri göz önünde bulunduran bir öğretmen, istenen hedef ve davranışları kazandırabilmek için, kendini mümkün olan yeterli düzeyde materyal kullanmak zorunda hissedecek ve bu konuda kendini geliştirecektir.

Materyallerin teorik faydası ne olursa olsun bunların kullanımı belirli düzeyde bilgi ve beceriyi gerektirir. Eğer öğretmen bu araç gereçleri kullanma becerisine sahip değilse onları kullanmakta istemeyecektir. Ayrıca materyalleri kullanıp kullanmama sadece bilgi ve beceriye bağlı değildir. Öğretmenlerin bunların faydasına inanması ve kullanma yönünde istekli olmaları gerekir(Yalın, 2004: 91).

Eğitim araçları, öğrenci açısından konunun daha kolay öğrenilmesini sağladığı gibi, öğretmen açısından da öğretimi kolaylaştırmakta ve öğretmeni ders işleminde rahatlatmaktadır. Ayrıca bu durum eğitim yaşantılarını zenginleştirmekte, konuya derinlik sağlayacak, öğretim anlamlı ve daha kalıcı izli olacaktır. Eğitim araçlarının önemli bir unsurunu görsel öğretim materyalleri oluşturmaktadır. Görsel öğretim materyalleri etkili bir eğitimin temel unsurudur. İyi tasarlanmış görsel bir materyal sayfalarca yazılmış metin mesajına denk gelmektedir (Turan, 2002: 3).

2.2.2. Materyal Nasıl Seçilmelidir?

Materyaller öğrenmeyi ve öğretmeyi kolaylaştıran öğretmen yardımcılarıdır. Öğretmenin istediği hedef ve davranışları kazandırabilmesi için, uygun araç gereçleri kullanması gerekecektir. Uygun araç gereçleri seçebilmek için bazı özellikleri bilmesi ve dikkate alması gerekmektedir. Araç gereç seçimini yaparken dikkat edilmesi gerekenleri şöyle sıralayabiliriz (Kaptan, 1999: 154-155):

Öğrenci özellikleri: Eğitim ortamında kullanılacak olan materyaller öğrenci gelişimi düzeyine uygun olmalıdır. Bunu belirlemek için “Piaget’in zihinsel gelişim kuramı” dikkate alınmalıdır.

Somut işlemler dönemi: (İlkokul 7-11): Çocukların düşünceleri mantıklıdır. İşlemlerdeki tersine dönmeyi kavrayabilirler. Yaparak yaşayarak duyu organlarını kullanarak öğrenme bu dönemin en belirgin özelliğidir. Çocuklar genel olarak gerçek

olanlar üzerinde dururlar. Hayallere pek itibar etmez, gerçek ile hayali ayırabilirler. Bu yüzden görsel ve işitsel materyallerin önemi somut işlemler döneminde bulunan ilköğretim öğrencisi için çok önemlidir.

Soyut işlemler dönemi (11-15): Bu dönemde çocuklar mantıksal düşünmeye başlarlar. Bir olayın ardında yatan sebepleri neden ve niçinleri aramaya ve çok yönlü düşünmeye başlarlar. Bu dönem çocukları gerçek ile, olması muhtemel olayları birlikte düşünme ve tasarım kurma, gibi zihinsel faaliyetler görülür. Kendi düşüncelerini denemeye başlarlar (Fidan ve Erden, 1982: 164-166).

Öğretmen özellikleri: Öğretim araçları büyük ölçüde öğretmenin rehberliğinde kullanıldığı için seçilen araç gereç, öğretmen tarafından da kullanılabilir. Öğretmen, kendini kullanımı konusunda yetersiz hissettiği araç-gereçler yerine, güvenerek kullanabileceği ve öğrencilerini istediği gibi yönlendirebilecekleri araç-gereçleri seçmelidir.

Konu alanı özellikleri: Araç gereç seçiminde dikkat edilmesi gereken diğer ölçüt öğretilen konu alanının özelliğidir. Örneğin fen bilgisi dersinde basit bir deney, basit araçlarla yapıp öğrencilere gösterilebilir veya hep beraber yapılabilir. Ancak deney pahalı veya tehlikeli ise video veya bilgisayar programından gösterimi ya da, uygun koşullar sağlandıktan sonra yapılması uygundur.

Öğretim hedefleri: Öğretim araç ve gereçlerinin öğretim amaçlarına ulaşmak maksadıyla kullanıldığı unutulmamalıdır. Kullanılacak materyal belirlenmiş hedef ve davranışı kavratmaya yönelik olmalıdır. Yoksa istenen etkiyi göstermeyecek ve hiç bir işe yaradığı söylenemeyecektir.

Öğrenci sayısı: Materyal seçiminde sayı önemli bir rol oynar. Sınıf mevcudunun az olduğu durumlarda, hemen hemen tüm öğrenciler araç gereçlerden yararlanabilirler, yaparak yaşayarak kendileri öğrenebilirler. Ancak sayının fazlalaşması yaparak yaşayarak öğrenmeyi ve bazı araç gereçleri kullanmayı sınırlandırır. Böyle durumlarda daha fazla kişiye ulaşması mümkün olan araç gereçlerin tercih edilmesi gerekmektedir.

Fiziksel koşullar: Öğretim araçlarının kullanılmasında sınıftaki fiziksel şartların uygun hale getirilmesi, ya da mevcut bulunan ortama göre, araç gereç seçilmelidir.

Karanlık ortamda kullanılabilen araç gereçler için karanlık ortam gerekmektedir. Araç gereç için uygun ortam bulunmadığı takdirde istenilen sonuç elde edilemeyecektir.

Öğretmen değişik kaynaklardan, konusuna yardımcı olmak için, benzer yada farklı çeşitten materyaller arasından en uygunu seçebilmede göstereceği başarı, eğitim teknolojisi alanında sahip olduğu bilgiye bağlıdır. Ancak materyal seçiminde aşağıdaki soruların cevapları öğretmene materyal seçiminde kolaylık sağlayacaktır.

Kullanılmak İstenen Materyal:

- İstenilen hedefe ulaştırabilir mi?
- Amaca uygun bilimsel verileri destekler mi?
- Daha iyi kullanımı için kılavuzu var mı?
- Konuya anlamlı bir katkı sağlayacak mı ?
- Öğrencileri daha iyi veya eleştirel düşünmeye sevk edebilecek mi?
- Fiziksel durum yeterli mi?
- Yardımcı gerektiriyor mu?
- Kolay taşınabilir mi?
- Kullanılması harcanan zaman, emek ve paraya değer mi?

Bu soruların cevaplarından olumlu olanların olumsuz olanlara tercih edilmesi gerekir Çilenti, 1984:164), (Demirel ve diğerleri, 2001: 26-27).

2.2.3. Eğitim Materyalleri Kullanma ve Hazırlama İlkeleri

Öğretmen, neyi nerede nasıl elde edeceğini bilen ve öğrencisine gösterebilen kişi durumundadır. Eğitim teknolojisindeki yeni gelişmeler, uygulama açısından öğretmene son derece kolaylık sağlar. Ancak bu kullanım için bazı ilkeler vardır.

- Materyal hakkında fazla yer tutmamalı, materyal değil, öğretim esastır. Araç gereç sadece eğitim öğretimi destekleyen bir öğedir.
- Alışkanlıklar kolay kolay değişmez. Ancak değişim için zamana ihtiyaç vardır. Alınacak sonuç, harcanan emek ve zamana değecektir.
- Araç gereç öğretmen yardımcısıdır. Hiçbir zaman öğretmenin yerine geçmesi mümkün değildir.
- Eğitim araç gereçlerinin hepsi aynıdır. Ancak bu, hizmet ettiği amaca bağlıdır.

- Eğitim araçlarının çok çeşitli kullanma yolları vardır. Öğretmen bunları bilmelidir (Şimşek, 1997: 26-27). Sonuçta öğretmenin kendine en uygun materyali seçip amaca uygun şekilde kullanması gerekir.

Öğretim materyalleri konusundaki gelişmelere rağmen Türkiye'deki mevcut yapıda materyal kullanma konusunda bazı olumsuzluklar mevcuttur. Bunların bazıları (Kayhan, 1991: 166-170) şu şekilde sıralanmıştır:

- 1- Geleneksel eğitimde kullanılan kaynaklar sınırlıdır.
- 2- Kullanılan öğretim materyalleri çok pahalıdır.
- 3- Sınıflardaki öğrenci sayıları çok fazladır.
- 4- Ders programlarının içeriği ile ilgili okullarda yeterli materyal bulunmamasının yanında, bulunanlarda programlarda kullanma için elverişli değildir.

İşte bu yüzden çağdaş anlamda eğitim teknolojisinden yararlanabilmek için, ülkemiz koşullarına uygun programlar doğrultusunda geliştirilmiş eğitim materyallerinin, her düzeydeki okullarda, öğrencilere yaparak yaşayarak öğrenme ortamları hazırlaması için gereklidir.

Eğitim ortamlarında kullanılacak olan materyallerin öğrenme ilkelerine uygun olması koşulu, göze hitap edicilik ve dikkat toplayıcılık özelliği ile kullanılabilirlik ve ekonomiklik özellikleri olarak ağırlık kazanmaktadır. Öğretmenlerin istedikleri her konuda her hedef ve davranışa uygun olarak geliştirilmiş eğitim materyali bulmalarına imkan ve olanak yoktur. İşte burada öğretmenin yaratıcılığını ön plana çıkararak kendi istediği koşullara uygun, kazandıracığı hedef ve davranışlara hizmet edecek olan materyali kendisinin tasarlaması ve yapması gerekir.

Öğretim materyallerinin hazırlanmasında materyalin türüne göre değişiklik gösterilmesine rağmen, materyal geliştirirken göz önünde bulundurulması gereken ilkeler şu şekilde sıralanmıştır (Şahin ve Yıldırım, 1999: 27-31):

- **Anlamlılık ilkesi:** Araç gereç ne kadar anlamlı olursa öğrenmeye o denli katkısı olur.
- **Bilinenden başlama ilkesi:** En iyi öğrenme bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta doğru olan öğrenmedir. Bilinenden başlayıp bilinmeyenlerle bağ kurarak öğretilmelidir.

- **Seçicilik ilkesi:** İnsanın duyu organları aynı anda bir çok uyarıcı tarafından uyarılır. İnsan bunlardan en dikkat çekenini seçer. Materyal diğerleri arasından öğretmenin istediğinin seçilmesini sağlamalıdır.
- **Hedef davranışa uygunluk ilkesi:** Kullanılacak olan materyal istenilen hedef ve davranışları kazandıracak nitelikte olmalıdır.
- **Öğrenciye uygunluk:** Öğretim materyali kullanılacağı grubun özellikleri dikkate alınarak hazırlanırsa, daha etkili olacak ve amacına ulaşacaktır.
- **Yenilik ilkesi:** Mevcut görüntüdeki elemanlara yeni bir eleman eklenmesi mevcut görüntüye otomatik olarak ilgiyi çekecektir.
- **Basitlik ilkesi:** Araç gereç konuyu basitleştiren, öğrenci için anlaşılmasını kolaylaştıran, gereksiz bilgileri içermeyen nitelikte olmalıdır.
- **Dayanıklılık ilkesi:** Materyal bir defada kullanıp atılacak şekilde değil de, uzun süre kullanılabilir şekilde tasarlanıp yapılmalıdır.
- **Gerçek hayatı yansıtması:** Materyal mümkün olduğu kadar gerçek hayatı sınıfa getirmelidir. Gerçek hayata ulaşamaması durumunda modeller kullanılabilir (Şimşek, 1997: 61-65).

2.2.4. Materyal Tasarlama ve Geliştirme Ölçütleri

Öncelikle tasarımın ne olduğuna açıklık getirirsek; eğitim öğretimi en etkili bir şekilde gerçekleştirmek ve belirli amaçlara ulaşmak için, anlamlı bir şekilde sıraya konmuş, bilinçli olarak düzenlenmiş öğretim materyalleridir.

Genelde öğretim araç gereçleri geçmiş bilgilerle bağ kurması ve hatırlaması, yenilerin öğretimine kolaylık sağlaması, kazanılan davranış ve bilgilerin kalıcılığının sağlanması gibi faydaları vardır.

Her zaman yeni olan dikkat çeker. Ancak iyi tasarlanmadığında çekiciliğini kaybeder. Kullandığımız öğretim materyalinin sürekli dikkat çekici olması için bir takım tasarlama ölçütleri vardır:

Denge: Materyalde bulunan elemanların algılanan ağırlığı ile ilgilidir. Yani elemanları zemine eşit olarak paylaşmaktır. Kullanılacak şekil ve objelerin büyüklük

ve küçüklüklerinin uygun şekilde ayarlanmasıdır. Bir şekil normalden büyük veya küçük çizildiğinde diğerleri de o oranda büyütülmeli ve küçültülmelidir.

Bütünlük: Bir görseli meydana getiren elemanların (renk, şekil, çizgi vb.) bir araya geldiğinde anlamlı bir mesaj verebilecek şekilde uyumlu bir bütünlük oluşturmasıdır.

Vurgu: Materyal içindeki şekil veya nesnelere en çok hangisi veya hangilerinin en çok dikkati çekmesini istiyorsak onun farklı renkte, parlak çizilmesi ya da oklar yardımıyla gösterilmesidir (Uşun, 2000: 4).

Renk: İyi tasarlanan bir öğretim materyalinde renkler etkili bir yere sahiptir. Renkler dikkati toplama, farklılıkları, benzerlikleri ayırma ve görselin gerçek renginin yansıtılmasında büyük rol oynar.

Yazı: Hazırlanan görselin vazgeçilmez unsurudur. Algılamayı ve öğrenmeyi kolaylaştırır. Genel olarak, okunması kolay, net seçilebilen, düz temel yazı harfleri tercih edilmelidir (Şimşek, 1997: 66-67), (Yalın, 2004: 106-118).

2.2.5. Materyal Kullanmanın Sağlayacağı Yararlar

Öğretmenin derste öğretim materyallerini kullanması, etkin bir öğrenme öğretme ortamı oluşturacaktır. Eğitimde temel amaçlardan biri olarak kabul edilen davranış değişikliği ve istendik davranış kazandırma, öğretim materyallerini kullanmak suretiyle istenilen sonuca ulaşmasına yardımcı olacaktır. Görsel ve işitsel yöntemlerle öğrenme-öğretme sürecinin sınıflarımızda yaşatılması, eğitim sistemimizin ezberden kurtulup, kalıcı öğrenime ulaşmasına yardımcı olacak ve böylece başarı düzeyi artacaktır.

Öğretim etkinliklerinde çeşitli materyallerle öğrencilerin daha çok duyu organına hitap edilmesi , gerçek uygulamaların sınıf içine getirilmesi ile öğrenilen konulara kalıcılık değeri kazandırılmış olur. Başka bir deyişle öğrenci gözüyle, kulağıyla, eliyle, kısacası tüm duyu organlarıyla öğrenme ortamına çekilerek öğrenmenin kalıcı olması sağlanır (Özden, 1998: 183). Materyalin etkisini bir Çin atasözünden daha iyi anlatabilecek söz olmasa gerektir. *”İşitirsem unuturum, görürsem anımsarım, yaparsam bilirim ve unutmam.”*

Materyal kullanmanın sağlayacağı yararları şöyle sıralayabiliriz:

- Gerçekçi ve somuttur.
- Dışardan alınan izlenimlere kuvvet ve canlılık verir. Öğretimin sürekliliğini sağlar.
- GÜdülenme en üst düzeyde gerçekleşir (Binbaşioğlu, 1991: 256-257).
- Zamandan tasarruf sağlar.
- İlgiyi ve dikkati toplamayı sağlar.
- Karmaşık durumları basitleştirir (Özden, 1998: 183).
- Konuların çeşitli yönlerden açıklanmasını ve canlandırılmasını sağlar.
- Konuların gerçeği gibi incelenmesine ve öğrenilmesine yardım eder.
- Öğrencilerin gerçek yapıdan sembollere geçişini (somuttan-soyuta) kolaylaştırır.
- Ezberciliği önler, yapıcı ve gerçekçi düşünmeyi sağlar.
- Yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlar.
- Görme, işitme, vb. bir çok duyu organı yardımıyla öğrencilere çeşitli yaşantılar kazandırır. Doğru ve tam öğrenmeye yardımcı olur (Kaptan, 1999: 152-154).
- Sözden ve zamandan tasarruf sağlayarak zamanı iyi kullanmaya yardımcı olur.
- Konular üzerinde daha etkili alıştırma ve pratik yapmayı sağlar.
- Öğretmenin yerini alamaz, ancak işini kolaylaştırır (Demirel, 1998: 103).

Eğitimde kullanılan materyallerden tam istenen yararın sağlanabilmesi için materyallerin sınıfta bulundurulması gerekir. Çünkü öğretmenler ve öğrenciler sınıflarında bulunan materyalleri daha fazla kullanmaktadır. Buna en iyi örnek yazı tahtası olarak gösterilebilir. Dünyanın en iyi ve öğretimi en etkili yapan materyalmiş gibi öğretmenler tarafından en fazla kullanılan materyaldir. Ayrıca öğrencilerde sınıflarında sürekli olarak bulunan materyallerin kullanımı konusunda kendilerini geliştirecek ve öğretim etkinliklerinde daha etkin bir şekilde kullanacaklar ve materyalden istenen verim elde edilmiş olacaktır (Rıza, 2000: 56).

2.2.6. Materyal Kullanımının Olası Sakıncaları

Herhangi bir şey ne kadar yararlı olursa olsun, onunla ilgili gerekli bilgi ve beceriler tam anlamıyla öğrenilmeden kullanıldığında ya da gerektiği gibi kullanılmadığında, yarar yerine bir takım sakıncaları da beraberinde getirir.

Ancak materyallerin faydalarının yanında olası sakıncaları bulunmaktadır:

- Öğrencilerin düşünme olanaklarını azaltabilir veya sınırlandırır.
- Temin edilmesi pahalı veya zor, taşınması zahmetli olabilir (Demirel ve diğerleri, 200: 74-75).
- Bazı durumlarda dil kullanımını azaltabilir (Demirel, 1998: 103).
- Her araç gereci anında etkili bir şekilde kullanmak için yeterli zaman ve hazırlık olmayabilir (Binbaşoğlu, 1991: 257).

Eğitim materyalleri ile çok sık ders yapılması öğrencilerin zamanla bu materyalleri kanıksamasına yol açabilir. Bu nedenle eğitim araç gereçlerini arada bir kullanmak öğrenciler üzerinde daha etkili olabilir. Öğrenciler derslerde anlatılanları kendilerini ilgilendiren veya kendilerine ait bir probleme uygulayabilmeli ve sonuçlarını görebilmelidir. Öğretmen materyal kullanarak öğretim yaparken öğrencilere öğrenme hedefleri doğrultusunda çeşitli sorumluluklar vermeli onları öğrenme sürecine aktif olarak katılmaya teşvik etmelidir.

2.3. ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ NİTELİKLERİ

2.3.1. Öğretmen ve Öğrencinin Değişen Roller

Çağımız eğitim ortamında öğretmenin sınıftaki rolü de değişmiştir. Öğretmenin görevi sadece bilgi aktarmak yerine, öğrencilere neyi nasıl ve nereden öğrenebileceklerini ve öğrendikleri ile nasıl bir uygulama fırsatı yakalayabileceklerine rehberlik etmektir. Öğretmen öğrencilerinin temel kavramları anlamasını ve uygulamasını sağlamada lider konumundadır. Burada sadece öğretmenin rolleri değişecektir. Teknoloji öğretmenin rolünü üstlenmeyecektir ve üslenmesi de imkânsızdır. Öğretmenin rolleri şu şekillerde değişebilir:

1. Öğrenmeyi öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun düzenlemek
2. Öğrenme sırasında danışmanlık ve rehberlik etmek.
3. Grup etkileşimini düzenlemek ve süreç için aktiviteler hazırlamak.
4. Engelleri ortadan kaldırıp ve motivasyonu sağlamak.
5. Öğrenmeyi ipuçları ve sorularla desteklemek (Şimşek, 2002: 10-11).

Değişen öğretmen profiline paralel olarak öğrenci profili de değişmektedir. Ezberleyen kuru bilgilerle kendini dolduran bilgiyi nerede ve nasıl kullanacağını bilmeyen öğrenci yerine; öğrendiği bilgiyi nerede nasıl ve ne şekil kullanacağını bilen, araştıran sorgulayan öğrendiklerini kendi düşünceleri ile yoğuran ve sonra kullanan öğrenci, bilgi çağının öğrenci tipidir. Bu öğrenci, ancak görsel ve işitsel araçlarla donatılmış eğitim ortamlarında yaparak yaşayarak eğitimin uygulanabildiği ve düşünen, düşündüklerini çekinmeden ortaya koyan, araştıran ve araştırma sonuçlarını toplum yararına sunan öğrenci tipi, zamanımızın öğrenci tipidir (Şimşek, 2002: 7).

Teknolojideki gelişmeler özellikle de bilgisayar teknolojisindeki son gelişmelerle öğretmenin eğitim sistemindeki yeri tartışma konusu yapılmaktadır. Ancak şurası da bir gerçektir ki, teknoloji ne kadar ilerlerse ilerlesin hiçbir araç ya da makine öğretmenin yerini alamayacaktır. Eğitim ortamında bir öğretmenin yerini bir bilgisayarın ya da robotun alması da henüz olası görülüyor. Şu anda eğitimde kullanılan teknolojik materyaller öğretmene yardımcı olan araçlardır. Günümüz bilgi çağında iletişim teknolojisinin hızla geliştiği ortamda öğretmenin de rolü değişmekte, öğrenciye bilgi aktaran değil, onlara bilgiye nasıl ulaşılacağını öğreten, öğrencilerine rehberlik eden ve onlara daha çok "öğrenmeyi öğrenmesini öğreten" bir öğretmen olması gerekmektedir.

Çağdaş sınıflarda program etkinlikleri gerçek verilere ve öğrencilerin kullanabilecekleri materyallere dayanır. Öğretmenler genellikle öğrenciler için uygun ortamı hazırlayan ve etkileşimi sağlayan kişi rolündedir. Öğrenciler gruplar halinde çalışırlar. Öğrencinin bilgiyi inşa etmesine fırsat veren özellikleri taşıyan sınıf ortamlarında yetişen öğrenciler çağdaş toplumun gereksinimine cevap verecek özellikleri taşıyan bireyler olarak yetişebilirler (Uçar, 1998: 14).

Çocukta zihin gelişimi somuttan soyuta doğrudur. İnsan her zaman somut olarak gördüğü algıladığı şeyleri, onların soyut kavramlarla anlatılmasından daha kolay öğrenir. Bu nedenle öğrenci mümkünse ders konusu olan eşya ve nesne veya olayın modeli fotoğrafı veya bir simgesi gösterilmelidir. Özellikle ilköğretim öğrencilerinde gözle görüp elle tuttuğu gerçek eşyalar daha anlamlıdır. Bu sebeple eğitim öğretimde öğrencilere öncelikle somut şeyler öğretilmeli daha sonra soyuta geçiş yapılmalıdır. Soyut konuların öğretiminde somut konulardan faydalanılmalıdır. Görsel ve işitsel araçlar özellikle bilgisayar teknolojisindeki son gelişmeler bu ilkenin her seviye ve her ders konusunda uygulanmasını büyük ölçüde kolaylaştırır. (Ergün, 1997: 7).

2.3.2. Teknolojik Gelişmeler ve Öğretmen

Büyük kitlelere iyi bir eğitim hizmeti götürmek, daha yararlı duruma getirmek, daha yüksek kaliteli eğitim sağlamak, bireysel farklılıkları ve toplumun taleplerini karşılayabilmek, eğitim uygulamalarının etkinliğini arttırmak, verimini yükseltmek, maliyeti düşürmek, mevcut imkanlardan en iyi şekilde yararlanmak için en basit bir yazı tahtasından en gelişmiş bilgisayara kadar sayısız araç gereç öğretmene yardımcı olarak sunulmaktadır. Bu gelişmeler okullarımızda öğretim ortamlarının zenginleşmesini sağlamaktadır (Şahin ve Yıldırım, 1999: 28).

Ülkemizde öğretmenlerimizin bir kısmı öğretim materyallerini tam tanıma fırsatı bulamamıştır. Bunun nedenlerinin başında teknolojinin çok hızlı değişmesi, eğitim sistemimizin buna ayak uyduramaması ve bu değişmeleri öğretmenlere aktaracak hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yetersiz kalmasıdır. Öğretmenler tanımadıkları bu araç gereçleri eğitim ortamında etkili kullanamamaktadır.

Ayrıca okullara materyal sağlamakla eğitimin geliştirilebileceği, sorunların çözüleceği gibi yanlış bir tutum ve davranış oluşturulmaktadır. Hâlbuki Türkiye'deki

problem, okullarda öğretim materyallerinin olup olmadığı değil, bunların öğretmenler tarafından öğretim sürecinde daha etkili nasıl kullanılacağı sorunudur. Çünkü öğretmen araçtan araç öğretmenden habersiz ve birbirine küskündür. Şu anda okullarda olup biten şeyler toplumda olup bitenlerin çok gerisindedir. Okullarımız mevcut durumları ile çağa ayak uyduramamaktadır. Bunun için vakit kaybetmeden aradaki farkı kapatmak amacıyla çalışmalar yapılması gerekmektedir (Şahin, 2000: 7).

Mesleki açıdan yenilenmeyi sağlamak amacıyla öğretmenler eğitim teknolojisi ve eğitim bilimlerinin diğer alanları ile ilgili araştırma ve yayınlardan haberdar edilmeli, ayrıca eğitim araç gereçleri öğretmenler ve diğer personel tarafından kolaylıkla temin edilebilir durumda olmalıdır. Eğitim ortamları öğretmenlerin çalışmalarını güçleştirmeyecek, geniş ölçüde hizmet olanakları bulabilecekleri, onlara gerekli kolaylıkları sağlayacak çeşitli ortam türlerini içerecek zenginlikte olmalıdır (Teker, 2002: 10).

Eğitimde başarı, programların başarıya ulaşmasına, programların başarıya ulaşması ise eğitim teknolojisine bağlıdır. Bunlar içinde de öğretmen anahtar konumdadır. Öğretmen çok iyi hazırlanmış bir programı çok iyi hazırlanmış ortamlarda sonuçsuz bırakabileceği gibi, bunun terside söz konusu olabilir. Bu sebeple teknoloji kullanımının etkili bir sonuç vermesi öğretmenin bilgi ve becerisine bağlıdır (Turan, 2002: 26).

2.3.3. Öğretmen Nitelikleri

Öğretmenin en temel görevi, öğrencilerinde yeni davranışlar ve davranış değişiklikleri meydana getirmek, yani öğrenmeyi sağlamaktır. Öğretim hizmetinin niteliği büyük ölçüde, öğretmenin niteliği, yani sınıf içindeki rollerini tam olarak gerçekleştirmesine bağlıdır (Şahin ve Yıldırım, 1999: 18). Okul çağına gelen çocuk bir program geliştirme sürecinin içine girer. Kendini çeşitli araç gereç ortam ve kişilerin oluşturduğu karmaşık bir çevrenin içinde bulur.

Okulun hedefi, öğrencilerin, ülkenin milli eğitim hedefleriyle, okulun genel hedeflerine uygun olarak saptanmış olan, her derse ait, olan özel hedeflere ulaştırmaktır. Bu konuda en önemli iş eğitim teknolojisinin uygulayıcısı olan öğretmene düşmektedir (Çilenti, 1984: 51).

Öğrenme işini etkileyen birçok değişken mevcuttur. Mesela materyal, ortam, etkileşim vb. öğretmen tarafından düzenlenen; öğrenci zekâsı, akademik benlik, yetenek vb. öğrenciye aittir. Öğretmen bu değişkenleri ne kadar iyi şekilde kendi lehine çevirirse öğrenme ve öğretme işinde o derece etkili olacaktır (Şahin ve Yıldırım, 1999: 18).

Niçin nitelikli öğretmen? Çünkü nitelikli öğretmen her konuda öğrenciyi etkileyen dış ve iç faktörleri kendi lehine çevirebilen, öğrenci ihtiyaçlarını kavrayan araç gereci en iyi şekilde kullanan ve üreten, öğretimi sağlamada rehber olan kişidir. İyi bir öğretmen karşısındaki öğrencinin rolüne girebilmeli. Eğer ben bu konuyu hiç bilmeseydim bana nasıl anlatılmasını isterdim? Hangi materyalleri kullanarak benim kolay, hızlı ve kalıcı öğrenmemi sağlayabilirlerdi? Sorularını kendine sorabilmelidir.

Öğretmen niteliklerinin istenen düzeyde olması için öğretmenlerin hizmet öncesinde gerektiği gibi ve istenilen düzeyde yetiştirilmesi ve daha sonrada hizmet içinde yeni gelişmelerden yeterli düzeyde bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Ayrıca her okulun hizmet içi eğitim faaliyetine kendi içinde mümkün olduğu kadarıyla okulda mevcut bulunan materyallerin etkili kullanımı ile ilgili, bilgilendirici seminer çalışması yapması gerekir.

Öğretmenlerin eğitimi başlı başına ayrı projelerle ele alınmalıdır. Yapılan uygulamalar göstermiştir ki, maddi kaynaklar kullanılarak en iyi materyaller sağlanarak oluşturulmaya çalışılan teknoloji projeleri, öğretmen eğitiminin ihmal edilmesi veya yeterli düzeyde gerçekleştirilememesi nedeniyle, uygulamalar başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Görev başındaki öğretmenlerin eğitim teknolojisi konusunda eğitilmeleri ciddi projeler yolu ile yapılmalıdır. Mevcut eğitim sistemine sokulacak olan yeni projelerin başarıya ulaşması, o projeler konusunda öğretmenlerin öncelikli olarak yetiştirilmeleri ile mümkündür. Öğretmenleri dışlayarak veya gereken eğitim vermeden başlatılacak olan projeler, sıradan bir proje olmaktan daha öteye gidemeyecektir. Harcanan emek ve zamana değmediği gibi, iş gücü kaybı da olacaktır (Uçar, 1998: 16).

2.3.3.1. Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi

Eğitim sisteminde başarı, kuşkusuz büyük oranda okulda program geliştirme süreçlerine katılan, eğitim öğretim işlerini planlayan, uygulayan, değerlendiren ve aldığı dönütlerle çalışmalarını yönlendiren öğretmenin niteliğine bağlıdır. Öğretmen bu niteliği öğretmen yetiştirme programları ve okulda edineceği deneyimler ile kazanacaktır.

Öğretmenlerin yetiştirildikleri program doğrultusunda görevlendirilmeleri öğretmeni başarıya götüren en doğru yoldur (Şimşek, 1997: 17).

Hizmet öncesinde öğretmenin, çağın gereklerine cevap verecek düzeyde yetiştirilmesi gerekmektedir. Eğitim teknolojisi ile ilgili yeterli düzeyde bilgi sahibi olması, iyi düzeyde uygulama örnekleri görmüş ve deneme imkânı bulmuş olması gerekir. Her bir öğretmen adayı çevredeki araçları, okul ve sınıf ortamındaki araçları başarılı bir biçimde kullanmayı öğrenmiş olarak yetişmelidir (Binbaşıoğlu, 1991: 282). Bunun için öğretmen yetiştiren kurumlar, uygulama kurumları ve il eğitim araçları merkezlerinin işbirliği yaparak çalışmaları ve öğretmen adaylarının hizmet öncesinde en iyi şekilde yetiştirilmeleri gereklidir.

Eğitim teknolojisi ürünlerini tanıyan ve derslerinde amaçlarına uygun olarak kullanabilen, bu anlamda da etkili bir öğretim yapabilmek için gerekli olan araç gereçleri temin edebileceği yerleri bilen ve gerekli olduğunda da onları temin edip kullanan /üretebilen/, öğretmenlere ihtiyaç vardır. Tabii ki bunların gerçekleştirilebilmesi için nitelikli öğretim elemanlarına ihtiyaç vardır. Ayrıca uygulamalı öğretim için uygun koşulların sağlanıp, mevcut materyal ve ortamın işler hale getirilmesi gerekmektedir. Tüm bunların istenilen düzeyde olabilmesi için “öğretmen yetiştiren kurumlar, Milli Eğitim Bakanlığı, İl Eğitim Araç Gereçleri Merkezleri ve çevre uygulama okullarının” en üst düzeyde koordinasyonla çalışmaları ve işbirliği ile mümkün olacaktır.

Özcelik tarafından yapılmış olan araştırma sonuçlarına göre; ilkokulların ikinci devre sınıflarında gerek araç gereç kullanımı uygulamalarının, gerekse araç gereç, cins, miktar ve yararlanma yönlerinden programda öngörülen istendik düzeyin altında kaldığı belirtiliyor. Burada etkili olan etmenin maddi yetersizlik değil de, müdür ve öğretmenlerin davranış yetersizlikleriyle bilgi eksikliklerinin olduğu kanısına varılmış. Tüm bunların sonucu olarak da, öğretmen ve yöneticilerin hizmet öncesi ve hizmet içinde gerektiği gibi yetiştirilmelerinin gerekliliğini ortaya çıkarıyor (Aktaran: Çilenti, 1984: 136).

2.3.3.2. Hizmet İçinde Öğretmen Eğitimi

Öğretmen hizmet öncesinde ne kadar iyi yetiştirilmiş olsa da zaman içindeki gelişmeler ve değişmelerden dolayı, yetişmek ve gelişmek zorundadır. Yani öğretmen de eğitim alanında kullanabilecekleri yenilikleri, gelişmeleri, izlemek ve kullanmayı öğrenmek zorundadırlar. Özellikle hizmetin ilk yıllarında bulunan öğretmenler, uzman öğretmenler kontrolünde, seminerlerle desteklenmelidir. Böylece aldıkları eğitimi uygulamaya geçirme imkanı bulacaklardır.

Hizmet içi eğitimler ile, okullarda görev yapan öğretmenlere mesleki bilgilerin tazelenmesi ve çağın gereklerine uygun gelişmekte olan eğitim teknolojisi ürünlerini tanıma ve uygulama imkanı sağlanmış olacaktır. Okullardaki tüm birimler sürekli olarak eğitim ve öğretim için herkese açık olmalıdır. Kapıların kilitlemesi korumaya alınması kısaca müze haline getirilmesi herhangi bir şey ifade etmemektedir. Çağın geliştirdiği en modern araçları kilitli odalarda saklamak yerine, her an kullanıma hazır bulundurmak, eğitimin istenilen kaliteye ulaşması için şarttır. Gözümüzden bile sakındığımız çocuklarımızı emanet ettiğimiz öğretmenlerimizden, neden bu araç gereçleri kullanmalarını esirgiyoruz? Devletin ve milletin öğretmenlere sağladığı imkânlarla, öğretmenlerin ulaşmalarını engelleyen etmenler ortadan kaldırılmalıdır.

Çağdaş eğitim ortamlarının, eğitim ve öğretimin yapıldığı mekânlarda bulunması yeterli değildir. Bazı yöneticiler ve yardımcıları okullardaki araç gereçleri zimmet korkusuyla biraz da haklı olarak, kilitli kapılar ardında müzelikmiş gibi saklıyorlar. Öğretmenler de her hangi bir zarar gelir korkusuyla bu araç gereçleri kullanmak istememektedirler. Bu ve bu gibi sebeplerden dolayı okullardaki pahalı ve ucuz materyaller atıl vaziyette bırakılmaktadır. İşte burada önemli olan, bu materyallerin atıl durumdan kurtarılıp, çağdaş bir eğitim ortamı oluşturabilmek için, en verimli şekilde kullanılması gerekmektedir.

2.3.3.3. Okulda Hizmet İçi Eğitim (İşbaşında Öğretmen Eğitim)

En son teknolojilerin bile kısa zamanda geçerliliğini yitirir hale geldiği bir ortamda, insanların sürekli ve aynı hızda eğitime tabi tutulması gerekir. Eğer ki bu birde eğitimci ise yenileşme ve gelişmeleri takip etmeye ne kadar ihtiyaç duyacağı inkar edilemez insanların meslek edinebilmesi ve edindiği mesleği devam ettirebilmesi için gerekli eğitimin işbaşında yapılması gerekmektedir. Bu faaliyetlerin en az dört beş yıl da bir kendini geliştirme ve yenileştirme eğitimi adı altında yapılmalıdır. Bu işlemin merkezi hizmet içi eğitimle birlikte il, ilçe ve okulda hizmet içi eğitim faaliyetleri ile desteklenmesi gerekmektedir (Şimşek, 2004: 200).

Bu işlem şu şekilde yapılabilir: Hizmet içi eğitim merkezi tarafından yetiştirilen öğretmenlerin, okullarına döndüklerinde ilçe ve okul çapında arkadaşlarına işbaşı eğitimi altında bu seminerleri icra etmesi, ayrıca çeşitli materyallerin en iyi kullanımı (kara tahtadan bilgisayara) ile ilgili seminerler ve çalışmalar yoluyla öğretmenler birbirlerinden yarar sağlayacaklar ve öğretim de öğretmenlerin materyal kullanma sıklığı artacak, dolayısıyla eğitimin kalitesi artacaktır.

Her okulda hevesli ve heyecanlı öğretmenlerin öncü rolü alabileceği araştırmalarla ortaya konmuştur. Bu öğretmenlere gerekli desteğin (zaman, teknoloji, maddi destek vb.) verilerek olanakların sınıf içi uygulamalara yansması yeniliğin zaman içinde diğer öğretmenlere de yayılmasına yol açar. Artık okullar binaları kurarken ve eğitim programlarını yaparken yeni teknolojilerin kullanılması ile ilgili önlemleri almaları gerekir. Türkiye yeni eğitim reformlarının ışığında bilgi çağına hazırlığını bu doğrultuda yapmalıdır. İletişim ve donanım alt yapısına yatırım yapılırken, öğretmen ve öğrencilerin kullanabilecekleri her türlü kaynağın yazılım ve materyallerin geliştirilmesini ve paylaşılmasını sağlayacak projelerin de hazırlanması ve öğretmenlerin bunlar hakkında bilgilendirilmeleri gerekmektedir (Uçar, 1998: 19-20).

Sonuç olarak şu söylenebilir: Eğitim fakültelerinde yetiştirilen öğretmenlerin materyallerin etkili kullanımı konusunda yeterli düzeyde yetiştirilmesi, mesleği eğitimci olanların sürekli yenileşmesi için sürekli eğitim faaliyeti düzenli aralıklarla yarar sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. Şunu unutmamak gerekir ki; öğretmenlerin tekrar bir eğitime alınması zor bir durumdur. Öğretmen yetersizliğinin olduğu bir ortamda

böyle bir durum gerçekleştirilemeyeceği için, bunun yerine işbaşı eğitimi, yani okulda hizmet içi eğitim çalışmasını faaliyete geçirmek gerekmektedir (Şimşek, 2004: 203).

2.3.4. Öğrenci Nitelikleri

İlköğretim öğrencisi zihinsel gelişim yönünden somut işlemler döneminde bulunmaktadır. Bu dönem somut eşya ve olaylarla karşılaşarak yaparak yaşayarak bilişsel duyuşsal ve psiko-motor davranışlar kazanma dönemidir. İlköğretim çağındaki öğrencilerin nasıl öğrendiklerini ortaya çıkarmak için yapılan araştırmalar, öğrencilerin somut eşya ve olaylarla bir araya gelerek oluşturdukları yaşantıların öğrenmede çok önemli olduğunu ortaya koymaktadır (Fidan, 1982: 86).

Çocukta zihin gelişimi somuttan soyuta doğrudur. İnsan her zaman somut olarak gördüğü, algıladığı şeyleri, onların soyut kavramlarla anlatılmasından daha kolay öğrenir. Bu nedenle öğrenci mümkünse ders konusu olan eşya ve nesnelere doğrudan karşı karşıya getirilmeli; bu mümkün olmadığı zaman o nesne veya olayın modeli, fotoğrafı veya başka bir simgesi gösterilmelidir. Özellikle ilköğretim öğrencilerinde, gözle görüp eliyle tuttuğu gerçek eşyalar daha anlamlıdır. Bu sebeple öğretimde öğrencilere öncelikle somut şeyler öğretilmeli, daha sonra soyuta ulaşılmalıdır. Soyut konuların öğretiminde somut konulardan faydalanılmalıdır. Görsel-işitsel araçlar ve özellikle bilgisayar teknolojisindeki son gelişmeler, bu ilkenin öğretimin her seviye ve her ders konusunda uygulanmasını büyük ölçüde kolaylaştırmıştır (Uçar, 2005).

Birçok ülke var olan eğitim sistemini sorguluyor. Bu sorgulamanın hareket noktası ise kalıplaşmış zihinler üreten eğitim sistemlerinin yararlarının pek fazla olmaması ve toplumların düşünen üreten sorun çözen insanlara daha fazla gereksiniminin olmasıdır. Bu düşüncelerden hareketle toplumlar, öğrenciyi eğitim sistemi içinde daha etkin bir konuma getirmeye çalışıyorlar. Özetle söyleyebiliriz, sessizce oturup dinleyen yerine, görececek, duyacak, çözümleyecek, yapacak, bilinenleri sorgulayacak ve kendi bilgisini kendi üretecek bireylere ulaştırılacaktır (Özer, 1996: 7).

İlkokul çağı öğrencisinin öğrenimini etkileyen bazı ilkeleri Anderson şu şekilde belirtmiştir:

1- İlkokul çağı öğrencisi ancak somut eşya ve olaylara bağlı zihinsel faaliyetlerde bulunur ve problem çözer.

2- İlkokul çocuğu bir problemi çözerken çoklu ihtimalleri düşünmez, ancak problemi çözebilmesi için bunların somut cisimlerle uygulaması veya uygulanışını görmüş olması gerekir.

3- Cisimleri benzerliklerine ve farklılıklarına göre sınıflama ve bazı özelliklerine göre sıraya dizme gibi mantıki işlemler yapılabilir.

4- İlkokul birinci sınıftan itibaren sırayla sayıların, maddenin uzunluk alan ve ağırlığın konumu kavramları ve bunlara bağlı olarak dönüşüm düşüncesi gelişir (Aktaran: Delikoyunlu, 1995:13).

Nitelikli eğitime olan gereksinim her şeyden önce ilköğretim için bir zorunluluktur. İlköğretim çağı çocuğun beyin ve sinir sisteminin en hareketli olduğu çağdır. Çocuk, içine atılmış olduğu yaşam özelliklerini bilmek için yoğun çaba içindedir.

İşte ilköğretim, öğretimin yapılacağı kişiliğinin ve davranışlarının -değiştirileceği- geliştirileceği öğretim çağıdır. Çocukta merak ve düşünme ilk defa burada gerçekleşir. Demokrasi, sorumluluk, duyarlılık, hoşgörü vb. birçok istendik davranış kazandırılmasına burada başlanılacaktır. Bu nedenlerden dolayı çocuğu merkeze alan nitelikli çağdaş ilköğretimin varlığı makro düzeyde toplum ve bireyin gelişmesini olumlu yönde etkileyecektir (Turgut, 1992: 60).

2.4. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Bütün alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da sorunların çözümünde bilimsel araştırmaların gerekliliği, ilgili çevrelerde tartışmasız geniş kabul görmektedir. Bilimsel araştırmaların eğitim sorunlarına planlı bir şekilde uygulanması çözüm yollarının bulunmasında etkilidir. Yapılan literatür taramalarından sonra konu ile ilgili gelişmeler yerli ve yabancı yayın ve araştırmalar başlıkları altında yıl sırasına göre özetlenmiştir.

2.4.1. YERLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Ergin (1990) “*Yabancı Dil Öğretiminde Eğitimi Araçlarından Yararlanma*” konulu araştırma orta öğretim kurumlarında görev yapan yabancı dil öğretmenlerinin durumunu belirlemek için yapılmıştır. Araştırma sonucunda;

Yabancı dil öğretmenlerinin çoğu okullarında eğitim araç gereçlerinin bulunduğunu bilmekte ama yeterince kullanmamaktadırlar. Projeksiyon makineleri başta olmak üzere bir çok görsel araçtan ya çok az yararlanmakta ya da hiç yararlanmamaktadırlar. En çok kullanılan araç işitsel bantlar, kasetçalar ve duvar resimleridir. TV-video öğretmenlerin yarısından fazlası tarafından hiç kullanılmamaktadır. Hizmet içi eğitime karşı yabancı dil öğretmenlerinin tutumu olumludur, eğitim araçlarından yararlanma konulu hizmet içi eğitim programına katılma konusunda öğretmenlerin istekli olduğu görülmüştür.

Ünal (1992) “*Fen Bilgisi Öğretiminde İlkokul Öğretmenlerinin Yeterliliği*” konulu araştırmayı 4 ve 5. sınıfları okutmakta olan, Fen Bilgisi dersinin öğretiminde ilkokul öğretmenlerinin yeterliliklerini belirlemek ve elde edilen veriler doğrultusunda gelişmeyi sağlayıcı öneriler ortaya koymak amacıyla, İstanbul Kadıköy’de görevli 416 örneklem üzerinde yapılmıştır. Araştırma sonucunda;

Fen bilgisi öğretmenleri dersin öğretimi için özel eğitime ihtiyaç duyduklarını belirtmişler, bu durum, öğretmenlerin kıdemlerine ve okullarının bulunduğu yerleşim birimine göre farklılık göstermektedir. Fen bilgisi alanındaki yenilikleri, çoğu öğretmenin takip etmediği, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kendilerini öğrenci seviyesine uygun ders verebilmekte yeterli görmüşlerdir. Ancak kıdemli öğretmenler diğer öğretmenlere göre kendilerini bu konuda daha yeterli görmüşler, ancak

öğretmenlerin hemen hemen hepsi belli zamanlarda programlanmış hizmet içi eğitim kurslarının açılmasını istemişler ve açıldığı takdirde katılmak istedikleri belirtmişler, ayrıca öğretmenlerin çoğunluğu Fen Bilgisi derslerinin alanında branşlaşmış öğretmenler tarafından verilmesinin daha uygun olacağı bulgularına ulaşılmıştır.

Çepni (1993) “*Orta Dereceli Okullarda Görev Yapan Fen Öğretmenlerinin Laboratuara Karşı Tutumları*” öğretmen eğitimi boyunca laboratuvarın kullanımı ile ilgili aldıkları bilgi ve beceriler konusunda Doğu Karadeniz Bölgesi Sahil Kesimi’nde görev yapan ve örnekleme oluşturan 69 yeni atanmış (1-3 yıl) öğretmen üzerinde yapılmıştır. Araştırma sonucunda;

Fen bilgisi öğretiminde laboratuvar kullanma gerekçesi ile ilgili bir soruya %50’ye yakın öğretmen her hangi bir sebep gösterememiştir. Okulda bulunmayan laboratuvar aletlerini temin etme veya basit olanlarını yapma yollarına başvurur musunuz? Sorusuna öğretmenlerin %70’inin olumsuz cevap verdiği görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerle ilgili olarak yapılan mülakatlarda Niçin laboratuvar kullanılmalı? Sorusuna mantıklı bir cevap veremedikleri görülmüş, ayrıca laboratuvarlarda fiziksel eksikliklerin bulunduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Laboratuvar kullanımının üniversiteye girişte fazla önem taşımaması ve bunun için laboratuvar kullanmaktansa üniversite sınavına yönelik çalışmaların daha faydalı olacağı düşünülmekte ve bu yönde çalışmalar yapılmaktadır. Ayrıca tecrübeli Fen Bilgisi öğretmenlerinin, stajyer öğretmenlere laboratuvar kullanımının, harcanan zamana kıyasla verimli olmadığı ifade edilmiş; araştırmacıda, bundan yeni öğretmenlerin stajyerlikleri sırasında laboratuvar eğitimine yönelik olarak, tecrübeli öğretmenlerden olumlu tutum geliştiremedikleri biçiminde bir yoruma sebep olmuştur.

Koruyan (1993) “*İlköğretim Öğretmenlerinin Fen Öğretimine İlişkin Eğitim Teknolojisi Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi*” konulu araştırma, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde yapılmıştır. Öğretmenlerin fen öğretiminde eğitim teknolojisi ile ilgili sahip olmaları gereken ve sahip oldukları yeterlilikleri belirlemek amacıyla, tarama türünde yapılmış bir araştırmadır. Araştırma sonucunda;

Yönetici ve öğretmenler, fen bilgisi dersinin öğretimi ile ilgili yöntemleri kullanmada belirtilen yeterliliklere, öğretmenlerin tamamen sahip olması gerektiği

görüşündedir. Ancak öğretmenlerin fen bilgisi dersinin öğretimi ile ilgili yeterlilikler açısından, “orta derecede yeterli” oldukları görüşü ortaya çıkmıştır.

Yönetici ve öğretmenler, öğretim materyallerinin geliştirilmesi ve öğretim ortamında kullanılmasına ilişkin belirtilen yeterliliklere, öğretmenlerin sahip olması gerektiği görüşündedir. Ancak öğretmenler kendilerini belirtilen yeterlilikler açısından “çok yeterli” bulurken yöneticiler ise öğretmenleri “orta derecede yeterli” olarak görmektedir. Sonuç olarak; öğretmen ve yöneticiler belirtilen yeterlilik alanlarında öğretmenlerin sahip oldukları yeterlilikleri sahip olunması gereken öğretmen yeterliliklerinin altında gördükleri sonucuna varılmıştır.

Cabbar (1995) “*İzmir İli Orta Dereceli Okullarda Eğitim Teknolojisinin Uygulamaları*” konulu araştırmada şu sonuçlar elde edilmiştir:

İzmir ili orta dereceli okullarının çoğunda eğitim teknolojisi araç gereçleri yeterli düzeyde bulunmamaktadır. Öğretmenler genel olarak yazı tahtasını, düz resimleri ve levhaları kullanmakta diğer araç ve gereçleri ise hemen hemen hiç kullanmamaktadır. Öğretmenlerin çoğu araç gereçlerin eğitimdeki önemini bilmemekte, kullanmama nedeni olarak da okulda bulunmaması gösterilmektedir.

Öğretmenlerin çoğunluğu, eğitim teknolojisi konusunda hizmet içi eğitim kursu açıldığı takdirde kursa katılma konusunda istekli olduklarını ifade etmişler, çoğunlukla araç gereç alanında dörtte üçü öğretim yöntemleri, yarıdan az fazlası özel hedefler, yarıdan azı ölçme değerlendirme alanında hizmet içi eğitime ihtiyaçları olduğunu belirtmiştir.

Özçınar (1995) “*İlkokulda Fen Öğretiminde Laboratuvar Etkinliklerinin Değerlendirilmesi*” konulu araştırma KKTC’de bulunan ilkokullardaki 4. sınıf fen bilgisi dersinin işlenişinde, laboratuvar çalışmalarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda;

Öğretmen ve öğrencilerin deneyleri gerçekleştirmedeki başarı düzeylerinin genellikle birbirleriyle aynı düzeydedir. Öğretmen ve öğrencilerin, bu konu ile belirlenen yeterlilik düzeyinin altında oldukları belirlenmiştir. Öğretmenler, bazı laboratuvar etkinliklerinin gerçekleştirilememesinin nedeni olarak, yeterli araç gerecin

bulunmamasını, laboratuvar kullanımı için yeterli zamanın olmayışını ve öğretim programlarının yükünün çok olmasını göstermişlerdir. Öğrencilerin ise gerçekleştirememeye nedenleri, araç gereçlerin yeterli düzeyde bulunmaması, araştırma gezi gözlem yapılmaması, fen bilgisi dersine aktif katılım sağlayacakları deneylerin az olması, söz konusu derste daha çok anlatım yöntemine ağırlık verilip, deneysel yöntemin fazla kullanılmaması, okullardaki fen bilgisi laboratuvarlarının yetersizliği bulgularına ulaşılmıştır.

Baytekin (1996) “2000 Ötesine Eğitim Nasıl Olmalı? Niçin?” Konulu Kocaeli ilinde yapılan araştırma sonuçlarına göre; öğretmenlerin %51’i hizmet içi eğitimden faydalanmamış, %33’ü ders kitaplarını eğitim yaşantısı olarak görmekte, %49’u tebliğler dergisinde yayınlanan ders içeriklerinin bağlayıcı bulmakta, %90’ı hiç ders aracı üretmemiş, %67 oranında yapılan hizmet içi eğitimlerin verimsizliğini düşünmekte, Öğretmenlerin %43’ü eğitim sisteminin insan gücü yetiştirme ve öğretmen yetiştirme gerçeklerine uygun olmadığı görüşlerindedir.

Adıgüzel (1998) “İlköğretim Okulları 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde, Ege Bölgesi Konusunun Araç-Gereç Kullanılarak Öğretiminin Değerlendirilmesi” konulu çalışmada, öğrencilerin aktif kılınarak programlanmış öğretim yapılan grubun geleneksel öğretim yapılan gruba göre daha başarılı olup olmadığını ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma 1997-1998 öğretim yılında İstanbul ili Kadıköy İlçesi Şehit Öğretmen Mehmet Fidan İlköğretim Okulu 4. sınıflarında toplam 78 denekle, deneme modeline uygun olarak yapılmıştır. Araştırma sonucunda;

Araç gereçlerle ve öğrenci katılımı ile ders işleme, başarıyı olumlu yönde etkilemektedir. Yeni metotlara yer verildikçe derslerdeki başarı artmaktadır. Öğrenci merkezli ve araç gereçlere yer verilen öğretim yöntemleri geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha büyük bir oranda kalıcı izli davranış değişikliği sağlamaktadır. Uygulama yapılan okulda araç gereç yapımı ve kullanımı üzerinde yeterince durulmamakta genellikle ezberle öğretim yöntemi ile yetinilmektedir.

Özer (1996) “Orta Dereceli Askeri Okullarda Görev Yapan, Fen Bilimleri Dersleri Öğretmenlerinin Eğitim Araçlarından Yararlanma Durumları” ve eğitim araçlarıyla ilgili hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik tarama modelindeki araştırma askeri okullarda yapılmıştır. Araştırma sonucunda;

Öğretmenlerin eğitim araçlarıyla ilgili ihtiyaç duydukları hizmet içi eğitim konularının başında eğitim araç ve gereçlerinin seçimi ve öğretim amacına uygun araç gereç yapma gelmektedir. Yerinde ve etkili kullanımı konusunda en çok hizmet içi eğitime ihtiyaç duyulan eğitim araç ve gereçlerinin başında bilgisayar, video, data Show gelmektedir. Kullanılacak eğitim araç gereçlerinin özelliklerine uygun fiziki ortamı hazırlama, eğitim araç gereçleri ile ilgili araştırma ve yayınları izleme konusunda eğitim araçları ile ilgili ders alan öğretmenlerin almayanlara göre daha az hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır.

Altıntaş (1998) “*İlköğretim Okulları 4. Sınıf Fen Bilgisi Öğretiminde Araç Gereç (Deney Yaparak) ve Bulmaca Tekniğinin Öğrencilerin Akademik Başarısına Katkısı*” adlı deneysel araştırma, fen bilgisi öğretiminde araç gereç ve çeşitli yöntemler kullanılarak ders işlenmesinin, klasik yöntemle göre daha verimli ve etkili olduğu bulgusuna ulaşılmış, fen bilgisi dersinde araç gereç kullanımında, öğrencilere daha fazla öğretim materyali seçme ve kullanma olanağının sağlanması, geleneksel öğretim şeklinden öğrenci merkezli öğretim yöntemlerine geçilmesi gerekliliği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Doğan (1998) *İlköğretim 4 ve 5. Sınıflardaki Sosyal Bilgiler Dersleri İçin Gerekli Görsel ve İşitsel Materyaller*” konulu araştırmada şu sonuçlara varılmıştır:

İlköğretim okullarındaki öğretmenlerin, %50’lik bölümünün sosyal bilgiler dersinde araç gereç kullanmadıkları görülmüş, öte yandan görsel ve işitsel materyallerin kullanıldıkları sınıflarda öğrencilerin daha fazla öğrendikleri saptanmıştır. Ayrıca materyallerin kullanıldığı sınıflarla kullanılmayan sınıfların başarı oranlarında anlamlı farklar saptanmıştır. Görsel ve işitsel materyal kullanılan dersler daha zevkli hale gelmiştir.

Sosyal bilgiler öğretiminde görsel ve işitsel ders araç gereçlerinin neler oldukları, nasıl elde edildikleri, nasıl kullanıldıkları, araç gereç seçimindeki ölçütlerin çok iyi bilinmesi halinde eğitim öğretimde kalitenin artacağı, daha başarılı öğrenci yetişeceği sonuçlarına varılmıştır.

Uçar (1998) “*İlköğretimde Ders Araç Gereçleri Kullanımı Konusunda Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi*” adlı araştırma Uşak İli Merkezinde görev

yapan Türkçe, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Sınıf Öğretmenleri üzerinde yapılmıştır. Araştırma sonucunda; ilköğretim fen bilgisi, Türkçe, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmenlerinin eğitimde araç gereç kullanımının önemini bildikleri, ancak ders araç gereçlerini yeterince kullanmadıkları, İl Eğitim Araçları Merkezi'nden yeterli düzeyde yararlanmadıkları bulgusuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının olumlu olduğu, öğretmenlerin kendilerinin ders araç gereçleri geliştirip kullanmadıkları, anket uygulanan okulların fen laboratuvarlarının yetersiz olduğu ve öğretmenlerin bu laboratuvarları kullanma düzeylerinin çok düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin videoyu diğer branşlardaki öğretmenlere göre daha fazla kullandıkları, eğitim teknolojisi alan öğretmenlerin araç gereç kullanımına ilişkin tutumlarının, bu dersi almayan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Uşun ve Ercan (1999) “*İlköğretim İkinci Kademe Görev Yapan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğretimdeki Yeterlilikleri*” konulu araştırma, Çanakkale ilinde yapılmış, 100 öğretmen örneklem grubu olarak seçilmiştir. Anket uygulama tekniği ile gerçekleştirilen araştırmada, öğretmenlere derslere hazırlanırken karşılaştıkları güçlükler ve düzeyleri, ders işlerken kullandıkları yöntem ve teknikleri, dış uyarıcılara yer verme düzeyleri ve dersin işlenişinde araç gereçlere ve değerlendirme türlerine yer verme düzeylerine ilişkin sorular yöneltilmiştir. Araştırmanın sonucunda, ikinci kademe sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal bilgiler ders öğretiminde meslek ve alan bilgisi açısından yeterli olmadıkları bulgusuna ulaşılmıştır.

Baytekin, Kıyıcı, Horzum (2000) “*Okul Deneyimi I Dersinin Öğrenme ve Öğretme Ders Teknolojisi Açısından Saptanması*” konulu araştırma, Kocaeli ilinde okul deneyimi dersi alan öğretmen adayları ile bu okullarda görevli öğretmenler katılmıştır. Yapılan araştırma sonucuna göre;

Öğretmenlerin en sık kullandığı materyal kara tahtadır. Öğretmen ve öğrencilerin yeni teknolojilere karşı öğretmen ve öğretmen adaylarının tutumları vasat üstüdür. Öğretmenlerin projeksiyon makinesinde göstermek üzere resim şekil kitap sayfasından materyal geliştirme çalışması hiç yapılmamakta, tepegöz ve video hiç kullanılmamakta bilgisayar kullanımı da en alt düzeydedir. Aday öğretmenler ve öğretmenler arasında materyal üretme ve geliştirme açısından fark yok denecek kadar

azdır. Sosyal bilgiler dersinde materyal hazırlama da ise öğretmenler %72, Öğretmen adayları %59 hiç hazırlamamıştır.

Özdemir (2000) “*Müfredat Laboratuar Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Eğitim Araç Gereçlerini Etkili Kullanımları*” konulu araştırmayla 7 bölgede bulunan müfredat laboratuar okullarında görev yapan öğretmenlerin araç gereçleri etkili kullanma durumlarını ve hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla yapmıştır. Bu araştırma sonucunda;

Öğretmenlerin teknik bilgi ve beceri gerektiren araçları ya hiç kullanmadıkları ya da çok az kullandıkları fazla teknik bilgi ve beceri gerektirmeyen basit araçları oldukça fazla kullandıkları, öğretmenlerin en çok teknik bilgi gerektiren data-show, slayt projektörü, tepegöz gibi araçlar hakkında hizmet içi eğitim ihtiyacı duydukları sonuçlarına varılmıştır.

Coşkun (2001) “*İlköğretim Okulu 4 ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Materyal ve Teknoloji Kullanım Durumu*” konulu araştırmada;

İlköğretimde en çok bulunan teknolojik materyalin bilgisayar olduğu fakat bilgisayarın eğitim faaliyetlerinden çok yönetim işlerinin yapılmasında kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Okullarda en az bulunan araç gereçler ise, video kamera ve film şeritleri makinesidir. Sosyal bilgiler dersinde en çok kara tahta kullanılmakta; bunu haritalar, panolar, atlas, küre izlemektedir. Derste kullanılan araç gereçlerin çoğunluğu yardımseverler tarafından sağlanmıştır. Bayanlar erkeklere göre daha fazla araç gereç kullanmaktadır. Eğitim fakültesi mezunlarının materyal kullanma düzeyleri iki yıllık eğitim enstitüsü ve eğitim yüksek okullarına göre düşüktür. Kıdemli öğretmenler (20 yıl üstü) daha az kıdemlilere göre sosyal bilgiler dersinde daha çok araç gereç kullanmaktadır.

Gökmen (2001) “*İlköğretim Okulları 1.Kademe Öğretmenlerinin Eğitim Ortamlarını Düzenleme Yeterlilikleri*” konulu araştırma, İstanbul İli Ümraniye İlçesinde görev yapan 153 öğretmen ve 17 okul yöneticisi ile yapılmıştır. Bu araştırmada;

Öğretmenlerin eğitim ortamını düzenleme yeterlilikleri, öğrenme öğretme süreçleri tasarımı, donanım tasarımı, diğer personelle işbirliği ve sınıf organizasyonu alt

boyutlarında incelenmiş. Öğretmenlerin öğrenme öğretme süreçleri tasarımı, araç gereç tasarımı, donanım tasarımı ve sınıf organizasyonu boyutundaki davranışları “çoğu zaman” gösterdikleri, diğer personelle işbirliği boyutundaki davranışları “ara sıra” gösterdikleri sonucuna varılmış. İlköğretim okullarının pek çok donanım ve araç gereç eksiklerinin olduğu belirlenmiş.

Eğitim ortamlarını düzenlemede donanım tasarımı boyutunda yer alan davranışları öğretmenlerin çoğu ara sıra göstermekte, öğretmenler bu konuda ek eğitime ihtiyaç duymaktadır eğitim teknolojisi alan öğretmenlerin çoğunluğu bunu eğitim fakültesi ya da pedagojik formasyon eğitimi sırasında almıştır. Öğretmenler okulda yapılacak olan faaliyetlerle ilgili olarak birbirleri ile ara sıra işbirliği yapmaktadır ve eğitim ortamı düzenlenirken öğrenci görüşlerine yer verilmektedir.

Öğretmenlerin eğitim ortamını düzenleme davranışları sıklığı 6 ve üstü kıdemdeki öğretmenler, eğitim ortamlarını düzenlemede göstermesi gereken davranışları, 5 yıl ve altı kıdemdeki öğretmenlere göre daha çok göstermektedir. Eğitim teknolojisi ve eğitim araçları dersi ya da kursu alan öğretmenler, ilköğretim okullarında donanım ve malzeme yetersizliği sebebiyle edindikleri bilgi ve becerileri kullanamamaktadırlar ilköğretim okulları donanım malzemesi bakımından yetersiz durumdadır. Ancak ilköğretim okulları donanım ve araç gereç sağlama konusuna okul-aile işbirliği ile çözüm bulmaktadır.

Özkan (2001) “*Yapılandırıcı Öğrenme Ortamlarında Özgün Etkinlik ve Materyal Kullanımının Etkililiği*” konulu araştırmada özgün öğrenmenin ne olduğuna ilişkin kuramsal tartışmalar ve özgün etkinlik ve materyallerin kuramsal ve kavramsal özelliklerine ilişkin uzun listeler mevcuttur. Özgün öğrenme materyal ve etkinliklerinin var olan özellikleri literatüründekine benzemekte midir yoksa farklı mıdır? Sorusuna yanıt aranmıştır.

Bu araştırma için veriler üç ilkokul sınıftan toplanmış okullar 8 haftalık süre boyunca ziyaret edilerek kameraya kaydedilmiş ve özgün notlar alınmış. Sonuç olarak şunlar belirlenmiştir. Yapılandırıcı öğrenme ortamlarında düzenli olarak kullanılan özgün etkinlik ve materyallerini kullanan öğretmenler, öğrencilerin daha derin anlayışlara ulaşmalarını sağlamaktadır. Bu tür etkinlik ve materyalle sağlanan öğrenci

yaşantıları, çalışılan sınıflardaki öğrenci yaşantılarının büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır.

Öğrencilerin el etkinliklerini yapmalarını sağlayan bir çok öğrenme merkezi bulunmaktadır. Varolan tüm öğrenme etkinlikleri öğrencilerin bilişsel gelişim düzeylerine uygundur ve öğretmenlerde, her bir öğrencinin kişisel gelişimini göz önüne alarak bu anlamda ayarlamalar yapmaktadır. Özgün ve yapılandırıcı ortamlara öğrencilerin tepkilerinin neler olduğu, onların sosyal bilişsel duyuşsal tepkileri ve öğrenme davranışları çevresinde araştırılmış ve bu alanlarda bu tür öğrenme ortamlarının, öğrenme üzerinde olumlu etkilere sebep olduğu sonucuna varılmış.

Turan (2002) *“İlköğretim Okullarının Eğitim-Öğretim Ortamlarındaki Materyal İhtiyacının Belirlenmesi”* konulu araştırma, Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinden seçilen 14 ilde toplam 607 okul yöneticisi ve öğretmen üzerinde anket tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma sonucunda;

Okul yöneticisi ve öğretmenler tarafında gerekli olduğu halde eksik olduğu düşünülen materyallerin başında bilgisayar ve televizyon gelmektedir. Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgelerinde bulunan ilköğretim okulları diğer bölgelere göre daha düşük oranda öğretim materyaline sahiptir. Bu durum eğitimde eşitlik ilkesine uymamakta ve merkezi sınavlarda bu bölgelerden sınava giren öğrencilerin aleyhine bir durum ortaya çıkarmaktadır.

İlköğretim okullarında halen mevcut bulunan öğretim materyalleri olanaklar ölçüsünde güncelleştirilmeli ve onarımları yapılmalıdır, aksi takdirde atıl durumda duracaktır. Üretilen ve bulunan öğretim materyallerinin etkin kullanımı konusunda öğretmenlerin büyük eksikleri bulunmaktadır. Bu yüzden öğretmenlerin etkili ve verimli materyal kullanımını sağlayacak materyal kullanma kılavuzlarına veya teknik personele ihtiyaçları olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Teker (2002) “*Ankara Merkez İlköğretim Okullarında Görev Yapan 4 ve 5. Sınıf Öğretmenlerinin, Fen Bilgisi Dersinde Eğitim Araç Gereçlerini Kullanma Durumlarının Değerlendirilmesi*” ve hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla yapılan betimsel nitelikli araştırma Ankara il merkezinde görev yapan fen bilgisi öğretmenlerinin katkıları ile yapılmış. Araştırma sonucunda;

Öğretmenler yazılı materyalleri, modelleri, gerçek hayat eşyalarını sıkça kullanmakta, fen bilgisi deney takımı ve TV yi kısmen kullanmakta, öğretmenlerin büyük çoğunluğu bilgisayar, film projektörü ve slayt projektörünü hiç kullanmamaktadır. Öğretmenlerin araç gereç kullanmama veya az kullanma nedenleri olarak araç gereçlerin ya hiç bulunmaması ya da uygun ortamın olmayışı ve bilgi beceri eksikliği gösterilmiştir. Ayrıca fen bilgisi öğretmenlerinin %60’ a yakın bölümü derslerini laboratuarda işlememektedir.

Öğretmenlerin, ders ve konuya ilişkin araç geliştirme, öğretim araç gereçlerinden etkili yararlanma, basit arızalarını giderme, öğretim araçları ile ilgili araştırma ve yayınları izleme konularında hizmet içi eğitime ihtiyaçları olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

2.4.2. YABANCI YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Shulman ve Tamir (1978) yaptıkları araştırmaya göre; fen bilgisi öğretiminin bilimsel süreçlerinin ve laboratuvar becerilerinin kazanılmasında, deney yönteminin diğer yöntemlerden daha etkili olduğu, görsel ve işitsel araçları çeşitli yöntemlerle birlikte ve onları desteklemek amacıyla kullanmanın daha etkili olduğu, sınıfta sürekli film gösterimi öğrencilerde ilgi kaybına neden olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Bu nedenle fen bilgisi öğretiminde öğretmenlerin çeşitli yöntemlerle birlikte materyalleri, birbirini tamamlayacak şekilde kullanmaları çok daha etkili olmaktadır (Aktaran: Fidan, 1980: 98).

Anderson ve arkadaşları (1979) ABD’de 3500 öğretmen üzerinde yapmış oldukları araştırmada, öğretmenlerin bilgisayar kullanımını etkileyen sosyo-kültürel faktörler incelenmiştir. Araştırma bilgisayar kullanımını etkileyen belli başlı faktörleri şöyle sıralamıştır. a) Bilgisayarların öğretimde kullanımına yönelik öğretmen tutumları b) Kaynakların olup olmaması c) Öğretmenlerin BDÖ konusunda öğretiminin olup olmaması d) Öğretmenlerin BDÖ kullanımı konusunda kendilerine güveni e) Öğretmenlerin deneyimi ayrıca erkek öğretmenlerin bilgisayara karşı daha olumlu tutumları olduğu gözlenmiştir.

Holt (1985) yılında İngiltere de eğitimin kalitesini arttırmaya yönelik olarak yapılan çalışmalar sonucunda, öğretim programlarının yenilenmesi bir öğretmenin yeni fikirleri kendi sınıfında uygulamaya koymasından çok, öğretmenlerin birlikte çalışarak, birlikte değişmeleri anlamını taşır. Hiçbir müfredat reformu öğretmenlerin gelişimi göz ardı edilerek yapılamaz.

Öğretmenlere hizmet içi eğitim ile anlaşılabilir davranışsal hedefleri oluşturma, farklı düzeydeki öğrenci grupları ile karşılıklı iletişim kurarak geri bildirim alma, öğretim materyallerinin hem anlaşılabilir davranış hedeflerini öğrencilere kazandıracak, hem de değerlendirme tekniklerini geliştirme ve etkin öğretim metotları konularında yardım sağlandığında öğrencilerin başarı seviyeleri artacaktır.

Sonuç olarak; okul sorunlarının çözümlenmesine ve destek unsurlarının kullanılmasına dayalı hizmet içi öğretmen eğitimleri, daha iyi bir eğitim sağlama konusunda öğretim programı değişikliği için anahtar bir kavramdır ve öğretim

programının planlama ve uygulanmasının fiilen gerçekleştirilmesi öğretmenlik mesleğinin en önemli kısmını oluşturmaktadır.

Chandra (1987) yılında yaptığı çalışmada öğretmenlerin yeni kaynakları kullanmadığı sonucuna varılmıştır. Öğretmenler araştırma sonucunda şu görüşleri belirtmişlerdir: Öğretmenler materyal kullanımı konusunda kendilerini yetersiz bulduklarını, yeni teknolojik ve teknik bilgileri öğrenmeye ihtiyaç duyduklarını, materyal hazırlamak için çok zaman harcamak zorunda kaldıklarını, öğretim rollerini değiştirmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir.

Wiske ve diğerleri (1988) eğitim araç gereçleri ile öğretim hakkında öğretmenlerin kararları üzerindeki etkileri (eğitim araç gereçlerinin uygun kullanmalarında öğretmenlerin bilgi seviyeleri kaynaklara ulaşma gibi).Yeni teknolojilerin öğretmenler üzerindeki etkileri (sınıf yönetimi öğretim yöntemi gibi). Öğretmenlerin istediği kaynak ve destek hizmetler (yazılım ve donanım etkili eğitim destek personel idari ve teknik destek gibi).

Araştırmada öğretmenlerin eğitim araç gereçlerini kullanılmasında en büyük engel gerekli hazırlık ve destekten yoksun olma olarak belirtilmiştir. Öğretmenler tarafından en çok şikayet edilen konular ise araç gereç kullanımında yeterli eğitimi almadıkları gereç geliştirmek için yeterli zamanlarının olmadığı ilk uygulama esnasında araçları tamir etmede yardımcı olacak desteğin devam etmemesi ve eğitim yaşantısının öğretmenlerin ihtiyacını karşılamadığıdır.

Blaes ve Cohen (1990) yaptıkları araştırmada İngiliz okullarındaki sınıflarda bilgisayar kullanımına yönelik köklü değişikliklerin öğretmenlerin öğretme öğrenme sürecine ve BDÖ' deki öğretmen rollerine ait bilgilerine bağlı olduğunu belirtmişlerdir. Bilgisayar kullanımı bilgisi yönünden kendini yetersiz gören öğretmenlerin yeni teknolojiyi kullanmada isteksiz oldukları ve donanım kullanmada bazı öğrencilerin kendilerinden daha becerili olmasının öğretmenlerde güvensizlik yarattığı görülmüştür.

Elveen ve Roberts (1992) Fen bilgisi öğretim teknolojileri ve fen bilgisi öğretmenlerinin yetiştirilmesi konulu araştırma; 194 okuldaki fen bilgisi öğretmenleri ve 942 öğrenci ile birlikte yapılmıştır. Araştırma bulgularına dayanılarak, fen bilgisi öğretim programlarında uzaktan eğitim teknolojisinden yararlanmanın öğretmen ve

öğrenci başarısını arttırılabileceği, ayrıca fen bilgisi öğretiminde eğitim öğretim teknolojilerinden yararlanılmasının gerekliliği ve özellikle fen bilgisi öğretmenlerinin genel ve özel öğretim teknolojileri konusunda iyi derecede yetiştirilmelerinin gerekliliği sonuçlarına ulaşılmıştır (Aktaran: Uşun, 2000: 45-46).

Pelgrum ve Plomp (1993), eğitimde yeni teknolojilerin kullanımını uluslar arası boyutlarda inceleyen bir çalışma bir çalışma yapmışlardır. 21 ülkeden 60.000 yönetici öğretmen ve bilgisayar koordinatörü ile yapılmıştır. Bu çalışmaya göre çalışma kapsamındaki bir çok ülke okullarının çoğu, yetersiz sayıda bilgisayara sahiptir. Ayrıca okulların çoğunda yeterli sayıda ve nitelikte yazılımlar yoktur. Bunlara paralel olarak az sayıda öğretmen öğretim etkinliklerinde bilgisayar kullanmaktadır. Personel geliştirme hizmetleri genelde giriş düzeyinde ve uygulama kursları şeklinde yapılmakta ve teknoloji kullanımındaki eğitimsel ilkeler ihmal edilmektedir. Yukarıdaki bulgulara ek olarak öğretmenlerin öğretimde bilgisayar kullanımına engel olan faktörler şöyle saptanmıştır. 1) Bilgisayar destekli etkinlikler hazırlamak için yeterli zaman ayıramamaktadır. 2) Öğretmenler öğretimde bilgisayar kullanımına ilişkin yeterli bilgiye sahip değildir 3) Otoriteler teknoloji kullanımı ve müfredatlara entegre etmekte öğretmenlere yeterli yardımı sağlamamaktadır. 4) İlgililer arasında yeterli iletişim ve işbirliği yoktur. 5) İlgililerin yeni teknolojiler kullanımına yönelik tutumları yeterince olumlu değildir.

O'Donnell (1996) yaptığı araştırma sonucunda; bilgisayarın okullara girdiğini fakat sınıflara giremediğini, bilgisayarın daha çok bilgisayar okur yazarlığı amaçlı kullanılmakta olduğu, sınıflarda öğretimi destekleyici olarak kullanılmadığı, sonuçlarına ulaşmıştır. Bu sonuçların meydana gelmesinde birçok nedenden önemli birinin de öğretmenlerin bilgisayarı etkili bir şekilde kullanamamaları ve bu teknolojileri dersleri ile nasıl bütünleştirebileceklerini bilememeleri olduğu belirtilmiştir (Aktaran: Gündüz ve Odabaşı, 2005).

Dawes (1999), tarafından yapılan bir çalışmanın sonucuna göre, öğretmenlerin büyük bir oranı internetin, yaptıkları işi olumsuz etkilediğine inanmaktadır. Buna bağlı olarak, eğitimcilerin özellikle internet tabanlı bilgisayar uygulamaları konusunda yetiştirilmeye gereksinim duymaktadırlar. Bilgisayar eğitiminden geçmiş deneklerin internet ve e-posta uygulamalarına öncelik sırasında, sonlarda yer vermeleri de bunu

desteklemektedir. Bu nedenle, öğretmen ve müdürlere verilecek hizmet öncesi veya hizmet içi eğitimlerde, özellikle bilinçlendirme için, sadece bilgisayarların belli başlı kullanımlarını değil, internet, bilgisayarla iletişim ve kullanılması olası diğer konularını da kapsayacak şekilde çalışmalar yapılmasının daha verimli olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Hinostroza ve Mellar (2001), yapmış oldukları çalışmada, öğretmenlerin pedagojisinin temel elemanları ve öğretim yazılımları tasarımının özellikleri arasındaki ilişkiyi göstermek için bir model oluşturmuşlardır. Bu modelde, insan-bilgisayar arayüzü senaryoları ve elemanları, öğretim yazılımlarının tasarımındaki öğretim stratejileri ve yazılımlarla etkileşim biçimlerindeki öğrenme stratejileri sınıf atmosferine yerleştirilmiştir. Sonuçta, eğitimde bilgi teknolojisinin kullanımı ve pedagoji arasında önemli ilişkiler olduğu açığa çıkmış ve bu iki alan arasındaki ilişkinin öğretmen eğitimi açısından önemli sonuçları olduğu görülmüştür. Ayrıca öğretim yazılımlarının tasarımında sadece öğrenme teorilerinin değil, öğretim teorileri ve uygulamasının da hesaba katılması gerektiği vurgulanmıştır.

Betrus ve Molenda (2002), yaptıkları araştırma sonucunda; öğretmen yetiştiren kurumlarda, adaylara uzun süredir öğretim teknolojileri dersinin verildiğini, fakat öğretmen adaylarına bu derste öğretilenlerle, öğretmenlerin uygulamaları arasında uyumsuzluk gözüküğünü belirtmektedirler. Okullarda öğretmenlerin öğretim teknolojilerine karşı dirençli davrandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin kendi öğretim metodolojileri ile bilgi ve iletişim teknolojilerini bütünleştiremediklerini, bunu sağlamak için desteklenmeleri ve eğitilmeleri gerektiğini ayrıca öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimlerinden yeterli düzeyde olmadığı sonuçlarına ulaşmışlardır.

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın; evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve çözümünde kullanılan istatistik işlemler incelenmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli (Karasar,1999: 77) şu şekilde açıklanmaktadır. Tarama modeli geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma şeklidir. Onları herhangi bir şekilde değiştirme etkileme çabası gösterilemez. Bilmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan onu uygun biçimde gözlemleyip belirtmektir.

Araştırma ile ilgili olarak literatür taranmış ve veri toplamak amacıyla anket oluşturulmuştur. Anket öğretmen ve yönetici için ayrı ayrı geliştirilmiştir. Anketler iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm kişisel bilgiler ikinci bölüm öğretmenlerin etkili materyal kullanma ve üretme konusundaki görüşlerini tespit etmek için düzenlenmiştir. Anket, 6 kişisel bilgi ve 41 konuya ilişkin görüşlerini tespit etmek için hazırlanmış toplam 47 maddeden oluşmaktadır. Hazırlanan anket formları örnekleme seçilen okullarda 1 yönetici ve 4 öğretmen olmak üzere 5 kişiye uygulanmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evreni, 2005–2006 öğretim yılında Antalya İl Merkezi'nde görev yapan öğretmen ve yöneticilerden oluşmaktadır. Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü verilerine göre, il merkezinde 178 ilköğretim okulu, 2054 öğretmen ve 318 yönetici bulunmaktadır.

3.3. Örneklem

Araştırmanın örneklemini, Antalya İl Merkezi'nde bulunan 178 ilköğretim okulundan tesadüfi yöntemle seçilen 65 ilköğretim okulu oluşturmaktadır. Bu okullarda görev yapan 65 yönetici ve 260 öğretmene anket uygulaması yapılmıştır. Evrendeki elemanların ya da ünitelerin dağınık birbirinden uzak gruplar şeklinde olduğu durumlarda örneklemin küme yöntemi ile seçilmesi tercih edilir. Burada bireyin değil grupların örnekleme yapılmaktadır (Kaptan,1998:121). Buna bağlı olarak yönetici ve öğretmen sayısının fazla olmasından dolayı örnekleme gidilmiştir. Örneklem kura ile

belirlenmiştir. Anketler tesadüfî yöntemle seçilen okulların yönetici ve öğretmenlerine uygulanmıştır. Anketler posta aracılığı ile okullara ulaştırılmış ve ayrıca telefonla okul yöneticileri bilgilendirilmiştir. Anketlerin uygulama ve geriye dönüş oranlarına ilişkin bilgiler tablo 1’de verilmiştir. Bu tabloya göre; anketlerden 1 yönetici ve 3 öğretmen anketi değerlendirmeye alınmamıştır. Ayrıca 5 yönetici ve 25 öğretmenden anketler araştırmacıya ulaşmamıştır. Anketlerin geri dönüş oranları, yönetici anketlerinde %90.77, öğretmen anketlerinde %89.23 olarak gerçekleşmiştir. İstatistik işlemlerde 232 öğretmen ve 59 yönetici anketi kullanılmıştır. Ayrıca anket dönüş oranlarının % 90 oranına yakın olması, araştırma sonuçlarının geçerliliği açısından önem taşımaktadır.

Tablo 1: Anketlerin Uygulama ve Geri Dönüş Oranları

	Uygulanan anket sayısı	Dönen anket sayısı	Geçersiz anket sayısı	Kullanılan anket sayısı	Anket dönüş %
Öğretmen	260	235	3	232	89.23
Yönetici	65	60	1	59	90.77
Toplam	325	295	4	291	89.54

3.4. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması ile ilgili süreç aşağıda açıklanmıştır:

Araştırmanın kuramsal kısmı için literatür taraması yapılmıştır. Konu ile ilgili önceden yapılmış araştırmaların bilgi toplama araçları incelenerek araştırma amaçlarına ilişkin, 60 maddeden oluşan veri toplama aracı geliştirilmiştir. Geliştirilen veri toplama aracında bulunan maddeler öğretmen yönetici ve uzman kişilerin görüşleri de alınarak 5 kişisel bilgi ve 48 konuya ilişkin maddeden oluşan anket formu oluşturulmuştur. Anket sorularının geçerlilik ve güvenilirliğini belirlemek için küçük grup uygulaması 52 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Deneklere uygulanan likert tipi ölçeğin güvenilirlik çalışması için faktör analizi yapılmış KMO ve Bartlett’s Testi’nde KMO= .643 çıkmış, çıkan sonuç doğrultusunda uzman görüşleri alınarak işlemeyen 7 madde ankettten çıkarılmıştır. Faktör analizi tekrarlandığında KMO ve Bartlett’s Test’inde KMO = .786 çıktığı görülmüştür. Faktör analizi sonucunda ölçeğin Cronbach’s Alpha değeri Alpha= .853 olarak bulunmuştur. Çıkarılan maddelerden sonra, 5’i kişisel bilgilerden, 41’i de öğretmenlerin materyal kullanımına yönelik olmak üzere 46 maddelik iki bölümden oluşan anket formuna son şekli verilmiştir.

Gerekli resmi izinler alındıktan sonra anketler çoğaltılarak belirlenen okullarda uygulanmıştır. Anketlerin geri dönüş olanağını arttırmak için pullu zarf kullanılmış, ayrıca tüm okullara telefonla ulaşılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Toplanan verilere ilişkin bütün istatistiksel işlemler bu konuda uzman kişilerin yardımı ile araştırmacı tarafından SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 12.0 paket programında yapılmıştır.

Deneklerin kişisel özellikleri ile ilgili (yaş, cinsiyet, kıdem, mezun olunan okul, mezun olunan branş ve görev) tanımlayıcı istatistiksel analizler için yüzde (%) ve frekans (f) teknikleri kullanılmıştır.

İlköğretim okullarındaki öğretmenlerin etkili materyal kullanma ve üretme yeterlilikleri ile ilgili olarak örneklemdaki öğretmenlerin varyansları homojen olmadığından, yaş, branş ve kıdem değişkenleri arasındaki farklılıkları belirlemek için Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Anlamlı farkın bulunduğu grupları belirlemek için Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Okul değişkeni arasındaki farkları belirlemek için F testi (ANOVA), uygulanmıştır. Anlamlı farkın bulunduğu maddelerde, anlamlı farkı belirlemek için Tukey ve LCD testi kullanılmıştır. Cinsiyet değişkeni için bağımsız gruplar t-testi, görev değişkeni için ise, varyanslar homojen olmadığı için Mann Whitney U testi kullanılarak analiz yapılmıştır. Anlamlı fark 0.05 düzeyinde kabul edilmiştir.

Anket sorularının “Kişisel Bilgiler” bölümü hariç, diğer sorular 5’li likert ölçeğine göre hazırlanmıştır. Likert tipi ölçeğin ölçek aralıkları aşağıda verilmiştir:

Madde Aralıkları	Katılma Düzeyleri
1.00-1.80	Hiç
1.81-2.60	Az
2.61-3.40	Kısmen
3.41-4.20	Çoğunlukla
4.21-5.00	Her zaman

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde öğretmenlerin etkili materyal kullanma ve üretme yeterliliklerine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinden elde edilen bulgular, tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

4.1 Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşları, cinsiyetleri, mezun oldukları okullar, mezun oldukları branşlar, hizmet yılları (kıdemleri) tablolar halinde değerlendirilmiştir.

Tablo 2 :Öğretmenlerin Kişisel Bilgilere Göre Dağılımları

Değişkenler	f	%
Yaş		
20-29 Yaş	16	6.90
30-39 Yaş	99	42.67
40-49 Yaş	103	44.40
50 Yaş Üstü	14	6.03
Mezun Olunan Okul		
Öğretmen Okulu	4	1.72
Eğitim Enstitüsü	71	30.60
Eğitim Fakültesi	98	42.24
Diğer	59	25.43
Mezun Olunan Branş		
Sınıf Öğretmeni	165	71.12
Branş Öğretmeni	35	15.09
Diğer	32	13.79
Cinsiyet		
Kadın	129	55.60
Erkek	103	44.40
Kıdem		
0-5 Yıl	10	4.31
6-10 Yıl	45	19.40
11-15 Yıl	57	24.57
16-20 Yıl	51	21.98
21 Yıl ve Üstü	69	29.74
Görev		
Öğretmen	232	79.73
Yönetici	59	20.27
Toplam	291	100.0

Araştırmanın yapıldığı örneklem grubunun yaş, mezun olunan okul, mezun olunan branş, cinsiyet, kıdem ve görev değişkenlerine ilişkin dağılımları tablo 2’de verilmiştir.

Örneklem grubundaki öğretmenlerin yaş gruplarını gösteren tablo incelendiğinde; 20-29 yaş grubunda % 6.90, 30-39 yaş grubunda % 42.67, 40-49 yaş grubunda % 44.40, 51 ve üstü yaş grubunda % 6.03 oranında öğretmen yer almaktadır. Gruplar arasında 30-50 yaşlar arası bir yığılma göze çarpmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları okul türleri incelendiğinde; % 1.72’si öğretmen okulu, % 30.60’ı eğitim enstitüsü, % 42.24’ü eğitim fakültesi, % 25.43’ü diğer bir fakülte veya yüksekokul bitirerek öğretmenliğe devam ettiği görülmektedir. Öğretmenlerin % 75’e yakın kısmının öğretmenlik eğitimi veren bir okul veya fakülteden mezun olması önemli bir durumdur. Ancak öğretmen okulu mezunlarının sayısının az olmasından dolayı istatistik incelemelerde kendisine en yakın grup olan eğitim enstitüsü mezunları içinde incelenecektir.

Örnekleme alınan öğretmenlerin mezun olduğu branşlarla ilgili olarak tablo incelendiğinde; % 71.12’si sınıf öğretmenliği, % 15.09’u branş öğretmenliği, % 13.79’u diğer branş ve bölüm mezunudur. Dikkati çeken ise, örneklem grubunun %71.12 ile araştırmanın temel konusunu oluşturan sınıf öğretmenlerinden oluşması araştırma için büyük önem taşımaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımı ile ilgili olarak tablo incelendiğinde; kadınlar % 55.60 erkekler % 44.40 oranında olduğu görülmektedir. Kadınlar erkeklere göre %10 düzeyinde fazladır. Ancak farkın fazla olmaması istatistiksel karşılaştırma ve yorumlarda farklılığa yol açmayacaktır.

Hizmet yılı (kıdem) ile ilgili olarak örneklem grubunun dağılımını gösteren tabloya bakıldığında; % 4.31’lik kısmının 0-5 yıl, % 19.40’lık kısmının 6-10 yıl, % 24.57’lik kısmının 11-15 yıl, % 21.98’lik kısmının 16-20 yıl, % 29.74’lük kısmının 21yıl ve üstü kıdeme sahip oldukları görülmektedir. Dikkat çekici olan örneklem grubunun % 70’e yakın kısmının en az 10 yıllık deneyime sahip öğretmenlerden oluşması, yeni göreve başlayan (0-5 yıl) öğretmenlerin %4.31’lik kısmını oluşturması dikkat çekicidir.

Araştırmaya katılan örneklemin okuldaki görevlerine göre dağılımı incelendiğinde; % 79.73 kısmının öğretmen, % 20.27 kısmının yönetici olduğu görülmektedir.

4.2. Öğretmenlerin Etkili Materyal Kullanma Yeterliliklerine İlişkin Görüş ve Analiz Sonuçları

4.2.1. Öğretmenlerin Materyal Kullanma Konusunda, Yeni Gelişmeleri ve Yeni Teknolojileri İzleme Düzeyleri

“Materyal kullanma ve üretme konusunda, yeni gelişmeleri ve yeni teknolojileri hangi düzeyde izliyorsunuz?” Maddesine ilişkin olarak öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Öğretmenlerin Materyal Kullanma Konusunda, Yeni Gelişmeleri ve Yeni Teknolojileri İzleme Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş					
X^2					
20-29 Yaş	16	3.38	1.025	9.296	0.03*
30-39 Yaş	99	3.82	0.761		
40-49 Yaş	103	3.58	0.869		
50 Yaş Üstü	14	4.14	0.864		
Mezun Olunan Okul					
F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.60	0.854	0.860	0.43
Eğitim Fakültesi	98	3.73	0.868		
Diğer	59	3.78	0.811		
Mezun Olunan Branş					
X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.73	0.836	0.658	0.72
Branş Öğretmeni	35	3.69	0.963		
Diğer	32	3.59	0.798		
Cinsiyet					
t					
Kadın	129	3.75	0.82	0.991	0.32
Erkek	103	3.64	0.884		
Kıdem					
X^2					
0-5 Yıl	10	3.00	0.816	7.521	0.11
6-10 Yıl	45	3.73	0.809		
11-15 Yıl	57	3.74	0.835		
16-20 Yıl	51	3.84	0.809		
21 Yıl ve Üstü	69	3.65	0.888		
Görev					
Z					
Öğretmen	232	3.70	0.849	-4.522	0.00*
Yönetici	59	3.10	0.824		

P<0.05

Öğretmenlerin materyal kullanma ve üretme konusunda yeni gelişmeleri ve yeni teknolojileri izleme düzeyleri yaş gruplarına göre yapılan karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($X^2=9.296$, $p=0.03$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, anlamlı farkın 20-29 yaş grubunda bulunanların ortalamasının, 50 yaş üstü grubun ortalamalarından düşük olmasından kaynaklandığı anlaşılmıştır. 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenler ($\bar{X}=3.38$), 50 yaş üstü öğretmenler ($\bar{X}=4.14$) düzeyinde materyal kullanma ve üretme konusunda yeni teknolojileri ve gelişmeleri izledikleri yönünde görüş belirtmişlerdir. 50 yaş üstü öğretmenlerin yeni teknoloji ve gelişmeleri takip ettiklerini belirtmeleri, materyallerin yararına inanmaları ve öğretim faaliyetlerinde kullanmak istemeleri ile açıklanabilir. Ayrıca yeni gelişen teknolojileri 50 yaş üstü grubun daha fazla takip etmesi, onların kullanımını öğrenerek, öğretim etkinliklerinde kullanmak istemelerinden kaynaklanmaktadır. Yaşla birlikte değişmelere ve teknolojiye karşı direnç doğal bir durumdur. Ancak ilerlemiş yaşa sahip öğretmenlerin materyal kullanımına yönelik olarak olumlu tavır sergilemeleri olumlu bir sonuçtur. 20-29 yaş grubundaki öğretmenlerin yeni gelişme ve teknolojileri diğer gruplara göre daha az izlemelerinin nedeni olarak da, yeni teknolojilerin kullanımını biliyor olmaları ortalamalarının diğer gruplara göre düşük kalmasına neden olmuştur.

Görev değişkenine göre, öğretmenler ($\bar{X}=3.70$), yöneticiler ($\bar{X}=3.10$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa ($Z=-4.522$, $p=0.00$) rastlanmıştır. Öğretmenler çoğunlukla düzeyinde yeni teknoloji ve gelişmeleri izlediklerini belirtirken, yöneticiler öğretmenlerin kısmen düzeyinde yenilik ve gelişmeleri izlediklerini belirtmişlerdir. Yöneticiler bu görüşe, öğretmenlerin okullarına yeni kazandırılan teknolojik materyalleri yeterli düzeyde kullanmamaları ve bunlar için gerekli olan ikincil kaynakların (yazılım) sağlanmasında yeterli düzeyde aktif olmamaları nedeniyle, öğretmenlerin yeni teknoloji ve gelişmeleri kısmen düzeyinde izledikleri yönünde görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenler, etkili materyal kullanma ve üretme konularındaki yeni gelişmeleri ve teknolojileri izleme düzeyleri mezun olunan okul değişkenine ($X^2=0.860$, $p=0.43$), mezun olunan branş değişkenine ($F=0.658$, $p=0.72$), cinsiyet değişkenine ($t=0.991$, $p=0.32$) mesleki kıdem değişkenine ($X^2=7.521$, $p=0.11$) göre, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğretmenler etkili materyal kullanma ve üretme

konularındaki yeni gelişmeleri ve teknolojileri çoğunlukla düzeyinde izlemektedir. Ancak, mesleki kıdem grubundaki 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler, diğer kıdem gruplarına göre düşük ortalama görüş belirtmişlerdir. 20-29 yaş grubu öğretmenler, genelde yeni mezun olmaları sebebiyle, yeni teknolojileri ve yeni gelişmelerden haberdar oldukları için, düşük ortalama izlediklerini belirtmişlerdir. Kıdem yılları arttıkça yeni teknoloji ve gelişmelerin öğretmenler tarafından çoğunlukla düzeyinde izleniyor olması olumlu bir durumdur. Bu durum sürekli değişen ve gelişen teknolojiye eğitim sisteminin ayak uydurabilmesi için olumlu bir tutum sergilemektedir.

4.2.2. Materyal Kullanarak Yapılan Öğretimde, Materyal Kullanma Sıklığının Düzeyi

Materyal kullanarak yapılan öğretimde, materyal kullanma sıklığı hangi düzeyde olursa etkili olur? Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Materyal Kullanma Sıklığına İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	4.31	0.704	1.511	0.68
30-39 Yaş	99	4.53	0.56		
40-49 Yaş	103	4.51	0.608		
50 Yaş Üstü	14	4.57	0.514		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	4.52	0.601	0.449	0.64
Eğitim Fakültesi	98	4.47	0.596		
Diğer	59	4.56	0.565		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.56	0.577	5.703	0.06
Branş Öğretmeni	35	4.37	0.547		
Diğer	32	4.38	0.66		
Cinsiyet t					
Kadın	129	4.48	0.574	-0.811	0.42
Erkek	103	4.54	0.607		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	4.50	0.527	2.993	0.56
6-10 Yıl	45	4.38	0.684		
11-15 Yıl	57	4.51	0.539		
16-20 Yıl	51	4.61	0.532		
21 Yıl Üstü	69	4.52	0.609		
Görev Z					
Öğretmen	232	4.51	0.588	-0.788	0.43
Yönetici	59	4.56	0.623		

P<0.05

Materyal kullanarak yapılan eğitimde materyal kullanma sıklığının düzeyi ile ilgili olarak yaş değişkenine ($X^2=1.511$, $p=0.68$), mezun olunan okul değişkenine ($F=0.449$, $p=0.64$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=5.703$, $p=0.06$), cinsiyet değişkenine ($t=-0.811$, $p=0.42$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=2.993$, $p=0.56$) göre, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bütün gruplardaki öğretmenler materyal kullanma sıklığı gerekli olduğunda her zaman düzeyinde olmalıdır şeklindeki öğretmenlerin görüşleri, materyal kullanımına yönelik olarak olumlu tutumlarını yansıtmaktadır.

Görev değişkenine göre, öğretmen ($\bar{X}=4.51$), yönetici ($\bar{X}=4.56$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($Z=-0.788$, $p=0.43$). Hem yöneticiler hem de öğretmenler, etkili bir öğretim için gerektiği zaman öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde her zaman materyal kullanmaları yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen ve okul yöneticilerin aynı görüşte buluşmuş olmaları anlamlıdır.

4.2.3. Öğretmenlerin Materyal Kullanma ve Üretim Konularında Değişim Yanlısı Olma düzeyleri

“Materyal kullanma ve üretim konularında, ne kadar değişim yanlısı olduğunuzu düşünüyorsunuz?” Maddesine ilişkin olarak öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Materyal Kullanma ve Üretme Konularında, Değişim Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.75	1	7.752	0.05
30-39 Yaş	99	4.40	0.741		
40-49 Yaş	103	4.30	0.778		
50 Yaş Üstü	14	4.43	0.646		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	4.35	0.814	0.506	0.60
Eğitim Fakültesi	98	4.26	0.803		
Diğer	59	4.37	0.717		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.30	0.813	0.356	0.84
Branş Öğretmeni	35	4.43	0.608		
Diğer	32	4.28	0.813		
Cinsiyet t					
Kadın	129	4.21	0.807	-2.312	0.02*
Erkek	103	4.45	0.737		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.80	0.919	5.808	0.21
6-10 Yıl	45	4.22	0.876		
11-15 Yıl	57	4.40	0.704		
16-20 Yıl	51	4.43	0.7		
21 Yıl Üstü	69	4.29	0.806		
Görev Z					
Öğretmen	232	4.31	0.784	-7.325	0.00*
Yönetici	59	3.25	0.975		

P<0.05

Öğretmenlerin materyal kullanma, üretme konularındaki değişim yanlısı olma düzeyleri yaş değişkenine göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($X^2=7.752$, $p=0.05$). Ancak 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenlerin ortalama puanlarının, diğer yaş gruplarında bulunan öğretmenlerin ortalama puanlarına göre düşük olduğu göze çarpmaktadır. Materyal kullanma ve üretme konularında 20-29 yaş grubundaki öğretmenler çoğunlukla diğer öğretmenler her zaman düzeyinde değişim yanlısı olduklarını belirtmişlerdir. ortalamalardaki fark, görevde yeni olan öğretmenlerin kendilerini bu konuda iyi yetişmiş olarak kabul etmeleri ve öğretmenlik eğitimlerini yeni tamamlamış olmaları etkilidir. Tüm öğretmenlerin yüksek ortalama görüş belirtmiş olması, yeni düzenlenecek hizmet içi eğitim faaliyetlerine aktif katılım olacağını ve yeni gelişme ve değişimlere çabuk uyum sağlanacağını göstermektedir.

Cinsiyet değişkenine göre, kadınlar ($\bar{X}=4.21$), erkekler ($\bar{X}=4.45$) düzeyinde materyal kullanma ve üretme konularında değişim yanlısı oldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

bulunmuştur ($t=-2,312$, $p=0,02$). Anlamlı fark, erkeklerin materyal kullanma ve üretme konularında kadınlara göre, daha fazla değişim yanlısı olduklarını belirtmelerinden kaynaklanmaktadır. Ancak kadın ve erkek öğretmenlerin birlikte, her zaman düzeyinde görüş belirtmeleri, tüm öğretmenlerin gerekli çalışmalar yapıldığı zaman, materyal üretme kullanma konularında eski alışkanlıklarını terk edebileceğini ve materyal kullanma ve üretme konusundaki yenilikleri öğretim etkinliklerinde kullanacağını göstermektedir.

Görev değişkenine göre, öğretmenler ($\bar{X}=4.31$) düzeyinde değişim yanlısı olduklarını belirtirken, yöneticiler, öğretmenlerin ($\bar{X}=3.25$) düzeyinde değişim yanlısı oldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($Z=-7.325$, $p=0.00$). Öğretmenler kendilerini her zaman düzeyinde değişim yanlısı olarak görürken, yöneticiler öğretmenlerin kısmen düzeyinde değişim yanlısı oldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. Yöneticileri bu görüşe iten neden, öğretmenlerin eskiden gelen alışkanlıklarını sürdürmelerinden kaynaklanmaktadır. Okulda mevcut bulunan materyallerin yeterince kullanılmaması, materyallerin çoğunlukla öğretmenler tarafından kullanılması, öğrenciye materyal kullandırmanın yeterli düzeyde gerçekleşmemesi, yöneticilerin böyle bir görüş belirtmelerinde etkili olmuştur. Değişim zaman alıcı ve zor bir süreçtir. Öğretmenlerin eski alışkanlıklarını bir anda bırakmasına olanak yoktur. Öğretmenlerin değişim yanlısı tavır takınmış olmaları olumlu bir durumdur.

Mezun olunan okul değişkenine ($F=0.506$, $p=0.60$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=0.356$, $p=0.84$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=5.808$, $p=0.21$) göre, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğretmenler materyal kullanma ve üretme konularında her zaman düzeyinde değişim yanlısı oldukları görüşündedirler. Ancak 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler, ($\bar{X}=3.80$) düzeyinde değişim yanlısı olduklarını belirtmişler. Öğretmenlik eğitimlerini yeni tamamlamış olmaları ve diğer öğretmenlere göre kendilerinin değişmesi gereken yönlerinin diğer öğretmenlere az olması etkili olmuştur. Öğretmenler Genel olarak değişim yanlısı oldukları yönünde görüş belirtmelerine rağmen ($\bar{X}=4.31$), *Materyal kullanma ve üretme konusunda yeni gelişmeleri ve yeni teknolojileri hangi düzeyde izlersiniz?* maddesine ($\bar{X}=3.70$)

düzeyinde görüş belirtmeleri, öğretmenlerin bu konuda fazla bir çaba sarf etmediğini göstermektedir.

4.2.4. Materyallerin, Öğrenci Merkezli Öğretime Katkı Sağlama Düzeyi

“Kullandığınız materyallerin, öğrenci merkezli öğretime hangi düzeyde katkı sağladığını düşünüyorsunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Materyallerin, Öğrenci Merkezli Öğretime Katkı Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	4.13	0.885	1.265	0.74
30-39 Yaş	99	4.28	0.7		
40-49 Yaş	103	4.21	0.762		
50 Yaş Üstü	14	4.43	0.646		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	4.24	0.836	0.036	0.96
Eğitim Fakültesi	98	4.27	0.682		
Diğer	59	4.24	0.703		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.28	0.739	2.147	0.34
Branş Öğretmeni	35	4.23	0.69		
Diğer	32	4.09	0.777		
Cinsiyet t					
Kadın	129	4.31	0.671	1.392	0.17
Erkek	103	4.17	0.81		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	4.30	0.675	3.375	0.50
6-10 Yıl	45	4.04	0.903		
11-15 Yıl	57	4.37	0.555		
16-20 Yıl	51	4.33	0.683		
21 Yıl Üstü	69	4.22	0.783		
Görev Z					
Öğretmen	232	4.25	0.737	-1.330	0.18
Yönetici	59	4.37	0.74		

P<0.05

Öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde kullanılan materyalin öğrenci merkezli öğretime katkısı ile ilgili görüşleri yaş gruplarına ($X^2=1.265$, $p=0.74$), mezun olunan okul gruplarına ($F=0.036$, $p=0.96$), mezun olunan branş gruplarına ($X^2=2.147$, $p=0.34$), cinsiyet gruplarına ($X^2=1.392$, $p=0.17$), mesleki kıdem gruplarına ($X^2=3.375$, $p=0.50$), ve görev gruplarına ($X^2=-1.338$, $p=0.18$) göre, istatistiksel açıdan anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Öğretmen ve yöneticilerin, öğretim materyallerinin öğrenci merkezli

öğretime katkı sağlayacağı yönünde görüş belirtmiş olmaları, öğretmenlerin materyal kullanımlarını, yöneticilerin de okullarına materyal kazandırırken öğrenci merkezli öğretim kriterlerine göre hareket etmelerine neden olacaktır. Öğretmenlerin öğrenci merkezli öğretime katkı sağlayacağı görüşünde olması materyalleri kullanma düzeylerini olumlu yönde etkileyecektir. Altıntaş'ın (1998) deneysel nitelikli araştırma sonuçlarına göre; materyalleri öğrencilere seçip kullanma olanağı verildiği zaman, geleneksel öğretime göre öğrenmede ve bilginin kalıcılığında artış meydana geldiği tespit edilmiştir.

4.2.5. Öğretmenlerin Laboratuarlardan Yararlanma Düzeyine İlişkin Görüşler

“Okulunuzdaki mevcut laboratuarlardan hangi düzeyde yararlanıyorsunuz?” Maddesine ilişkin olarak, öğretmen ve yöneticilerin verdikleri cevapların analiz sonuçlarının değişkenlere göre dağılımları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Öğretmenlerin Laboratuarlardan Yararlanma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	2.81	1.276	1.629	0.65
30-39 Yaş	99	2.95	1.155		
40-49 Yaş	103	3.05	1.088		
50 Yaş Üstü	14	3.36	1.216		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.21	1.094	1.814	0.17
Eğitim Fakültesi	98	2.91	1.167		
Diğer	59	2.92	1.119		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.04	1.112	1.138	0.57
Branş Öğretmeni	35	3.06	1.259		
Diğer	32	2.78	1.128		
Cinsiyet t					
Kadın	129	2.93	1.133	-1.177	0.24
Erkek	103	3.11	1.137		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	2.50	1.509	4.970	0.29
6-10 Yıl	45	2.80	1.14		
11-15 Yıl	57	3.11	1.145		
16-20 Yıl	51	2.92	1.111		
21 Yıl Üstü	69	3.20	1.065		
Görev Z					
Öğretmen	232	3.01	1.136	-0.344	0.73
Yönetici	59	3.05	1.105		

P<0.05

Öğretmenlerin okullarında mevcut bulunan laboratuvarları kullanma düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=1.629$, $p=0.65$), mezun olunan okul değişkenine ($F=1.814$, $p=0.17$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=1.138$, $p=0.57$), cinsiyet değişkenine göre ($t=-1.177$, $p=0.24$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=4.970$, $p=0.29$), görev değişkenine ($Z=-0.344$, $p=0.73$) göre, istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir. Anlamlı fark bulunmamasına rağmen dikkat çeken durum, öğretmenler okullarında mevcut bulunan laboratuvarlardan kısmen düzeyinde yararlanmaktadırlar. Mevcut laboratuvarlardan yeterli düzeyde yararlanılmasında, okul laboratuvarlarının yeterli olmaması, öğretmenlerin sınıfta ders işlemekle laboratuvarlarda ders işlemek arasında fark görmemesi, sınıf mevcutlarının kalabalık olması, laboratuvar kullanımının önceden hazırlık gerektirmesi, öğretmenlerin öğretmenlik eğitimleri sırasında laboratuvarlarda ders işleme konusunda yeterli düzeyde yetişmemesi gibi nedenler etkili olmaktadır. Uçar (1998) ve Teker (2002), “yıllarında yapmış oldukları araştırmada öğretmenlerin mevcut laboratuvarlardan yeterince yararlanmadıkları ve fen bilgisi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun fen bilgisi laboratuvarında ders işlemediği bulgularına ulaşılmıştır”.

4.2.6. Materyal Kullanımında, Öğrenci Öğretmen Etkileşimine İlişkin Görüşler

“Materyal kullanımında, öğrenci öğretmen etkileşimi hangi düzeyde azalır?” Maddesine ilişkin olarak, öğretmen ve yöneticilerin vermiş oldukları cevapların analiz sonuçlarının değişkenlere göre dağılımları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Materyal Kullanımında Öğrenci Öğretmen Etkileşiminin Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	2.81	1.167	5.077	0.17
30-39 Yaş	99	2.26	0.975		
40-49 Yaş	103	2.16	1.046		
50 Yaş Üstü	14	2.21	1.122		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	2.03	1.052	2.671	0.07
Eğitim Fakültesi	98	2.38	1.079		
Diğer	59	2.32	0.899		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	2.21	1.052	2.100	0.35
Branş Öğretmeni	35	2.23	1.14		
Diğer	32	2.47	0.803		
Cinsiyet t					
Kadın	129	2.26	1.012	0.223	0.82
Erkek	103	2.23	1.068		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	2.50	1.354	6.908	0.14
6-10 Yıl	45	2.56	0.841		
11-15 Yıl	57	2.19	1.125		
16-20 Yıl	51	2.12	1.013		
21 Yıl Üstü	69	2.16	1.024		
Görev Z					
Öğretmen	232	2.25	1.035	-4.095	0.00*
Yönetici	59	1.64	0.804		

P<0.05

Görev değişkenine göre, öğretmenler ($\bar{X}=2,25$), yöneticiler ($\bar{X}=1,64$) düzeyinde materyal kullanıldığı zaman öğrenci öğretmen etkileşiminin azaldığı yönünde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($Z=-4.095$, $p=0.00$). Öğretmenler az düzeyinde materyal kullanıldığı zaman öğretmen öğrenci etkileşiminin azaldığı yönün de görüş belirtirken, yöneticiler hiç düzeyinde yani, materyal kullanıldığı zaman etkileşimin yok olmadığı yönün de görüş belirterek anlamlı farkın oluşmasına neden olmuşlardır. Ancak yöneticilerin görüşü az sınırında bulunmaktadır. Eğitim öğretim faaliyetinin sınıfta uygulayıcısı öğretmen olduğu için, öğretmenlerin öğrenci öğretmen etkileşiminin materyal kullanıldığı zaman az da olsa azaldığını belirtmiş olması anlamlı bir sonuçtur. Materyal kullanıldığı zaman sınıfta düzeni muhafaza etme kaygılarının bulunması öğretmenlerin görüşlerini etkilemiştir.

Materyal kullanma sırasında öğretmen öğrenci etkileşiminin azalma düzeyine ilişkin olarak yapılan istatistiksel analiz sonucunda yaş değişkenine ($X^2=5.077$, $p=0.17$),

mezun olunan okul değişkenine ($F=2.671$, $p=0.07$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=2.100$, $p=0.35$), cinsiyet değişkenine ($t=0.223$, $p=0.82$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=6.908$, $p=0.14$) göre, anlamlı fark gözlenmemiştir. Ancak mesleki kıdem değişkenine göre öğretmenler, materyal kullanıldığı zaman öğrenci öğretmen etkileşiminin az düzeyde yok olduğu görüşünde buluşmuşlardır. Ancak 0-5 yıl ile 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler, materyal kullandıkları zaman öğrenci öğretmen etkileşiminin azaldığını daha yüksek ortalama ile belirtmişlerdir. Mesleki kıdem azaldıkça, öğrenci öğretmen etkileşiminin düzeyinin azaldığı yönünde belirtilen görüş belirginleşmektedir. Etkileşimin azalma düzeyi, kullanılan materyalin öğrencilerin ilgisini çekme düzeyine göre değişim gösterecektir.

4.2.7. Materyallerin Öğrencinin Öğrenmesini ve Öğrendiklerinin Kalıcılığını Sağlama Düzeyine İlişkin Görüşler

“Öğretim materyalleri öğrencinin öğrenmesini ve öğrendiklerinin kalıcılığını hangi düzeyde etkiler?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Materyallerin, Öğrencinin Öğrenmesini ve Öğrendiklerinin Kalıcılığını Sağlama Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş					
X^2					
20-29 Yaş	16	4.38	0.619	3.973	0.26
30-39 Yaş	99	4.42	0.686		
40-49 Yaş	103	4.23	0.888		
50 Yaş Üstü	14	4.64	0.497		
Mezun Olunan Okul					
F					
Eğitim Enstitüsü	75	4.25	0.887	1.268	0.28
Eğitim Fakültesi	98	4.44	0.704		
Diğer	59	4.32	0.73		
Mezun Olunan Branş					
X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.36	0.78	4.796	0.09
Branş Öğretmeni	35	4.54	0.561		
Diğer	32	4.09	0.893		
Cinsiyet					
t					
Kadın	129	4.42	0.681	1.532	0.13
Erkek	103	4.26	0.874		
Kıdem					
X^2					
0-5 Yıl	10	4.40	0.699	7.326	0.12
6-10 Yıl	45	4.24	0.802		
11-15 Yıl	57	4.49	0.685		
16-20 Yıl	51	4.45	0.808		
21 Yıl Üstü	69	4.22	0.802		
Görev					
Z					
Öğretmen	232	4.35	0.775	-1.711	0.09
Yönetici	59	4.53	0.704		

P<0.05

Öğretim materyallerinin öğrencinin öğrenmesi ve öğrendiklerinin kalıcılığını sağlama düzeyi yaş değişkenine ($X^2=3.973$, $p=0.26$), mezun olunan okula ($F=1.268$, $p=0.26$), mezun olunan branşa ($X^2=4.796$, $p=0.09$), cinsiyete ($t=1.532$, $p=0.13$), mesleki kıdeme ($X^2=7.326$, $p=0.12$), görev değişkenine ($Z=-1.711$, $p=0.09$) göre, istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir. Öğretmenlerin tamamı materyallerin öğrencinin öğrenmesi ve öğrendiklerinin kalıcılığını sağlama konusunda yardımcı olacağını her zaman düzeyinde belirtmiş olmaları materyallerin kullanılış amacını bildiklerini göstermektedir. Yöneticilerinde her zaman düzeyinde görüş belirtmesi öğretmenlerin teşvik edilmesi ve okula materyal sağlanması konusunda bağlayıcı olacaktır.

4.2.8. Okul Yönetiminden, Materyal Alınması veya Sağlanması Konusunda Öğretmenlerin İstekte Bulunma Düzeyleri

“Okul yönetiminden, materyal alınması veya sağlanması konusunda hangi düzeyde istekte bulunursunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: Öğretmenlerin Materyal Alınması veya Sağlanması Konusunda İstekte Bulunma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.13	1.025	7.420	0.06
30-39 Yaş	99	3.57	0.905		
40-49 Yaş	103	3.73	1.04		
50 Yaş Üstü	14	3.93	0.997		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.89	0.894	5.342	0.01*
Eğitim Fakültesi	98	3.41	1.083		
Diğer	59	3.66	0.863		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.62	1.015	2.408	0.30
Branş Öğretmeni	35	3.83	1.014		
Diğer	32	3.47	0.803		
Cinsiyet t					
Kadın	129	3.57	0.999	-1.093	0.28
Erkek	103	3.71	0.976		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	2.60	0.843	18.772	0.00*
6-10 Yıl	45	3.44	0.867		
11-15 Yıl	57	3.75	1.057		
16-20 Yıl	51	3.49	1.007		
21 Yıl Üstü	69	3.90	0.894		
Görev Z					
Öğretmen	232	3.63	0.989	-0.769	0.44
Yönetici	59	3.54	0.971		

P<0.05

Öğretmenler okul yönetiminden materyal alınması ve sağlanması konusunda istekte bulunma düzeyleri mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (F=5.342, p=0.01). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan Tukey testi sonucunda, eğitim fakültesi mezunları ile diğer fakülte mezunları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Eğitim enstitüsü (\bar{X} =3.89), eğitim fakültesi (\bar{X} =3.41), diğer okul mezunları (\bar{X} =3.66) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Ancak anlamlı farkın oluşmasında eğitim fakültesi mezunlarının diğerlerine göre düşük ortalama ile çoğunlukla düzeyinde görüş

belirtmeleri etkili olmuştur. Tüm öğretmenler okul yönetiminden gerekli olduğu zaman materyal alınması ve sağlanması yönünde istekte bulduklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenler okul yönetiminden materyal alınması ve sağlanması konusunda istekte bulunma düzeyleri mesleki kıdem değişkenine göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($X^2=18.772$, $p=0.00$). Mesleki kıdem değişkenine göre, 0-5 yıl ($\bar{X}=2.60$), 6-10 yıl ($\bar{X}=3.44$), 11-15 yıl ($\bar{X}=3.75$), 16-20 yıl ($\bar{X}=3.49$), 21 yıl üstü ($\bar{X}=3.90$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler az, diğer öğretmenler çoğunlukla düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, 0-5 yıl ile 11-15 ve 21 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler arasında anlamlı fark bulunmuştur. Kıdemi fazla olan öğretmenler çoğunlukla düzeyinde istekte bulunurken, 0-5 yıl kıdeme sahip olan öğretmenler az düzeyinde istekte buldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. Diğer öğretmenlere göre, 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin tam anlamı ile okullarının mevcut yapılarını tanınamaları ve okullarında bulunan materyalleri etkin olarak kullanmaya çalışmaları etkili olmuştur. Mesleki kıdemlere göre, tecrübe arttıkça ve okullarının mevcut yapısını tanıdıkça, materyal konusunda istekte bulunma düzeyi artış göstermektedir.

Yaş değişkenine göre öğretmenlerin okul yönetiminden materyal alınması ve sağlanması konusunda istekte bulunma düzeyleri karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($X^2=7,420$, $p=0,06$). Ancak 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenler kısmen düzeyinde, diğer öğretmenler ise çoğunlukla düzeyinde görüş belirtmişlerdir. 20-29 yaş grubu dışında kalan öğretmenler, çoğunlukla düzeyinde okul yönetiminden materyal alınması veya sağlanması konusunda istekte buldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenlerin ortalama puanlarının kısmen düzeyinde kalmasında, görevde yeni olmaları nedeniyle okullarının mevcut durumlarını tam anlamı ile bilmemeleri etkili olmuştur.

Mezun olunan branş ($X^2=2.408$, $p=0.30$), cinsiyet ($t=-1.093$, $p=0.28$), görev değişkenlerine ($Z=-0.769$, $p=0.44$) göre, anlamlı fark gözlenmemiştir. Öğretmenler okul yönetiminden gerekli olduğu zaman materyal alınması konusunda istekte bulduklarını belirtmişlerdir. Yöneticiler, öğretmenlerin çoğunlukla düzeyinde okul yönetiminden materyal alınması veya sağlanması yönünde istekte bulduklarını belirtmeleri,

öğretmenlerin görüşünü desteklemektedir. Öğretmenlerin görüşün çoğunlukla düzeyinde bulunması, okul yönetiminden istekte bulduklarında, okul yönetimlerinin bu isteklere olumlu yaklaşması etkili olmuştur.

4.2.9. Okulda Bulunan Materyallerin, Yeni Değişen Öğretim Programlarına Uyumluluk Düzeyi

“Okulunuzda bulunan materyaller, yeni değişen eğitim programları ile hangi düzeyde uyumludur?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Okul Materyallerinin, Yeni Değişen Öğretim Programlarına Uyumluluk Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş					
X^2					
20-29 Yaş	16	3.13	0.885	3.794	0.29
30-39 Yaş	99	3.08	0.986		
40-49 Yaş	103	3.34	0.955		
50 Yaş Üstü	14	3.14	1.099		
Mezun Olunan Okul					
F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.31	0.885	0.645	0.53
Eğitim Fakültesi	98	3.16	1.012		
Diğer	59	3.14	1.025		
Mezun Olunan Branş					
X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.26	0.956	3.418	0.18
Branş Öğretmeni	35	3.23	1.031		
Diğer	32	2.88	0.976		
Cinsiyet					
t					
Kadın	129	3.17	0.928	-0.56	0.58
Erkek	103	3.24	1.033		
Kıdem					
X^2					
0-5 Yıl	10	3.20	0.919	12.497	0.01*
6-10 Yıl	45	2.71	1.014		
11-15 Yıl	57	3.26	0.877		
16-20 Yıl	51	3.37	0.958		
21 Yıl Üstü	69	3.35	0.968		
Görev					
Z					
Öğretmen	232	3.20	0.975	-0.111	0.91
Yönetici	59	3.20	0.961		

P<0.05

Öğretmenlerin okullarında bulunan materyalleri yeni uygulamaya konulan öğretim programları ile uyumlu bulma düzeyleri açısından mesleki kıdem grupları arası anlamlı fark bulunmuştur ($X^2=12.497$, $p=0.01$). Mesleki kıdem değişkenine göre, 0-5 yıl ($\bar{X}=3.20$), 6-10 yıl ($\bar{X}=2.71$), 11-15 yıl ($\bar{X}=3.26$), 16-20 yıl ($\bar{X}=3.37$), 21 yıl üstü

($\bar{X}=3.35$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, 6-10 yıl ile, 11-15 yıl, 16-20 ve 21 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler arasında anlamlı fark bulunmuştur. Anlamlı fark bütün öğretmenlerin kısmen düzeyinde görüş belirtirken, 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin görüşünün az düzeyine yakın ortalama puanlarında bulunması, anlamlı farkın oluşmasına neden olmuştur. Tüm kıdem grubundaki öğretmenlere göre, yeni uygulamaya konulan ilköğretim programının okullarda bulunan materyaller ile yeterli düzeyde uyum sağlamadığı yönündedir.

Öğretmenlerin okullarında bulunan materyalleri yeni uygulamaya konulan öğretim programları ile uyumlu bulma düzeyleri açısından yaş değişkenine ($X^2=3.794$, $p=0.29$), mezun olunan okul değişkenine ($F=0.645$, $p=0.53$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=3.418$, $p=0.18$), cinsiyet değişkenine ($t=-0.56$, $p=0.58$), ($Z=-0.111$, $p=0.91$) görev değişkenine ($Z=-0.111$, $p=0.91$) göre, karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Öğretmenler ve yöneticiler okullarında mevcut bulunan materyalleri yeni uygulamaya konulan öğretim programına göre yetersiz olduğu görüşündedir. Yeni değişen öğretim programlarına okullarda mevcut bulunan materyallerin uyumlu olmaması büyük sorundur. Bir öğretim programı uygulamaya konulmadan önce bunun alt yapısının oluşturulduktan sonra uygulamaya konulması, programın amacına ulaşmasına olanak sağlayacaktır. Programın özü olan öğrenci merkezli eğitim için gerekli olan materyallerin yeterli düzeyde bulunmaması, programın amacına ulaşmasında olumsuz etkiye neden olacaktır.

4.2.10. Okul Yönetiminin, Öğretmenleri Materyal Kullanma Konusunda Teşvik Etme Düzeyi

“Okul yönetimi, sizi materyal kullanma ve üretme konusunda hangi düzeyde teşvik ediyor?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12: Okul Yönetiminin, Öğretmenleri Materyal Kullanma Konusunda Teşvik Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.63	1.088	4.982	0.18
30-39 Yaş	99	3.69	0.996		
40-49 Yaş	103	3.65	1.161		
50 Yaş Üstü	14	4.29	0.825		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.76	1.063	1.149	0.32
Eğitim Fakültesi	98	3.58	1.148		
Diğer	59	3.83	0.95		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.71	1.054	0.837	0.66
Branş Öğretmeni	35	3.77	1.19		
Diğer	32	3.59	1.073		
Cinsiyet t					
Kadın	129	3.68	1.023	-0.323	0.75
Erkek	103	3.73	1.139		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.70	1.16	4.850	0.30
6-10 Yıl	45	3.51	1.1		
11-15 Yıl	57	3.79	1.031		
16-20 Yıl	51	3.57	1.082		
21 Yıl Üstü	69	3.86	1.075		
Görev Z					
Öğretmen	232	3.70	1.074	-2.625	0.01*
Yönetici	59	4.07	1.081		

P<0.05

Görev değişkenine göre, öğretmenler ($\bar{X}=3.70$) düzeyinde yöneticilerin materyal kullanma konusunda teşvik ettiğini belirtirken, yöneticiler ($\bar{X}=4.07$) düzeyinde öğretmenleri materyal kullanma konusunda teşvik ettiklerini belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa ($Z=-2.625$, $p=0.01$) rastlanmıştır. Anlamlı fark yöneticilerin ortalama puanları ile öğretmenlerin ortalama puanlarının farklı olmasından kaynaklanmıştır. Öğretmenler de yöneticiler de çoğunlukla düzeyinde teşvik olduğunu belirtmişlerdir. Ancak Öğretmenlerin görüşlerinin yöneticilere göre düşük olmasında yöneticilerden istedikleri materyal ve yazılımların malzemelerinin zamanında sağlanamaması, yeterli düzeyde materyal ve materyal kullanma ortamlarının bulunmaması anlamlı farkın oluşmasına neden olmuştur. Öğretmen ve yöneticilere göre, yöneticiler materyal kullanma üretme konularında öğretmenleri teşvik ediyorlar. Ama bu teşvik yeterli düzeyde değildir.

Yaş değişkenine göre, 20-29 ($\bar{X}=3.63$), 30-39 ($\bar{X}=3.69$), 40-49 ($\bar{X}=3.65$), 50 yaş üstü ($\bar{X}=4.29$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($X^2=4.982$, $p=0.18$) gözlenmemiştir. Yaş gruplarındaki öğretmenler, okul yönetiminin öğretmenleri, materyal kullanma ve üretme konusunda 50 yaş üstü grupta bulunan öğretmenler her zaman, diğer gruplardaki öğretmenler ise çoğunlukla düzeyinde teşvik ettiğini belirtmişlerdir.

Mezun olunan okul değişkenine göre, eğitim enstitüsü ($\bar{X}=3.76$), eğitim fakültesi ($\bar{X}=3.58$), diğer ($\bar{X}=3.83$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($F=1.149$, $p=0.32$) gözlenmemiştir. Bütün öğretmenler okul yönetiminin kendilerini materyal kullanma ve üretme konusunda çoğunlukla düzeyinde teşvik ettiği yönünde görüş belirtmiş olmaları olumlu bir sonuçtur. Okul yöneticilerinin öğretmenleri materyal kullanma üretme konularında teşvik ediyor olması, öğretmenlerin eğitim faaliyetlerinde materyalleri sorunsuz kullanmaları konusunda önemli bir gelişmedir.

Mezun olunan branş değişkenine göre, sınıf öğretmeni ($\bar{X}=3.71$), branş öğretmeni ($\bar{X}=3.77$), diğer ($\bar{X}=3.59$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($X^2=0.837$, $p=0.66$) gözlenmemiştir. Branş değişkenine göre okul yöneticilerinin öğretmenleri materyal kullanma ve üretme konusunda çoğunlukla düzeyinde teşvik ettikleri yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin okul yöneticileri lehine olumlu görüş belirtmiş olmaları, yöneticilerin materyal kullanma üretme sağlama konusundaki görevlerini belirli oranda yerine getirdiğini gösteriyor.

Cinsiyet değişkenine göre, kadın öğretmenler ($\bar{X}=3.68$), erkek öğretmenler ($\bar{X}=3.73$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($t=-0.323$, $p=0.75$) gözlenmemiştir. Kadın ve erkek öğretmenler, okul yönetiminin kendilerini materyal kullanma ve üretme konusunda teşvik ettiğini birbirlerine yakın ortalama puanları ile, çoğunlukla düzeyinde belirtmiş olmaları, okul yöneticilerinin bu konuda üzerlerine düşeni belirli düzeyde yerine getirdiğini gösteriyor.

Mesleki kıdem değişkenine göre, 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{X}=3.70$), 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{X}=3.51$), 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{X}=3.79$), 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{X}=3.57$), 20 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{X}=3.86$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($X^2=4.850$, $p=0.30$). Mesleki kıdem gruplarına göre öğretmenler, okul yöneticilerinin kendilerini materyal kullanma üretme konularında çoğunlukla düzeyinde teşvik ettikleri yönünde olumlu görüş belirtmişlerdir.

4.2.11. Öğretmenlerin Başka Kurumların Materyal Kullanma ve Sınıf Ortamını Düzenleme Durumlarını İzleme Düzeyleri

“Başka bir okul veya kurum ziyaret ederek, materyal kullanımı ve sınıf ortamını düzenleme durumlarını hangi düzeyde izlersiniz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13: Öğretmenlerin Başka Kurumların Materyal Kullanma ve Sınıf Ortamını Düzenleme Durumlarını İzleme Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.00	1.095	4.424	0.22
30-39 Yaş	99	2.92	1.167		
40-49 Yaş	103	3.26	1.204		
50 Yaş Üstü	14	3.29	1.139		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.47	1.107	5.637	0.00*
Eğitim Fakültesi	98	2.90	1.162		
Diğer	59	2.97	1.217		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.18	1.184	5.861	0.04
Branş Öğretmeni	35	3.14	1.192		
Diğer	32	2.66	1.096		
Cinsiyet t					
Kadın	129	2.95	1.165	-2.116	0.04*
Erkek	103	3.28	1.183		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	2.70	1.059	5.804	0.21
6-10 Yıl	45	2.87	1.217		
11-15 Yıl	57	3.04	1.101		
16-20 Yıl	51	3.27	1.313		
21 Yıl Üstü	69	3.23	1.126		
Görev Z					
Öğretmen	232	3.10	1.182	-3.802	0.00*
Yönetici	59	2.46	1.039		

P<0.05

Öğretmenlerin başka bir okul veya kurum ziyaret ederek onların materyal kullanma durumlarını izleme düzeyleri mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($F=5.637$, $p=0.00$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Tukey testine göre, eğitim enstitüsü mezunları ile diğer okullardan mezun olan öğretmenler arasında olduğu görülmüştür. Eğitim enstitüsü mezunu öğretmenler ($\bar{X}=3.47$) çoğunlukla, eğitim fakültesi mezunu öğretmenler ($\bar{X}=2.90$) kısmen, diğer fakültelerden mezun olan öğretmenler ($\bar{X}=2.97$) kısmen düzeyinde başka kurum veya okul ziyaret ederek onların materyal kullanma durumlarını izlemektedirler. Eğitim enstitüsü mezunu öğretmenlerin başka bir kurum ziyaret ederek onların ortam düzenleme durumlarını diğer öğretmenlere göre daha fazla izliyor olmaları, eğitim enstitüsü mezunu öğretmenlerin daha aktif olduklarını göstermektedir.

Mezun olunan branş değişkenine göre, sınıf öğretmeni ($\bar{X}=3.18$), branş öğretmeni ($\bar{X}=3.14$), diğer ($\bar{X}=2.66$) düzeyinde başka okul veya kurumları ziyaret ederek onların materyal kullanma durumlarını izlediklerini belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak branş gruplarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($X^2=5.861$, $p=0.04$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, sınıf öğretmenleri ile diğer fakülte mezunları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bütün branşlardaki öğretmenler kısmen düzeyinde, başka bir okul veya kurum ziyaret ederek onların materyal kullanma ve ortam düzenleme durumlarını izlediklerini belirtmişlerdir. Anlamlı farkın oluşmasında diğer grubunda bulunan öğretmenlerin az düzeyine yakın görüş belirtmiş olmaları etkili olmuştur. Sınıf öğretmenleri diğer grubundaki öğretmenlere göre daha yüksek ortalama ile başka kurum ve okul ziyaret ederek onların çalışmalarından yararlandıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenleri öğretmenlik eğitimleri sırasında almış oldukları eğitim, okul veya kurum ziyaretlerinde diğer öğretmenlere göre onların çalışmalarını daha fazla izlemelerinde etkili olmuştur.

Öğretmenlerin başka bir okul veya kurum ziyaret ederek onların materyal kullanma durumlarını izleme düzeyleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($t=2.116$, $p=0.04$). Kadın öğretmenler ($\bar{X}=2.95$) kısmen, erkek öğretmenler ($\bar{X}=3.28$) kısmen düzeyinde izledikleri yönünde

görüş belirtmişlerdir. Anlamlı fark, kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere, göre başka kurum veya okul ziyaret ederek sınıf ortamını düzenleme durumlarını daha düşük ortalama ile izlemelerinden gerçekleşmiştir. Erkek öğretmenler, başka bir kurum veya okul ziyaret ederek ilginç gördüğü çalışmaları ve materyalleri kendi okul ve sınıflarında eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanma konusunda kadın öğretmenlere göre daha aktiftirler.

Görev değişkenine göre, öğretmenler ($\bar{X}=3.10$) düzeyinde başka kurum veya okul ziyaret ederek onların materyal kullanma durumlarını izlediklerini belirtirken, yöneticiler öğretmenlerin ($\bar{X}=2.46$) düzeyinde izledikleri yönünde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu, görev değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($X^2=-3.802=0.00$). Öğretmenler kısmen düzeyinde izledikleri yönünde görüş belirtirken, yöneticilerin öğretmenlerin, başka bir kurum ziyaret ederek onların materyal kullanma ve ortam düzenleme durumlarını, az düzeyde izledikleri yönünde görüş belirtmişlerdir. Yöneticiler, öğretmenlerin başka bir kurum veya okul ziyaret ederek onların ortam düzenleme durumlarını kendi sınıflarında uygulama düzeylerini yetersiz olarak görmektedirler. Yöneticiler okullarında bulunan sınıf ortamları ile başka kurum ve okulları karşılaştırma olanağı buldukları için, öğretmenlerin yetersiz oldukları yönünde görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin başka bir okul veya kurum ziyaret ederek onların materyal kullanma durumlarını izleme düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=4.424$, $p=0.22$) ve mesleki kıdem değişkenine ($X^2=5.804$, $p=0.21$) göre karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Yaş gruplarındaki ve kıdem gruplarındaki öğretmenler, başka bir okul veya kurum ziyaret ederek materyal kullanımı ve sınıf ortamını düzenleme durumlarını izleyerek, kendi sınıflarında kısmen düzeyinde bunları uyguladıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Uçar 1998, Teker 2002 yıllarında yapmış oldukları araştırmalarda benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Öğretmenler İl Eğitim Araçları Merkezi'nden çok düşük oranda yararlanmaktadır.

4.2.12. Materyallerin Yöneticiler Üzerine Zimmetli Olmasının, Öğretmenlerin Materyal Kullanma Durumlarını Etkileme Düzeyi

“Okul materyallerinin yöneticiler üzerine zimmetli olması, sizin materyal kullanımınızı olumsuz yönde etkiliyor mu?” Maddesine ilişkin olarak öğretmen ve yöneticilerin bu konu ile ilgili görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14: Materyallerin Yöneticiler Üzerine Zimmetli Olmasının Materyal Kullanımını Etkileme Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	2.50	1.211	1.008	0.80
30-39 Yaş	99	2.33	1.195		
40-49 Yaş	103	2.36	1.203		
50 Yaş Üstü	14	2.71	1.541		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	2.36	1.193	0.022	0.98
Eğitim Fakültesi	98	2.40	1.233		
Diğer	59	2.37	1.244		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	2.37	1.231	0.913	0.63
Branş Öğretmeni	35	2.26	1.146		
Diğer	32	2.56	1.243		
Cinsiyet t					
Kadın	129	2.29	1.215	-1.187	0.24
Erkek	103	2.49	1.22		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	2.40	1.174	1.247	0.87
6-10 Yıl	45	2.44	1.324		
11-15 Yıl	57	2.35	1.061		
16-20 Yıl	51	2.24	1.32		
21 Yıl Üstü	69	2.46	1.22		
Görev Z					
Öğretmen	232	2.38	1.218	-1.185	0.24
Yönetici	59	2.17	1.162		

P<0.05

Okul materyallerinin okul yöneticileri üzerine zimmetli olmasının öğretmenlerin materyal kullanma durumlarını etkileme düzeyi yaş değişkenine ($X^2=1.008$, $p=0.80$), mezun olunan okul değişkenine ($F=0.022$, $p=0.98$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=0.913$, $p=0.63$), cinsiyet değişkenine ($t=-1.187$, $p=0.24$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=1.247$, $p=0.87$) görev değişkenine ($Z=-1.185$, $p=0.24$) göre, istatistiksel olarak anlamlı fark göstermemektedir. Öğretmenler okul materyallerinin yöneticiler üzerine zimmetli olmasından az düzeyde etkilenmektedir. Okul yöneticileri

geçmiş yıllarda kırılan ve bozulan materyallerin zimmetinden çekilmeleri sebebiyle, öğretmenlerin materyalleri –özellikle pahalı materyalleri- kullanmalarına pek sıcak bakmıyorlardı. Zamanla okulların ekonomik kaynakların çoğalması, yöneticilerin görüşlerindeki değişimler ile birlikte, materyallerin raflardan indirilerek öğretmenlerin kullanımına sunulması olumlu bir gelişmedir. 10. soruda bulunan *Okul yönetimi, sizi materyal kullanma ve üretme konusunda teşvik ediyor mu?* İfadesine öğretmenlerin çoğunlukla düzeyinde görüş belirtmeleri bu değişimi desteklemektedir.

4.2.13. Öğretmenlerin Her Yerde Bulunabilen (Tahta, Mevsim Şeridi, Tarih Şeridi vb.) Materyalleri, Kullanma Sıklığı

“Her yerde bulunabilen (tahta, mevsim şeridi, tarih şeridi vb.) materyalleri, hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15: Her Yerde Bulunabilen (Tahta, Mevsim Şeridi, Tarih Şeridi vb.) Materyalleri, Kullanma Sıklığına İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş					
χ^2					
20-29 Yaş	16	4.06	0.998	6.707	0.08
30-39 Yaş	99	4.55	0.773		
40-49 Yaş	103	4.58	0.721		
50 Yaş Üstü	14	4.43	0.756		
Mezun Olunan Okul					
F					
Eğitim Enstitüsü	75	4.60	0.771	3.106	0.05
Eğitim Fakültesi	98	4.38	0.856		
Diğer	59	4.66	0.576		
Mezun Olunan Branş					
χ^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.56	0.776	7.098	0.03*
Branş Öğretmeni	35	4.23	0.877		
Diğer	32	4.66	0.545		
Cinsiyet					
t					
Kadın	129	4.56	0.79	0.8066	0.42
Erkek	103	4.48	0.752		
Kıdem					
χ^2					
0-5 Yıl	10	4.30	1.059	4.758	0.31
6-10 Yıl	45	4.47	0.726		
11-15 Yıl	57	4.49	0.658		
16-20 Yıl	51	4.47	0.924		
21 Yıl Üstü	69	4.65	0.724		
Görev					
Z					
Öğretmen	232	4.52	0.773	-2.699	0.01*
Yönetici	59	4.29	0.767		

P<0.05

Öğretmenlerin her yerde bulunabilen (Tahta, Mevsim Şeridi, Tarih Şeridi vb.) materyalleri kullanma sıklıkları mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($F=3.106$, $p=0.05$). Ancak eğitim fakültesi mezunları ile eğitim enstitüsü ve diğer fakülte mezunları arasında ortalama puanlarında fark bulunmuştur. Öğretmenlerin tamamı her zaman düzeyinde her yerde bulunabilen materyalleri kullandıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Ortalama puan farkının oluşmasında eğitim fakültesi mezunlarının diğer gruplara göre düşük ortalama puanı ile her zaman düzeyinde görüş belirtmeleri etkili olmuştur. Öğretmenler her yerde bulunabilen materyalleri gerekli olduğu zaman ve kolaylıkla kullanmaktadırlar. Bu materyallerin çok kullanılıyor olması her öğretmenin sınıfında bulunması ve gerekli olduğu zaman ön hazırlık yapmadan kullanabiliyor olması etkilidir. Öğretmenlerin sınıfında bulunan her türlü materyal gerekli olduğu zaman kullanılmaktadır. Bu sebeple, sınıflarda bulunan materyallerin sayısının artırılması öğretmenlerin materyal kullanma durumlarını olumlu yönde etkileyecektir.

Mezun olunan branş değişkenine göre öğretmenler her yerde bulunabilen materyalleri kullanma düzeyleri ile ilgili olarak yapılan istatistiksel karşılaştırmalar sonucunda anlamlı fark bulunmuştur ($X^2=7.098$, $p=0.03$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, branş öğretmenliği mezunları ile sınıf öğretmenliği ve diğer grubu arasında anlamlı fark gözlenmiştir. Anlamlı fark bulunmasına rağmen tüm branşlardaki öğretmenler her zaman düzeyinde, her yerde bulunabilen (tahta, mevsim şeridi, tarih şeridi vb.) materyalleri kullandıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin yüksek puanlarla kullandıklarını belirtmelerinde, sınıfta bulunan materyallerin zaman kaybı olmaksızın kullanılması, sürekli olarak el altında bulunması, ön hazırlığının az olması sınıfta bulunan materyallerin kullanılmasında etkili olmaktadır.

Görev değişkenine göre, öğretmenler ($\bar{X}=4.52$), düzeyinde her yerde bulunabilen materyalleri kullandıklarını belirtirken, yöneticiler öğretmenlerin, ($\bar{X}=4.29$) düzeyinde kullandıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu görev değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($Z=-2.699$, $p=0.01$) gözlenmiştir. Anlamlı fark bulunmasına rağmen öğretmen ve yöneticiler birlikte her zaman düzeyinde öğretmenlerin kullandıkları görüşünde buluşmuşlardır. Anlamlı farkın

oluşmasında yöneticilerin ortalama puanlarının düşük olması rol oynamıştır. Ancak bu yüksek ortalamadan şu sonuç çıkarılabilir: Öğretmenler sınıflarında bulunan materyalleri kullanma konusunda kendilerini biraz daha mecbur hissetmektedirler. Eğer sınıf içinde bulunan materyallerin sayıları arttırılırsa öğretmenlerin materyal kullanma sıklığı da artacaktır. Öğretmen ve yönetici görüşlerinden çıkan sonuç bunu desteklemektedir.

Öğretmenlerin her yerde bulunabilen (Tahta, Mevsim Şeridi, Tarih Şeridi vb.) materyalleri kullanma sıklıkları ile ilgili olarak, yaş gruplarına ($X^2=6.707$, $p=0.08$), cinsiyete ($t=0.8066$, $p=0.42$), mesleki kıdem gruplarına ($X^2=4.758$, $p=0.31$) göre, yapılan karşılaştırmalar sonucunda anlamlı fark gözlenmemiştir. Öğretmenler sınıflarında bulunan materyalleri kullanma konusunda kendilerini biraz daha mecbur hissetmektedirler. Eğer sınıf içinde bulunan materyallerin sayıları arttırılırsa öğretmenlerin materyal kullanma sıklığı da artacaktır. Öğretmenler sınıflarında bulunan materyallerden istenilen düzeyde yararlanmaktadır.

Cabbar (1995) yapmış olduğu araştırmada benzer sonuçlara ulaşmıştır. Öğretmenler genel olarak yazı tahtası düz resimleri levhaları kullanmaktadır. Sınıf içinde bulunan materyaller öğretmenler tarafından daha fazla kullanılmaktadır.

4.2.14. Öğretmenlerin Materyalleri Öğrencilere Kullandırma Düzeyi

“Öğretim materyallerini hangi sıklıkla öğrencilerinize kullandırıyorsunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16: Materyallerini Öğrencilerin Kullanma Sıklığına İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş					
X^2					
20-29 Yaş	16	3.25	1.065	10.696	0.01*
30-39 Yaş	99	4.10	0.763		
40-49 Yaş	103	4.09	0.818		
50 Yaş Üstü	14	4.14	0.77		
Mezun Olunan Okul					
F					
Eğitim Enstitüsü	75	4.21	0.81	2.893	0.06
Eğitim Fakültesi	98	3.91	0.886		
Diğer	59	4.03	0.742		
Mezun Olunan Branş					
X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.10	0.838	4.711	0.10
Branş Öğretmeni	35	3.83	0.785		
Diğer	32	3.94	0.84		
Cinsiyet					
t					
Kadın	129	4.01	0.861	-0.634	0.53
Erkek	103	4.08	0.801		
Kıdem					
X^2					
0-5 Yıl	10	3.40	1.174	12.266	0.02*
6-10 Yıl	45	3.82	0.886		
11-15 Yıl	57	4.00	0.707		
16-20 Yıl	51	4.16	0.731		
21 Yıl Üstü	69	4.22	0.855		
Görev					
Z					
Öğretmen	232	4.04	0.834	-4.860	0.00*
Yönetici	59	3.49	0.751		

P<0.05

Yaş değişkenine göre, 20-29 grubundaki öğretmenler ($\bar{X}=3.25$), 30-39 grubundaki öğretmenler ($\bar{X}=4.10$), 40-49 grubundaki öğretmenler ($\bar{X}=4.09$), 50 yaş üstü grubundaki öğretmenler ($\bar{X}=4.14$) düzeyinde materyalleri öğrencilerine kullandırdıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($X^2=10.696$, $p=0.01$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenler ile diğer yaş gruplarında bulunan öğretmenler arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. 20-29 yaş grubundaki öğretmenlerin meslekte yeni olmaları sebebiyle, öğrencilerin materyalleri tam anlamı ile kullanamayacaklarını düşünmeleri, ayrıca materyali kendileri kullandıkları zaman daha etkili ve verimli olacağını düşünmeleri ve sınıf içinde düzeni muhafaza etme kaygısı anlamlı farkın oluşmasına sebep olmuştur. Diğer gruplarda bulunan öğretmenlerin genelde öğrencilerine materyalleri kullandırmaları zamanla kazandıkları deneyimlerle oluşmuştur. Materyalleri öğrenci kullandığı zaman materyalin işlevini daha iyi yerine

getirdiği, öğrenmenin kalıcılığını etkilediğini fark etmiş olmaları ile açıklanabilmektedir.

Öğretmenlerin öğretim materyallerini öğrencilerine kullandırma sıklıklarına ilişkin olarak mesleki kıdem değişkenine göre yapılan karşılaştırmalar sonucunda anlamlı fark bulunmuştur ($X^2=12.226$, $p=0.02$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerle 20 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler arası anlamlı fark bulunmuştur. Kıdem gruplarındaki öğretmenlerin ortalama puanlarına göre öğretim materyallerini 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler kısmen 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler çoğunlukla, 21 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler ise her zaman düzeyinde materyalleri öğrencilerine kullandırmaktadır. 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler yaş değişkeninde olduğu gibi, materyalleri kendileri kullandıkları zaman daha etkili olacağı inancındadır. Öğrencinin materyalleri istenilen şekilde kullanamayacağı endişesi vardır. Ancak 21 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler ise her zaman düzeyinde öğrencilerine kullandırdıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Dikkat çeken durum ise, kıdem yılı arttıkça en iyi öğrenmenin öğrencinin bizzat kendisinin yaparak yaşayarak öğrendiği görüşünün etkili olmasıdır. Kıdem yılı arttıkça materyalleri öğrenciye kullandırma oranlarının da artış göstermesi, öğretmenlerin materyal kullanımına yönelik olumlu tutumlarını yansıtmaktadır.

Öğretmenlerin öğretim materyallerini öğrencilerine kullandırma sıklıklarına ilişkin olarak görev değişkenine göre yapılan analiz sonucu anlamlı fark bulunmuştur ($Z=-4.860$, $p=0.00$). Anlamlı farkın oluşmasında öğretmenlerin ($\bar{X}=4.04$) düzeyinde materyalleri öğrencilerine kullandırdıklarını belirtirken, yöneticilerin öğretmenlerin ($\bar{X}=3.49$) düzeyinde materyalleri öğrencilerine kullandırdıkları görüşünü belirtmeleri etkili olmuştur. Öğretmenler ve yöneticiler öğretmenlerin öğretim materyallerini öğrencilerine çoğunlukla düzeyinde kullandırdıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Ancak yöneticilerin düşük ortalama puanları ile çoğunlukla görüşünü belirtmiş olmaları anlamlı fark oluşturmuştur. Yöneticilerin görüşünde öğretmenlerin materyalleri yeterli düzeyde öğrencilerine kullandırmamaları etkili olmuştur.

Öğretmenlerin öğretim materyallerini öğrencilerine kullandırma sıklıklarına ilişkin olarak mezun olunan okul değişkenine ($F=2.893$, $p=0.06$), mezun olunan branş

değişkenine ($X^2=4.711, p=0.10$) göre, istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir. mezun olunan okul ve branş değişkenlerine göre öğretmenler, öğretim materyallerini yeri geldiği zaman öğrencilerine kullandırmaktadırlar. Sınıf mevcutlarının kalabalık olması öğretmenlerin materyalleri öğrencilerine kullandırma durumlarını olumsuz etkilemektedir. Okullarda bulunan öğretim materyalleri sayı olarak arttırılırsa öğrencinin kullanma olanağı daha da artış gösterecektir.

4.2.15. Materyal Kullanımının, Öğrenciyi Pasiflikten ve Ezbercilikten Kurtarma Düzeyine İlişkin Görüşleri

“Materyal kullanımının, öğrenciyi hangi düzeyde pasiflikten ve ezbercilikten kurtaracağını düşünüyorsunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17: Materyal Kullanımının, Öğrenciyi Pasiflikten ve Ezbercilikten Kurtarma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	4.06	1.181	3.639	0.30
30-39 Yaş	99	4.43	0.745		
40-49 Yaş	103	4.40	0.719		
50 Yaş Üstü	14	4.71	0.469		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	4.55	0.664	2.139	0.12
Eğitim Fakültesi	98	4.31	0.817		
Diğer	59	4.41	0.768		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.48	0.677	3.344	0.19
Branş Öğretmeni	35	4.34	0.802		
Diğer	32	4.13	1.04		
Cinsiyet t					
Kadın	129	4.38	0.802	-0.662	0.51
Erkek	103	4.45	0.71		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	4.50	0.707	2.656	0.62
6-10 Yıl	45	4.20	0.991		
11-15 Yıl	57	4.40	0.728		
16-20 Yıl	51	4.51	0.674		
21 Yıl Üstü	69	4.46	0.677		
Görev Z					
Öğretmen	232	4.41	0.762	-0.895	0.37
Yönetici	59	4.36	0.689		

P<0.05

Öğretmenler materyal kullanımının öğrenciyi pasif dinleyicilikten ve ezbercilikten kurtarma düzeyine ilişkin olarak yaş gruplarına ($X^2=3.639$, $p=0.30$), mezun olunan okul gruplarına ($F=2.139$, $p=0.12$), mezun olunan branş gruplarına ($X^2=3.344$, $p=0.19$), cinsiyet gruplarına ($t=-0.662$, $p=0.51$), mesleki kıdem gruplarına ($X^2=2.656$, $p=0.62$) görev gruplarına ($Z=-0.895$, $p=0.37$) göre yapılan karşılaştırmalar sonucunda, anlamlı fark gözlenmemiştir. Öğretmenler ve yöneticiler materyal kullanımının, öğrenciyi her zaman pasiflikten ve ezbercilikten kurtaracağı yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen ve yöneticilerin aynı görüşte olmaları öğretmenlerin ve yöneticilerin materyal kullanımının yararına inandıklarını ve öğretmenlerin materyal kullanımına yönelik olumlu tutumlarını yansıtmaktadır. Öğretmenler materyal kullanımının öğrenciyi ($\bar{X}=4.41$) düzeyinde pasiflikten ve ezbercilikten kurtaracağı yönünde görüş belirtmelerine rağmen, *Öğretim materyallerini hangi sıklıkla öğrencilerinize kullanıyorsunuz?* Maddesine ($\bar{X}=4.04$) düzeyinde öğrencilerine kullandıklarını belirtmeleri, öğretmenlerin materyallerin yararına inandıklarını, ancak bu durum uyulama aşamasında tam anlamı ile görülmemektedir.

4.2.16. Öğretmenlerin Teknolojik Materyalleri (Bilgisayar, Sinevizyon, Televizyon, Tepegöz, VCD Player vb.) Kullanma Düzeyi

“Teknolojik materyalleri (bilgisayar, sinevizyon, televizyon, tepegöz, vcd player vb.) Öğretim etkinliklerinde hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18: Teknolojik Materyalleri (Bilgisayar, Televizyon, Tepegöz,VCDPlayer vb.) Kullanma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.13	1.088	2.927	0.40
30-39 Yaş	99	3.40	0.925		
40-49 Yaş	103	3.46	0.998		
50 Yaş Üstü	14	3.71	0.994		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.49	0.95	0.299	0.74
Eğitim Fakültesi	98	3.38	1.021		
Diğer	59	3.42	0.932		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.47	0.985	1.056	0.59
Branş Öğretmeni	35	3.29	1.017		
Diğer	32	3.34	0.865		
Cinsiyet t					
Kadın	129	3.40	0.923	-0.413	0.68
Erkek	103	3.46	1.036		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.00	1.247	5.848	0.21
6-10 Yıl	45	3.29	0.895		
11-15 Yıl	57	3.32	0.909		
16-20 Yıl	51	3.61	0.961		
21 Yıl Üstü	69	3.54	1.023		
Görev Z					
Öğretmen	232	3.43	0.973	-0.834	0.40
Yönetici	59	3.27	1.031		

P<0.05

Öğretmenlerin teknolojik materyalleri (bilgisayar, sinevizyon, televizyon, tepegöz, vcd player vb.) Öğretim etkinliklerinde kullanma düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=2.927$, $p=0.40$), mezun olunan okul değişkenine ($F=0.299$, $p=0.74$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=1.056$, $p=0.59$), cinsiyet değişkenine ($t=-0.413$, $p=0.68$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=5.848$, $p=0.21$), görev değişkenine ($Z=-0.834$, $p=0.40$) göre karşılaştırıldığında, gruplar arası anlamlı fark gözlenmemiştir. Öğretmenler teknolojik materyalleri (Bilgisayar, Sine vizyon, Televizyon, Tepegöz,VCD Player vb.) öğretim etkinliklerinde kullandıklarını belirtmişlerdir. Ancak öğretmenlerin teknolojik materyalleri kullanma oranları düşüktür. Öğretmenlerin teknolojik materyalleri kullanma oranlarının düşük olmasında, okullarında yeterli sayıda bulunmaması, pahalı olması, bozulma endişesi, kullanımının bilinmemesi, ikincil materyallerin (yazılım) yeterli düzeyde bulunmaması etkili olmaktadır. Teknolojik materyaller ve yazılımları okullarda sayı olarak arttırıldığı zaman, öğretmenler tarafından kullanım oranları da artış gösterecektir. Yaş itibari ile ilerlemiş yaşa sahip olan öğretmenlerin, teknolojik

materyallerin kullanımına yönelik olumsuz bir tavır sergilememeleri olumlu bir sonuç olarak görülmektedir. Özdemir'e (2000), göre “öğretmenler teknik bilgi gerektiren araçları ya hiç kullanmıyor yada çok az kullanıyor. Fazla teknik bilgi gerektirmeyen materyaller daha çok kullanılıyor” sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırma bulgularına göre öğretmenler, teknik bilgi gerektiren materyalleri çoğunlukla düzeyine yakın kullanırken, aynı zamanda etkili kullanımı ile ilgili seminer ihtiyaçlarını da belirtmişlerdir.

4.2.17. Öğretmenlerin İnternette (Öğretim Etkinliklerinde) Yararlanma Düzeyleri

“İnternette (öğretim etkinliklerinde) hangi düzeyde yararlanıyorsunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19: İnternette Yararlanma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş					
X^2					
20-29 Yaş	16	3.00	1.155	2.342	0.50
30-39 Yaş	99	3.16	1.113		
40-49 Yaş	103	2.97	1.052		
50 Yaş Üstü	14	3.21	1.251		
Mezun Olunan Okul					
F					
Eğitim Enstitüsü	75	2.96	1.032	0.640	0.53
Eğitim Fakültesi	98	3.09	1.167		
Diğer	59	3.17	1.053		
Mezun Olunan Branş					
X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.04	1.106	0.421	0.81
Branş Öğretmeni	35	3.06	1.136		
Diğer	32	3.22	1.008		
Cinsiyet					
t					
Kadın	129	3.05	1.056	-0.228	0.82
Erkek	103	3.09	1.147		
Kıdem					
X^2					
0-5 Yıl	10	2.70	1.16	3.703	0.45
6-10 Yıl	45	3.18	1.093		
11-15 Yıl	57	3.05	1.141		
16-20 Yıl	51	3.25	1.074		
21 Yıl Üstü	69	2.93	1.062		
Görev					
Z					
Öğretmen	232	3.07	1.095	-1.008	0.31
Yönetici	59	2.93	1.081		

P<0.05

Öğretmenlerin internetten öğretim etkinliklerinde yararlanma düzeylerine ilişkin yaş gruplarına ($X^2=2.342$, $p=0.50$), mezun olunan okul gruplarına ($F=0.640$, $p=0.53$), mezun olunan branş gruplarına ($X^2=0.421$, $p=0.81$), cinsiyet gruplarına ($t=-0.228$, $p=0.82$), mesleki kıdem gruplarına ($X^2=3.703$, $p=0.45$), görev gruplarına ($Z=1.008$, $p=0.31$) göre yapılan karşılaştırmalar sonucunda, istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmemiştir. Öğretmenler İnternette öğretim etkinliklerinde kısmen düzeyinde yararlanmaktadır. Öğretmenlerin internetten yeterli düzeyde yararlanmamasında, kullanımının tam olarak bilinmemesi, okullarda yeterli sayıda bilgisayarın bulunmaması, internet kullanımının hazırlık gerektirmesi etkili olmaktadır. Yöneticilerin görüşü de öğretmenlerin yeterli düzeyde kullanmadıkları yönündedir. Öğretmenlerin internet kullanımının artması, daha çok okul yöneticilerini ilgilendirmektedir. Okullardaki mevcut bilgisayar sayısının artırılması internetten yararlanma olanaklarını da arttıracaktır.

4.2.18. Bilgisayar Yazılımı (Ders Yazılımı) Bulmakta Sıkıntı İle Karşılaşma Düzeyi

“Öğretim etkinliklerinde kullanmak üzere, bilgisayar yazılımı (ders yazılımı) bulmakta sıkıntı çekiyor musunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20: Öğretmen ve Yöneticilerin Bilgisayar Yazılımı (Ders Yazılımı) Bulmakta Sıkıntı İle Karşılaşma Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.13	1.088	2.836	0.42
30-39 Yaş	99	2.96	1.049		
40-49 Yaş	103	2.83	1.033		
50 Yaş Üstü	14	2.50	1.160		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	2.76	1.025	1.913	0.15
Eğitim Fakültesi	98	3.04	1.074		
Diğer	59	2.78	1.035		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	2.86	1.07	1.017	0.60
Branş Öğretmeni	35	3.03	1.098		
Diğer	32	2.84	0.92		
Cinsiyet t					
Kadın	129	2.88	0.952	-0.124	0.90
Erkek	103	2.89	1.171		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.00	1.054	2.394	0.66
6-10 Yıl	45	3.02	0.917		
11-15 Yıl	57	2.86	1.156		
16-20 Yıl	51	2.94	1.173		
21 Yıl Üstü	69	2.75	0.961		
Görev Z					
Öğretmen	232	2.88	1.052	-0.911	0.36
Yönetici	59	3.00	1.000		

P<0.05

Öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde kullanmak üzere, bilgisayar yazılımı (ders yazılımı) bulmakta sıkıntı ile karşılaşma düzeyleri yaşa ($X^2=2.836$, $p=0.42$), mezun olunan okula ($F=1.913$, $p=0.15$), mezun olunan branşa ($X^2=1.017$, $p=0.60$), cinsiyete ($t=-0.124$, $p=0.90$), kıdeme ($X^2=2.394$, $p=0.66$), göreve ($Z=-0.911$, $p=0.36$) göre karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmemiştir. Öğretmenler öğretim yazılımı bulma konusunda kısmen sıkıntı ile karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin sıkıntı ile karşılaşma düzeylerinin düşük olmasında en büyük etken ders yazılımlarının kullanılacağı materyallerin yeterince bulunmamasıdır. Ayrıca ders yazılımlarının istenilen özelliklerde olmaması, pahalı olması, yeni değişen ilköğretim programına uygun yazılımın sınırlı olması etkilidir. Yöneticiler, öğretmenlere göre ders yazılımı bulma konusunda daha fazla sıkıntı ile karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Bu görüşte materyallerin sağlanması ile ilgilenenlerin daha çok yöneticiler olması, öğretmenlere göre daha çok zorlukla karşılaşmalarına etki etmiştir. Öğretmenler yazılım bulmakta sıkıntı ile karşılaşmadıklarını belirtmelerinde, *Teknolojik materyalleri*

(bilgisayar, sinevizyon, televizyon, tepegöz, vcd player vb.) Öğretim etkinliklerinde hangi sıklıkla kullanıyorsunuz? Maddesine ($\bar{X}=3.43$) düzeyinde cevap vermiş olmaları şunu göstermektedir: Öğretmenler yeterli düzeyde teknolojik materyalleri kullanmadıkları için, bunlarla birlikte kullanılan yazılımlara fazla ihtiyaç hissetmemekte ve böylece zorlukla karşılaşma düzeyi sınırlı kalmaktadır.

4.2.19. Materyal Kullanımının Ders Konularından Geri Kalma Düzeyine Etkisi

Ders işlerken materyal kullandığınız zaman, ders konularından hangi düzeyde geri kalıyorsunuz? Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 21: Materyal Kullanımının, Ders Konularından Geri Kalma Düzeyine Etkisine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.13	1.147	10.652	0.01*
30-39 Yaş	99	2.65	1.163		
40-49 Yaş	103	2.27	1.05		
50 Yaş Üstü	14	2.21	1.188		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	2.23	1.073	3.874	0.02*
Eğitim Fakültesi	98	2.70	1.168		
Diğer	59	2.46	1.104		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	2.46	1.15	0.815	0.67
Branş Öğretmeni	35	2.46	1.067		
Diğer	32	2.66	1.153		
Cinsiyet t					
Kadın	129	2.63	1.18	2.130	0.03*
Erkek	103	2.31	1.057		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.00	1.333	10.384	0.03*
6-10 Yıl	45	2.76	0.981		
11-15 Yıl	57	2.65	1.316		
16-20 Yıl	51	2.39	1.078		
21 Yıl Üstü	69	2.17	1.014		
Görev Z					
Öğretmen	232	2.49	1.136	-3.845	0.00*
Yönetici	59	1.92	1.277		

P<0.05

Öğretmenlerin ders işlerken materyal kullandıkları zaman ders konularından geri kalma düzeyleri yaş gruplarına göre karşılaştırıldığında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($X^2=10.652$, $p=0.01$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, anlamlı farkın 40-49- yaş grubu öğretmenler ile 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenlerin görüşleri arasında olduğu belirlenmiştir. 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenler ($\bar{X}=3.13$) kısmen, 40-49 yaş grubunda bulunan öğretmenler ($\bar{X}=2.27$) az düzeyinde konulardan geri kaldıklarını belirtmişlerdir. Anlamlı farkın oluşmasında, tecrübeli öğretmenlerin ünite dağılımlarını ve zaman kullanımını iyi planladıkları 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenlerin görevde yeni olmaları nedeniyle, ünite dağılımları ve zaman kullanımı konusunda sorun yaşamaları programdan geri kalmalarına neden olmaktadır. Ancak bütün yaş gruplarının görüşlerine bakıldığı zaman dikkat çeken sonuç, tüm öğretmenler programdan geri kaldıkları yönünde görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin ders işlerken materyal kullandıkları zaman ders konularından geri kalma düzeyleri mezun olunan okul gruplarına göre karşılaştırıldığında, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($F=3.874$, $p=0.02$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek amacıyla yapılan LCD testine göre, eğitim fakültesi mezunlarının cevapları ile diğer okullardan mezun olan öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplar arası anlamlı fark bulunmuştur. eğitim enstitüsü ($\bar{X}=2.23$), eğitim fakültesi ($\bar{X}=2.70$), diğer fakülte mezunları ($\bar{X}=2.46$) düzeyinde geri kaldıklarını belirtmişlerdir. Eğitim fakültesi mezunu öğretmenler kısmen düzeyinde, diğer okullardan mezun olan öğretmenler az düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin, diğer okul mezunu öğretmenlere göre daha fazla geri kaldıkları yönünde görüş belirtmeleri, anlamlı farkın oluşmasına neden olmuştur. “*Öğretim programlarındaki program yükü azaltıldığı zaman, materyal kullanma sıklığınızın hangi düzeyde artacağını düşünüyorsunuz?*” sorusuna öğretmenlerin çoğunlukla düzeyinde görüş belirtmeleri program yükünün fazla olduğunu göstermektedir.

Öğretmenlerin ders işlerken materyal kullandıkları zaman ders konularından geri kalma düzeyleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($t=2.130$, $p=0.03$). Kadın öğretmenler

($\bar{X}=2.63$) düzeyinde, erkek öğretmenler ise ($\bar{X}=2.31$) düzeyinde programdan geri kaldıklarını belirtmişlerdir. Kadın öğretmenler kısmen erkek öğretmenler az düzeyde ders işlerken materyal kullandıkları zaman ders konularından geri kaldıklarını belirtmişlerdir. Kadın ve erkek öğretmenlerin materyal kullandıkları zaman programlardan geri kaldıklarını belirtmiş olmaları ilköğretim ders programlarının yoğun olduğunu gösteriyor. Öğretmenlerin program yetiştirme telaşı ve geri kalma sıkıntıları olduğu zaman, bu telaş ile yeterli düzeyde davranış oluşumu ve davranış değişikliği meydana gelmeden ünite bitirilmiş olacaktır. *Öğretim programlarındaki program yükü azaltıldığı zaman, materyal kullanma sıklığınızın hangi düzeyde artacağını düşünüyorsunuz?* İfadesine çoğunlukla düzeyinde görüş belirtmiş olmaları programların yoğun olduğu görüşünü desteklemektedir.

Mesleki kıdem değişkenine göre, 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{X}=3.00$), 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{X}=2.76$), 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{X}=2.65$), 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{X}=2.39$), 21 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{X}=2.17$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($X^2=10.384$, $p=0.03$) bulunmuştur. Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, 21 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler ile 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında anlamlı fark bulunmuştur. 21 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler az düzeyde geri kaldıklarını belirtirken, 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler kısmen düzeyinde konulardan geri kaldıklarını belirtmişlerdir. Ancak kıdem yılı arttıkça programdaki ders konularından geri kalmaların azalma göstermesi öğretmenlerin kıdem yılı arttıkça zaman kullanımını ve ünite dağılımını daha iyi yaptığını gösteriyor. *“Öğretim programlarındaki program yükü azaltıldığı zaman, materyal kullanma sıklığınızın hangi düzeyde artacağını düşünüyorsunuz?”* İfadesinde öğretmenlerin çoğunlukla düzeyinde görüş belirtmeleri öğretim programlarındaki program yükü azaltıldığı zaman materyal kullanma oranlarında artış olacağını göstermektedir. Buradan çıkan sonuç; mevcut öğretim programlarının yoğun olması, öğretmenlerin materyal kullanımını olumsuz etkilemektedir. Materyal kullanma tasarlama ve üretme çalışmalarına zaman ayrıldığında programlardan geri kalmalar artış göstermektedir.

Öğretmenlerin ders işlerken materyal kullandıkları zaman ders konularından geri kalma düzeyleri görev değişkenine göre karşılaştırıldığında, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($Z=-3.845$, $p=0.00$). Anlamlı fark Öğretmenlerin ($\bar{X}=2.49$), yöneticilerin, ($\bar{X}=1.92$) düzeyinde öğretmenlerin programdan geri kaldığını belirtmeleri anlamlı farkı oluşturmuştur. Öğretmenler geri kalmamak için yeterli düzeyde materyal kullanmayarak ve ders işlenişini hızlandırarak programdan geri kalma durumlarını en aza indirirler. Yıl sonu tutanaklarında programlardan geri kalma düzeyi azalması sebebiyle yöneticiler düşük ortalama görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin ders işlerken materyal kullandıkları zaman ders konularından geri kalma düzeyleri branşlara göre karşılaştırıldığında, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir ($X^2=0.815$, $p=0.67$). Branş değişkenine göre ders işlerken materyal kullandığınız zaman ders programından sınıf ve branş öğretmenleri az, diğer grubundaki öğretmenler az sınırında kısmen düzeyinde geri kaldıklarını belirtmişlerdir.

4.2.20. Materyal Kullanımının Öğretim Verimliliğini Etkileme Düzeyi

“Materyal kullanımı öğretim verimliliğini hangi düzeyde artırır?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo:22 Materyal Kullanımının Öğretim Verimliliğini Etkileme Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	4.13	0.957	6.267	0.10
30-39 Yaş	99	4.33	0.769		
40-49 Yaş	103	4.21	0.8		
50 Yaş Üstü	14	4.71	0.469		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	4.31	0.854	0.079	0.92
Eğitim Fakültesi	98	4.30	0.802		
Diğer	59	4.25	0.685		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.28	0.818	2.932	0.23
Branş Öğretmeni	35	4.46	0.611		
Diğer	32	4.13	0.793		
Cinsiyet t					
Kadın	129	4.35	0.703	2.130	0.03*
Erkek	103	4.21	0.882		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	4.30	0.949	2.410	0.66
6-10 Yıl	45	4.13	0.842		
11-15 Yıl	57	4.39	0.648		
16-20 Yıl	51	4.31	0.836		
21 Yıl Üstü	69	4.29	0.806		
Görev Z					
Öğretmen	232	4.29	0.789	-3.239	0.00*
Yönetici	59	4.64	0.55		

P<0.05

Öğretmenlerin materyal kullanımının öğretim verimliliğini artırma düzeyine ilişkin görüşleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında, anlamlı farklılık bulunmuştur (t=2.130, p=0.03). Kadın öğretmenler ($\bar{X}=4.35$) her zaman, erkek öğretmenler ($\bar{X}=4.21$) her zaman düzeyinde materyal kullanımının öğretim verimliliğini arttıracığı yönünde görüş belirtmişlerdir. Ancak erkek öğretmenlerin ortalama puanlarının kadınlara göre düşük olması, anlamlı farkın oluşmasına neden olmuştur. Kadın ve erkek öğretmenlerin her zaman düzeyindeki görüşleri materyal kullanımına yönelik genel olarak olumlu tutumlarını yansıtmaktadır.

Görev değişkenine göre, öğretmenler ($\bar{X}=4.29$), yöneticiler ($\bar{X}=4.64$) düzeyinde, materyal kullanımının öğretim verimliliğini arttıracığını belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa (Z=-3.239, p=0.00) rastlanmıştır. Öğretmenler ve yöneticiler, materyal kullanımının öğretim verimliliğini her zaman etkileyeceği yönünde görüş belirtmişlerdir. Anlamlı farkın oluşmasında

yöneticilerin daha yüksek ortalama ile öğretim verimliliğini etkilediğini belirtmeleri neden olmuştur. Öğretmen ve yöneticilerin her zaman düzeyinde materyal kullanımının öğretim verimliliğini arttıracak yönünde görüş belirtmiş olmaları, öğretmenlerin materyal kullanma, yöneticilerinde materyal sağlama durumlarını olumlu yönde etkileyecektir.

Öğretmenlerin ders işlerken materyal kullandıkları zaman ders konularından geri kalma düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=6.267$, $p=0.10$), mezun olunan okul değişkenine ($F=0.079$, $p=0.92$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=2.932$, $p=0.23$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=2.410$, $p=0.66$) göre, istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Öğretmenler, yüksek ortalamada materyal kullanımının öğretim verimliliğini arttıracak görüşünü benimsemektedirler. Öğretmenlerin bu görüşe sahip olmaları materyal kullanma durumlarını olumlu yönde etkileyecektir.

4.2.21. Kalabalık Sınıfların Materyal Kullanma Düzeyine Etkisi

“Sınıfınızın kalabalık olması materyal kullanma sıklığınızı hangi düzeyde etkiliyor?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 23’te verilmiştir.

Tablo 23: Kalabalık Sınıfların Materyal Kullanma Sıklığını Etkileme Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.00	1.506	4.530	0.21
30-39 Yaş	99	3.65	1.223		
40-49 Yaş	103	3.58	1.217		
50 Yaş Üstü	14	4.00	1.24		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.53	1.298	0.867	0.42
Eğitim Fakültesi	98	3.53	1.22		
Diğer	59	3.78	1.233		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.61	1.281	3.615	0.16
Branş Öğretmeni	35	3.29	1.226		
Diğer	32	3.84	1.051		
Cinsiyet t					
Kadın	129	3.57	1.211	-0.394	0.69
Erkek	103	3.63	1.298		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	2.50	1.65	6.656	0.16
6-10 Yıl	45	3.53	1.12		
11-15 Yıl	57	3.56	1.282		
16-20 Yıl	51	3.75	1.246		
21 Yıl Üstü	69	3.71	1.189		
Görev Z					
Öğretmen	232	3.59	1.248	-0.537	0.59
Yönetici	59	3.58	1.021		

P<0.05

Öğretmenlerin sınıflarının kalabalık olması materyal kullanma düzeylerini etkileme durumu yaş gruplarına ($X^2=4.530$, $p=0.21$), mezun olunan okul gruplarına ($F=0.867$, $p=0.42$), mezun olunan branş gruplarına ($X^2=3.615$, $p=0.16$), cinsiyet gruplarına ($t=-0.394$, $p=0.69$), mesleki kıdem gruplarına ($X^2=6.656$, $p=0.16$), görev gruplarına ($Z=-0.537$, $p=0.59$) göre, istatistiksel olarak anlamlı fark göstermemektedir. Öğretmenlerin materyal kullanımı ve kullanacakları materyalin özelliğini etkileyen en büyük etmenlerden biride sınıf mevcutlarıdır. Öğretmenler sınıf mevcutlarının materyal kullanımını etkilediği yönünde görüş belirtmiş olmaları, sınıfların kalabalık olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin bundan etkilenmemesi veya az etkilenmesi için, kalabalık sınıflarda kullanılacak materyallerin okullarda sayı ve nitelik yönünden yeterli düzeyde bulunması, sorunun çözümüne yardımcı olacaktır. Yöneticilerinde öğretmenlerin görüşünü desteklemesi sınıfların sayıca kalabalık olduğunu ve materyal kullanma durumlarını olumsuz etkilediğini göstermektedir. Kalabalık sınıflarda düzeni

muhafaza etme kaygıları bulunan öğretmenlerin materyal kullanma durumları olumsuz etkilenecektir.

4.2.22. Öğretim Programlarındaki Program Yükünün Öğretmenlerin Materyal Kullanma Düzeyine Etkisi

“Öğretim programlarındaki program yükü azaltıldığı zaman, materyal kullanma sıklığının hangi düzeyde artacağını düşünüyorsunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 24’te verilmiştir.

Tablo 24: Öğretim Programlarındaki Program Yükünün Materyal Kullanma Sıklığını Etkileme Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.63	1.025	5.137	0.16
30-39 Yaş	99	4.17	0.796		
40-49 Yaş	103	3.99	0.923		
50 Yaş Üstü	14	4.07	0.829		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.87	0.963	2.678	0.07
Eğitim Fakültesi	98	4.09	0.851		
Diğer	59	4.20	0.783		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.04	0.883	0.064	0.97
Branş Öğretmeni	35	4.06	0.968		
Diğer	32	4.09	0.777		
Cinsiyet t					
Kadın	129	4.07	0.868	0.4327	0.67
Erkek	103	4.02	0.896		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.90	1.287	3.607	0.46
6-10 Yıl	45	4.02	0.753		
11-15 Yıl	57	4.07	0.942		
16-20 Yıl	51	4.20	0.872		
21 Yıl Üstü	69	3.96	0.848		
Görev Z					
Öğretmen	232	4.05	0.879	-0.217	0.83
Yönetici	59	3.93	1.112		

P<0.05

Öğretim programlarındaki program yükü azaltıldığı zaman, öğretmenlerin materyal kullanma sıklığının düzeyine ilişkin olarak yaş değişkenine ($X^2=5.137$, $p=0.16$), mezun olunan okul değişkenine ($F=2.678$, $p=0.07$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=0.064$ $p=0.97$), cinsiyet değişkenine ($t=0.4327$, $p=0.67$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=3.607$, $p=0.46$), görev değişkenine ($Z=-0.217$, $p=0.83$) göre,

istatistiksel olarak karşılaştırıldığında anlamlı fark gözlenmemiştir. Öğretmenler ilköğretim programlarındaki program yükü azaltıldığı zaman bu durumun fazla zaman bulunması nedeniyle materyal kullanma durumlarını olumlu yönde etkileyeceği yönünde görüş belirtmişlerdir. Yöneticilerde öğretmenlerin görüşünü desteklemekte ve öğretmenlerin program yükü azaltıldığı zaman daha fazla materyal kullanacakları yönünde görüş belirtmişlerdir. *Ders işlerken materyal kullandığınız zaman, ders konularından geri kalıyor musunuz?* Sorusuna, kısmen düzeyinde geri kaldıklarını belirtmiş olmaları programların yoğunluğunu göstermektedir. Öğretmenler ve yöneticiler program yükünün fazla olduğu yönünde görüş birliğindedir.

Özçınar'ın (1995) yılında yapmış olduğu araştırma sonuçları, araştırma bulgularını desteklemektedir. Öğretim programlarındaki program yükünün fazla olması öğretmenlerin laboratuvar kullanma ve materyal kullanma durumlarını olumsuz etkilemektedir.

4.2.23. Öğretmenlerin Ortam Düzenleme Yeterlilikleri

“Materyal kullanımına uygun olarak, ortam düzenleme yeterliliğiniz hangi düzeydedir?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25: Öğretmenlerin Materyal Kullanımına Uygun Olarak, Ortam Düzenleme Yeterliliklerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş					
X^2					
20-29 Yaş	16	3.50	0.816	0.518	0.92
30-39 Yaş	99	3.46	1.043		
40-49 Yaş	103	3.57	0.903		
50 Yaş Üstü	14	3.36	0.929		
Mezun Olunan Okul					
F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.51	0.844	0.519	0.60
Eğitim Fakültesi	98	3.45	0.986		
Diğer	59	3.61	1.051		
Mezun Olunan Branş					
X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.55	0.946	1.193	0.55
Branş Öğretmeni	35	3.37	1.003		
Diğer	32	3.44	0.982		
Cinsiyet					
t					
Kadın	129	3.53	0.977	0.3288	0.74
Erkek	103	3.49	0.938		
Kıdem					
X^2					
0-5 Yıl	10	3.80	0.919	8.971	0.06
6-10 Yıl	45	3.22	0.997		
11-15 Yıl	57	3.58	0.944		
16-20 Yıl	51	3.69	1.049		
21 Yıl Üstü	69	3.46	0.85		
Görev					
Z					
Öğretmen	232	3.51	0.958	-3.218	0.00*
Yönetici	59	3.08	0.934		

P<0.05

Öğretmenlerin materyal kullanımına uygun olarak ortam düzenleme yeterlilikleri görev değişkenine göre karşılaştırıldığında, anlamlı fark bulunmuştur ($Z=-3.218$, $p=0.00$). Öğretmenler ($\bar{X}=3.51$) çoğunlukla düzeyinde kendilerini yeterli bulurken yöneticiler ($\bar{X}=3.08$) düzeyinde öğretmenleri ortam düzenleme konusunda yeterli buluyorlar. Yöneticilerin başka kurum veya okulların materyal kullanma ortamlarını görme fırsatının olması ve karşılaştırma yapma olanaklarının bulunması, bu yönde görüş belirtmelerinde etkili olmuştur. Yöneticilerin, öğretmenlerin materyal kullanımına uygun ortamı tam anlamıyla oluşturamadıkları yönünde görüş belirtmiş olmaları bu konu ile ilgili okullarda çalışmalar yapılmasını gerektirmektedir.

Öğretmenlerin materyal kullanımına uygun olarak ortam düzenleme yeterlilikleri yaş değişkenine ($X^2=0.518$, $p=0.92$), mezun olunan okul değişkenine ($F=0.519$, $p=0.60$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=1.193$, $p=0.55$), cinsiyet değişkenine ($t=0.3288$, $p=0.74$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=8.971$, $p=0.06$) göre, istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmemiştir. Öğretmenlerin ortalama puanlarının yüksek

olmaması materyal kullanımına uygun olarak, tam anlamı ile ortam düzenleyemedikleri sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Öğretmenlerin materyal kullanımına uygun ortam düzenleme durumlarının istenilen düzeyde olmaması kullanılan materyallerden istenilen verimin elde edilmesini olumsuz yönde etkileyecektir.

4.2.24. Okul Yöneticilerinin, Teknolojik Materyallerin Kullanımını Bilme ve Öğretmenlere Yardımcı Olma düzeyleri

“Okul yöneticileri, teknolojik materyallerin kullanımını hangi düzeyde biliyor ve size yardımcı oluyorlar?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 26: Okul Yöneticilerinin, Teknolojik Materyallerin Kullanımını Bilme ve Öğretmenlere Yardımcı Olma Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.31	0.946	4.085	0.25
30-39 Yaş	99	3.59	0.915		
40-49 Yaş	103	3.60	1.013		
50 Yaş Üstü	14	4.00	0.784		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.64	0.995	3.895	0.02*
Eğitim Fakültesi	98	3.42	0.93		
Diğer	59	3.85	0.906		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.61	0.954	0.082	0.96
Branş Öğretmeni	35	3.57	0.979		
Diğer	32	3.59	0.979		
Cinsiyet t					
Kadın	129	3.58	0.916	-0.315	0.75
Erkek	103	3.62	1.011		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.40	1.174	6.074	0.19
6-10 Yıl	45	3.31	0.973		
11-15 Yıl	57	3.68	0.848		
16-20 Yıl	51	3.61	1.041		
21 Yıl Üstü	69	3.74	0.918		
Görev Z					
Öğretmen	232	3.60	0.957	-0.130	0.90
Yönetici	59	3.59	0.853		

P<0.05

Okul yöneticilerinin teknolojik materyallerin kullanımını bilme ve öğretmenlere yardımcı olma düzeyleri mezun olunan okul değişkenine göre karşılaştırıldığında anlamlı fark bulunmuştur (F=3.895=, p=0.02). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında

bulduğunu belirlemek için yapılan Tukey testine göre, eğitim fakültesi mezunları ile diğer grubundaki öğretmenler arası fark bulunmuştur. Mezun olunan okul gruplarındaki öğretmenler, okul yöneticilerinin, teknolojik materyallerin kullanımını biliyor ve öğretmenlere kullanım konusunda yardımcı oldukları yönünde görüş belirtmişleridir. Anlamlı farkın oluşmasına, eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre yöneticilerin teknolojik materyallerin kullanımını bilme ve öğretmenlere yardımcı olma düzeylerini kısmen sınırında yeterli görmeleri etkili olmuştur. Okul yöneticilerinin tam anlamı ile teknolojik materyallerin kullanımını bilme ve yardımcı olma düzeyleri yeterli değildir.

Okul yöneticilerinin teknolojik materyallerin kullanımını bilme ve öğretmenlere yardımcı olma düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=4.085$, $p=0.25$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=0.082$, $p=0.96$), cinsiyet değişkenine ($t=-0.315$, $p=0.75$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=6.074$, $p=0.19$), görev değişkenine ($Z=-0.130$, $p=0.90$) göre, istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir. Öğretmenler okul yöneticilerinin teknolojik materyallerin kullanımını bildiğini ve öğretmenlere kullanım konusunda yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin yöneticilerle ilgili görüşü olumlu fakat ortalama puanlar düşük olduğu için yeterli düzeyde değildir. Yöneticilerin kendileri hakkındaki görüşü öğretmenlerin görüşünü desteklemektedir.

4.2.25. Okul Yöneticilerinin, Okul ve Sınıf İçi Etkinliklerin Bilgisayar Desteği İle Hazırlanması Konusunda Yardımcı Olma Düzeyleri

“Okul yöneticileri, okul ve sınıf içi etkinliklerin bilgisayar desteği ile hazırlanmasında hangi düzeyde yardımcı oluyorlar?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27: Okul Yöneticilerinin, Okul ve Sınıf İçi Etkinliklerin Bilgisayar Desteği İle Hazırlanması Konusunda Yardımcı Olma Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.94	1.181	6.571	0.09
30-39 Yaş	99	3.30	1.111		
40-49 Yaş	103	3.35	1.144		
50 Yaş Üstü	14	3.79	0.975		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.37	1.112	0.035	0.97
Eğitim Fakültesi	98	3.42	1.139		
Diğer	59	3.39	1.16		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.37	1.138	1.403	0.50
Branş Öğretmeni	35	3.63	1.003		
Diğer	32	3.28	1.224		
Cinsiyet t					
Kadın	129	3.37	1.125	-0.368	0.71
Erkek	103	3.43	1.143		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	4.00	1.333	8.656	0.07
6-10 Yıl	45	3.18	1.23		
11-15 Yıl	57	3.63	0.899		
16-20 Yıl	51	3.18	1.195		
21 Yıl Üstü	69	3.42	1.117		
Görev Z					
Öğretmen	232	3.40	1.131	-1.302	0.19
Yönetici	59	3.63	0.998		

P<0.05

Okul yöneticilerinin okul ve sınıf içi etkinliklerin bilgisayar desteği ile hazırlanması konusunda öğretmenlere yardımcı olma düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=6.571$, $p=0.09$), mezun olunan okul değişkenine ($F=0.035$, $p=0.97$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=1.403$, $p=0.50$), cinsiyet değişkenine ($t=-0.368$, $p=0.71$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=8.656$, $p=0.07$), görev değişkenine ($Z=-1.302$, $p=0.19$), göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Öğretmenler okul yöneticilerinin okul ve sınıf içi etkinliklerin bilgisayar desteği ile hazırlanması konusunda yeterli düzeyde yardımcı olamadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler okul yöneticilerinin, okul ve sınıf içi etkinliklerin bilgisayar desteği ile hazırlanmasında kısmen düzeyinde görüş belirtirken, yöneticiler çoğunlukla düzeyinde yardımcı oldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. Yöneticilerin ortalama puanlarının düşük olması okul ve sınıf içi etkinliklerin bilgisayar desteği ile hazırlanmasında tam anlamı ile yardımcı olamadıkları görüşünün oluşmasında etkili olmaktadır. Bu sonucun oluşmasında okul yöneticilerinin bilgisayarın eğitimde kullanımı ile ilgili olarak yeterli

olmamaları ve okullarda bulunan mevcut bilgisayar sayısının yeterli düzeyde olmaması etkili olmuştur. Yöneticilerin görüşleri öğretmenlerin görüşünü desteklemektedir.

4.2.26. Teknoloji Uzmanından Öğretmenlerin Yararlanma Düzeyleri

Okulumuzda bir teknoloji uzmanı olsaydı, teknoloji ve materyallerden hangi sıklıkla yararlanırdınız? Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28: Teknoloji Uzmanından, Öğretmenlerin Teknoloji ve Materyaller Konusunda Yararlanma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş					
X^2					
20-29 Yaş	16	4.19	0.834	6.291	0.10
30-39 Yaş	99	4.44	0.836		
40-49 Yaş	103	4.61	0.675		
50 Yaş Üstü	14	4.57	0.646		
Mezun Olunan Okul					
F					
Eğitim Enstitüsü	75	4.59	0.68	0.993	0.37
Eğitim Fakültesi	98	4.43	0.799		
Diğer	59	4.54	0.795		
Mezun Olunan Branş					
X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.51	0.738	2.337	0.31
Branş Öğretmeni	35	4.63	0.731		
Diğer	32	4.38	0.907		
Cinsiyet					
t					
Kadın	129	4.50	0.782	-0.279	0.78
Erkek	103	4.52	0.739		
Kıdem					
X^2					
0-5 Yıl	10	3.90	0.994	8.883	0.06
6-10 Yıl	45	4.36	0.957		
11-15 Yıl	57	4.58	0.731		
16-20 Yıl	51	4.51	0.731		
21 Yıl Üstü	69	4.64	0.568		
Görev					
Z					
Öğretmen	232	4.51	0.762	-2.783	0.01*
Yönetici	59	4.25	0.779		

P<0.05

Görev değişkenine göre, okullarında bir teknoloji uzmanı olsaydı öğretmenler ($\bar{X}=4.51$), yöneticiler ($\bar{X}=4.25$) düzeyinde öğretmenlerin yararlanacakları yönünde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($Z=-2.783$, $p=0.01$) bulunmuştur. Görev değişkenine göre öğretmen ve yöneticiler teknoloji uzmanı bulunsaydı öğretmenlerin teknoloji ve materyallerden her zaman düzeyinde yararlanacaklarını belirtmişlerdir. Anlamlı fark yöneticilerin öğretmenlere göre ortalama

puanlarının düşük olmasından ortaya çıkmıştır. Düşük ortalama puanının oluşmasında, okullarda böyle bir uzman bulunduğu zaman, sürekli olarak materyal kullanma ve üretme konularında istekte bulunacağından, ayrıca okullarda bulunan mevcut materyal durumunun yeterli olmaması gibi nedenler, yöneticilerin öğretmenlere göre ortalama puanların düşük olmasına neden olmuştur. Ancak öğretmenler ve yöneticiler her zaman düzeyinde olumlu görüş belirtmişlerdir.

Okullarda bir teknoloji uzmanı bulunsaydı bu kişiden öğretmenlerin yararlanma düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=6.291$, $p=0.10$), mezun olunan okul değişkenine ($F=0.993$, $p=0.37$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=2.337$, $p=0.31$), cinsiyet değişkenine ($t=-0.279$, $p=0.78$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=8.883$, $p=0.06$) göre, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Öğretmenlerin tamamı bir teknoloji uzmanı olsaydı teknoloji ve materyallerden her zaman düzeyinde ve yüksek ortalama ile yararlanacaklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu görüşte olmaları, okullarda bir teknoloji uzmanın görevlendirilmesini ya da okul yöneticilerinden herhangi birinin bu konuda yetiştirilmesini gerektirmektedir. Bu sağlanırsa okulda materyal kullanma ve üretme konularında yardımcı olacak, materyallerin tamir ve bakımları ile ilgilenecek, ayrıca gerekli olanların sağlanması ile, etkili kullanımları konusunda yardımcı olacak bir uzman bulunursa daha yararlı olacaktır.

4.2.27. Öğretmenlerin Materyalleri Öğrencileriyle Birlikte Tasarlama ve Üretim Düzeyleri

“Derste kullanacağınız materyali, öğrencilerinizle birlikte tasarlama ve üretim durumunuz hangi düzeydedir?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29: Öğretmenlerin Öğrencilerle Birlikte Materyal Tasarlama ve Üretme Durumlarına İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	p
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.13	0.806	0.378	0.95
30-39 Yaş	99	3.25	1.003		
40-49 Yaş	103	3.21	0.977		
50 Yaş Üstü	14	3.07	1.072		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.25	0.946	0.708	0.49
Eğitim Fakültesi	98	3.27	0.948		
Diğer	59	3.08	1.071		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.30	0.959	6.230	0.04*
Branş Öğretmeni	35	3.11	1.051		
Diğer	32	2.88	0.942		
Cinsiyet t					
Kadın	129	3.20	0.987	-0.243	0.81
Erkek	103	3.23	0.972		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	2.90	0.738	8.863	0.07
6-10 Yıl	45	2.89	0.959		
11-15 Yıl	57	3.37	0.938		
16-20 Yıl	51	3.29	1.082		
21 Yıl Üstü	69	3.29	0.941		
Görev Z					
Öğretmen	232	3.22	0.979	-2.433	0.02*
Yönetici	59	2.86	0.86		

P<0.05

Öğretmenlerin derslerinde kullanacakları materyalleri öğrencileri ile birlikte tasarlama ve üretme düzeyleri mezun olunan branş değişkenine göre karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($X^2=6.230$, $p=0.04$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, anlamlı farkın sınıf öğretmenleri ile diğer grubunda bulunan öğretmenler arasında olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenleri ($\bar{X}=3.30$), branş öğretmenleri ($\bar{X}=3.11$), diğer ($\bar{X}=2.88$) düzeyinde materyalleri öğrencileri ile birlikte tasarlayıp ürettiklerini belirtmişlerdir. Bütün öğretmenler kısmen düzeyinde, derste kullanacağı materyali, öğrencileri ile birlikte tasarlayıp ve ürettikleri yönünde görüş belirtmişlerdir. Anlamlı farkın oluşmasında sınıf öğretmenlerin materyal tasarlama ve üretme konularında almış oldukları eğitimin diğer branş grubundaki öğretmenlere göre etkili olduğu görüşü belirtilebilir. Ancak öğretmenlerin materyalleri öğrencileri ile beraber tasarlayıp üretme durumları yetersiz düzeydedir. Öğrenci ile birlikte materyal tasarlama ve üretme durumlarının istenen düzeyde olmaması; uygun ortam ve olanakların

bulunmaması, yeterli zamanın bulunmaması, öğretmenin fazla zaman ve emek harcamasını gerektirmesi ve öğretmenlerin bu konuya gerekli önemi vermemeleri gösterilebilir.

Öğretmenlerin derslerinde kullanacakları materyalleri öğrencileri ile birlikte tasarlama ve üretme düzeyleri görev değişkenine göre karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($Z=-2.433$, $p=0.02$). Anlamlı fark öğretmenlerin ($\bar{X}=3.22$) kısmen, yöneticilerin ($\bar{X}=2.86$) az düzeyine yakın kısmen düzeyinde görüş belirtmeleri etkili olmuştur. Anlamlı farkın oluşmasında, yöneticilerin ortalama puanlarının düşük olması etkili olmuştur. Yöneticilerin bu şekilde görüş belirtmelerine, okullarında öğretmenler ve öğrenciler tarafından üretilmiş ve kullanılan materyal sayısının az olması etkili olmuştur. Öğretmenlerin görüşlerinin de düşük ortalama bulunması, yöneticilerin görüşünü desteklemektedir. Öğretmenlerin materyalleri öğrencileri ile birlikte tasarlama ve üretme durumları yetersizdir.

Öğretmenlerin derslerinde kullanacakları materyalleri öğrencileri ile birlikte tasarlama ve üretme düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=0.378$, $p=0.95$), mezun olunan okul değişkenine ($F=0.708$, $p=0.49$), cinsiyet değişkenine ($t=-0.243$, $p=0.81$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=8.863$, $p=0.07$) göre, istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir. Öğretmenler öğrencileri ile birlikte derste kullanacakları materyalleri kısmen düzeyinde tasarlamakta ve üretmektedirler. Öğretmenlerin materyalleri öğrencileri ile beraber tasarlama ve üretme durumlarının yetersiz olmasında; zaman alıcı olması öğretmenin daha fazla emek ve güç harcamasını gerektirmesi, program yoğunluğu, ayrıca materyal üretme ortamlarının yeterli düzeyde bulunmaması, etkili olmaktadır. Uçar'ın (1998) Uşak ilinde yapmış olduğu araştırmada benzer sonuçlara ulaşmıştır. Öğretmenlerin kendileri materyal hazırlayıp hazırlanan materyallerin öğretim etkinliklerinde kullanılma düzeyi düşüktür.

4.2.28. Okullarda Materyal Kullanma ve Üretme Alanlarının Bulunma Düzeyi

“Okulunuzda, (sınıf hariç) materyal kullanma ve üretme alanları (bilgisayar laboratuvarı, işlik, atölye vb.) hangi düzeyde mevcuttur?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 30’da verilmiştir.

Tablo 30: Okullarda, Materyal Kullanma ve Üretim Alanlarının Mevcut Olma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.31	0.946	8.006	0.04*
30-39 Yaş	99	3.34	1.222		
40-49 Yaş	103	3.11	1.26		
50 Yaş Üstü	14	4.07	1.141		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.39	1.15	1.611	0.20
Eğitim Fakültesi	98	3.35	1.261		
Diğer	59	3.03	1.273		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.36	1.25	4.914	0.09
Branş Öğretmeni	35	3.26	1.197		
Diğer	32	2.88	1.129		
Cinsiyet t					
Kadın	129	3.26	1.163	-0.229	0.82
Erkek	103	3.30	1.32		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.30	0.949	3.655	0.46
6-10 Yıl	45	3.13	1.179		
11-15 Yıl	57	3.40	1.321		
16-20 Yıl	51	3.08	1.278		
21 Yıl Üstü	69	3.42	1.193		
Görev Z					
Öğretmen	232	3.28	1.232	-0.919	0.36
Yönetici	59	3.47	1.165		

P<0.05

Yaş değişkenine göre öğretmenler, 20-29 ($\bar{X}=3.31$), 30-39 ($\bar{X}=3.34$), 40-49 ($\bar{X}=3.11$), 50 yaş üstü ($\bar{X}=4.07$) düzeyinde okullarında, (sınıf hariç) materyal kullanma ve üretim alanları (Bilgisayar laboratuvarı, işlik, atölye vb.) mevcut olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($X^2=8.006$, $p=0.04$) bulunmuştur. Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, 50 yaş üstü öğretmenlerle 40-49 yaş arasında bulunan öğretmenlerin görüşleri arası fark bulunmuştur. Anlamlı farkın oluşmasında 50 yaş üstü öğretmenlerin, 40-49 yaş grubunda bulunan öğretmenlere göre yüksek ortalama ile görüş belirtmiş olmaları etkili olmuştur. Yaş gruplarına göre 50 yaş üstü öğretmenler okullarında bulunan materyal üretim ortamlarını çoğunlukla yeterli bulurken, diğer gruplardaki öğretmenler kısmen düzeyinde okullarında (sınıf hariç) materyal kullanma ve üretim alanları (Bilgisayar laboratuvarı, işlik, atölye vb.), bulunduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler okullarında materyal kullanma ve üretim alanlarının bulunduğunu ancak yeterli düzeyde olmadığı yönünde görüş

belirtmişlerdir. Materyal üretme alanlarının yeterli düzeyde olmaması öğretmenlerin öğrencileri ile birlikte materyal tasarlama ve üretme durumlarını olumsuz etkilemektedir.

Öğretmenlerin okullarında bulunan (sınıf hariç) materyal kullanma ve üretme alanlarını (Bilgisayar laboratuvarı, işlik, atölye vb.) yeterli bulma düzeyleri mezun olunan okul değişkenine ($F=1.611$, $p=0.20$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=4.914$, $p=0.09$), cinsiyet değişkenine ($t=-0.229$, $p=0.82$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=3.655$, $p=0.46$) göre, istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir. Öğretmenler okullarında (sınıf hariç), materyal kullanma ve üretme alanları (Bilgisayar laboratuvarı, işlik, atölye vb.) kısmen düzeyinde bulunduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin görüşlerinin düşük ortalamada gerçekleşmesinde böyle ortamların yeterli düzeyde bulunmaması etkili olmuştur. Materyal üretme alanlarının yeterli düzeyde olmaması öğretmenlerin öğrencileri ile birlikte materyal tasarlama ve üretme durumlarını olumsuz etkilemektedir.

Görev değişkenine göre öğretmenler ($\bar{X}=3.28$), yöneticiler ($\bar{X}=3.47$) düzeyinde böyle ortamların bulunduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($Z=-0.919$, $p=0.36$) gözlenmemiştir. Öğretmenler kısmen düzeyinde, Okullarında (sınıf hariç) materyal kullanma ve üretme alanlarının (Bilgisayar laboratuvarı, işlik, atölye vb.), bulunduğu yönünde görüş belirtirken, yöneticiler çoğunlukla düzeyinde bulunduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Yöneticilerin görüşleri kısmen sınırına yakındır. Öğretmen ve yöneticilere göre, okullarda (sınıf hariç) materyal kullanma ve üretme alanları (Bilgisayar laboratuvarı, işlik, atölye vb.) yeterli düzeyde değildir. Materyal üretme alanlarının yeterli düzeyde olmaması öğretmenlerin öğrencileri ile birlikte materyal tasarlama ve üretme durumlarını olumsuz etkilemektedir. Son zamanlarda bilgisayar laboratuvarlarının artış göstermesi, öğretmen ve yöneticilerin bu yöndeki görüşlerinin olumlu yönde olmasında etkili olmuştur.

4.2.29. Tasarlanılan ve Üretilen Materyallerin Öğretim Etkinliklerinde Kullanılma Düzeyi

“Kendiniz veya öğrencilerinizle tasarlayıp ürettiğiniz materyalleri, öğretim etkinliklerinde hangi düzeyde kullanıyorsunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 31’de verilmiştir.

Tablo 31: Öğrencilerle Birlikte Tasarlanıp Üretilen Materyallerin, Öğretim Etkinliklerinde Kullanılma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.63	1.147	4.846	0.18
30-39 Yaş	99	3.57	1.071		
40-49 Yaş	103	3.47	1.037		
50 Yaş Üstü	14	4.07	0.917		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.64	0.968	0.429	0.65
Eğitim Fakültesi	98	3.49	1.124		
Diğer	59	3.56	1.055		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.62	1.038	2.037	0.36
Branş Öğretmeni	35	3.40	1.117		
Diğer	32	3.38	1.07		
Cinsiyet t					
Kadın	129	3.53	1.054	-0.466	0.64
Erkek	103	3.59	1.061		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.70	1.337	2.543	0.64
6-10 Yıl	45	3.38	1.051		
11-15 Yıl	57	3.51	1.088		
16-20 Yıl	51	3.67	1.052		
21 Yıl Üstü	69	3.61	1.003		
Görev Z					
Öğretmen	232	3.56	1.055	-3.499	0.00*
Yönetici	59	3.10	0.781		

P<0.05

Görev değişkenine göre, öğretmenler ($\bar{X}=3.56$), yöneticiler ($\bar{X}=3.10$) düzeyinde öğretmenlerin öğrencileri ile birlikte tasarlayıp ürettikleri materyallere öğretim etkinliklerinde yer verdikleri görüşünü belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa ($Z=-3.499$, $p=0.00$) rastlanmıştır. Anlamlı farkın oluşmasında yöneticilerin öğretmenlerin kendilerinin veya öğrencileri ile tasarlayıp ürettikleri materyalleri, öğretim etkinliklerinde yeterli düzeyde yer vermedikleri yönünde görüş belirtmiş olmaları etkili olmuştur. Öğretmenler çoğunlukla düzeyinde, yöneticiler ise öğretmenlerin kısmen düzeyinde kendilerinin veya öğrencileri ile

tasarlayıp ürettikleri materyalleri, öğretim etkinliklerinde yer verdikleri yönünde görüş belirtmişlerdir. Yöneticilerin görüşünde okullarında öğretmenler ve öğrenciler tarafından geliştirilmiş materyallerin yeterli düzeyde bulunmaması böyle bir görüş belirtmelerinde etkili olmuştur.

Öğretmenlerin kendileri veya öğrencileri ile birlikte tasarlayıp ürettikleri materyallere, öğretim etkinliklerinde yer verme düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=4.846$, $p=0.18$), mezun olunan okul değişkenine ($F=0.429$, $p=0.65$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=2.037$, $p=0.36$), cinsiyet değişkenine ($t=-0.466$, $p=0.64$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=2.543$, $p=0.64$) göre, istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Öğretmenler, kendileri veya öğrencileri ile birlikte tasarlayıp ürettikleri materyal düzeyi yetersiz olduğu için öğretim etkinliklerinde bunları kullanma düzeyleri de yetersiz olmaktadır. Yetersiz olmasında, zaman yetersizliği, mevcut ortamların yeterli olmaması ve öğretmenlerin gerekli çabayı göstermemesi etkili olmaktadır.

4.2.30. Etkili Materyal Kullanma, Tasarlama, Üretme Konusunda Yeterli Bilgi ve Beceriye Sahip Olma Düzeyi

“Etkili materyal kullanma, tasarlama, üretme konusunda yeterli bilgi ve beceriye hangi düzeyde sahip olduğunuzu düşünüyorsunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32: Etkili Materyal Kullanma, Tasarlama, Üretme Konusunda Yeterli Bilgi ve Beceriye Sahip Olma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.19	0.834	3.864	0.28
30-39 Yaş	99	3.49	0.983		
40-49 Yaş	103	3.50	0.917		
50 Yaş Üstü	14	3.86	1.167		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.52	0.964	0.038	0.96
Eğitim Fakültesi	98	3.48	0.944		
Diğer	59	3.49	0.989		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.52	0.967	0.317	0.85
Branş Öğretmeni	35	3.46	0.886		
Diğer	32	3.44	1.014		
Cinsiyet t					
Kadın	129	3.35	0.932	-2.647	0.01*
Erkek	103	3.68	0.962		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.40	0.843	2.937	0.57
6-10 Yıl	45	3.33	0.977		
11-15 Yıl	57	3.44	0.964		
16-20 Yıl	51	3.65	1.016		
21 Yıl Üstü	69	3.55	0.916		
Görev Z					
Öğretmen	232	3.50	0.958	-4.558	.000*
Yönetici	59	2.90	0.759		

P<0.05

Öğretmenlerin etkili materyal kullanma ve üretme konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olma düzeyleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında, gruplar arasında anlamlı fark bulunmuştur ($t=-2.647$, $p=0.01$). Kadınlar ($\bar{X}=3.35$) kısmen, erkekler ($\bar{X}=3.68$) çoğunlukla düzeyinde etkili materyal kullanma üretme konularında gerekli bilgi ve beceriye sahip oldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. Erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre, kendilerini materyal kullanma ve üretme konularında yeterli bilgi ve beceri yönünden daha yeterli olarak görmektedirler. Erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre etkili materyal kullanma ve üretme konusunda daha iyi bilgi ve beceriye sahip olduklarını söyleyebiliriz.

Görev değişkenine göre, öğretmenler ($\bar{X}=3.50$) düzeyinde etkili materyal kullanma üretme konusunda bilgi ve beceriye sahip olduklarını belirtirken, yöneticiler öğretmenlerin ($\bar{X}=2.90$) düzeyinde bilgi ve beceriye sahip oldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($Z=-4.558$, $p=0.00$) bulunmuştur. Öğretmenler kendilerini, kısmen sınırında çoğunlukla düzeyinde

materyal kullanma üretme konularında yeterli görürken, yöneticiler öğretmenleri, kısmen düzeyinde yeterli olarak görmektedir. Yöneticilerin, öğretmenlerin materyal kullanma konusunda kısmen düzeyinde yeterli olarak görüş belirtmelerinde, okulda bulunan materyallerden gereği gibi yararlanılmaması ve okulda öğretmenler tarafından üretilmiş materyallerin sayıca az olması yöneticilerin bu şekilde görüş belirtmelerinde etkili olmuştur. öğretmenler de kendilerini etkili materyal kullanma ve üretme konularında yeterli olarak görmemektedirler.

Öğretmenlerin etkili materyal kullanma ve üretme konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olma düzeyleri yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir ($X^2=3.864$, $p=0.28$). Ancak 20-29 yaş grubundaki öğretmenler ($\bar{X}=3.19$) kısmen düzeyinde, diğer yaş gruplarında bulunan öğretmenler ise, çoğunlukla düzeyinde etkili materyal kullanma, tasarlama, üretme konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip oldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenlerin kısmen düzeyinde görüş belirtmeleri, mesleğe başlamadan önceki eğitimlerini diğer öğretmenlere göre yeterli bulmamaları ve materyallerin etkili kullanımı konusunda kendilerini yeterli görmemeleri olarak açıklanabilir. Öğretmenler istenilen düzeyde etkili materyal kullanma, tasarlama, üretme konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip değillerdir.

Öğretmenlerin etkili materyal kullanma ve üretme konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olma düzeyleri mezun olunan okul değişkenine ($F=0.038$, $p=0.96$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=0.317$, $p=0.85$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=2.937$, $p=0.57$) göre, istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Öğretmenler etkili materyal kullanma ve üretme konularında kendilerini tam anlamı ile yeterli düzeyde görmemektedirler. Öğretmenlerin kendilerini yeterli görmemelerinde, öğretmenlik eğitimleri sırasında almış oldukları eğitimin yeterli düzeyde olmaması ve bu konuda yeterli düzeyde hizmet içi eğitim çalışmasının yapılmaması etkili olmuştur. Öğretmenlerin materyal kullanma ve üretme konularında kendilerini yeterli düzeyde görmemelerinde, *materyal kullanma ve üretme konusunda, öğretmenlik eğitiminiz sırasında almış olduğunuz eğitimin, hangi düzeyde yeterli olduğunu düşünüyorsunuz?* Maddesine ($\bar{X}=2.94$) düzeyinde yeterli olarak görüş belirtmeleri büyük oranda etkilemiştir.

4.2.31. Öğretmenlerin Materyal Kullanma ve Üretme Konularında Yardım Alma Düzeyi

“Materyal kullanma ve üretme konularında hangi düzeyde yardım alıyorsunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 33’te verilmiştir.

Tablo 33: Öğretmenlerin Materyal Kullanma ve Üretme Konularında Yardım Alma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.06	0.929	1.943	0.58
30-39 Yaş	99	2.88	1.043		
40-49 Yaş	103	3.07	0.855		
50 Yaş Üstü	14	3.00	1.177		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.08	0.897	0.609	0.55
Eğitim Fakültesi	98	2.92	1.022		
Diğer	59	2.97	0.946		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.02	0.934	1.096	0.58
Branş Öğretmeni	35	2.94	0.938		
Diğer	32	2.84	1.139		
Cinsiyet t					
Kadın	129	2.88	0.901	-1.902	0.06
Erkek	103	3.12	1.022		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	2.90	0.876	3.376	0.50
6-10 Yıl	45	2.78	0.951		
11-15 Yıl	57	3.02	0.991		
16-20 Yıl	51	3.00	1.02		
21 Yıl Üstü	69	3.09	0.919		
Görev Z					
Öğretmen	232	2.98	0.962	-0.358	0.72
Yönetici	59	2.93	0.907		

P<0.05

Öğretmenlerin materyal kullanma üretme konularında birbirlerinden yardım alma düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=1.943$, $p=0.58$), mezun olunan okul değişkenine ($F=0.609$, $p=0.55$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=1.096$, $p=0.58$), cinsiyet değişkenine ($t=-1.902$, $p=0.06$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=3.376$, $p=0.50$), görev değişkenine ($Z=-0.358$, $p=0.72$) göre, istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Öğretmen ve yöneticiler öğretmenlerin materyal kullanma ve üretme konularında kısmen düzeyinde yardım aldıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin materyal kullanma ve üretme konularında kısmen düzeyinde yardım

almalarında, kullanmasını bilmedikleri materyaller konusunda yardım istemeleri veya zorda kaldıkları zaman yardım istemeleri etkili olmuştur.

4.2.32. Öğretmenlerin Yeni Kazandırılan Materyallerden Haberdar Olma Düzeyi

“Okulunuza yeni bir materyal kazandırıldığı zaman, bu materyalden hangi düzeyde haberdar oluyorsunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 34’te verilmiştir.

Tablo 34: Öğretmenlerin Yeni Kazandırılan Materyallerden Haberdar Olma Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.69	1.078	3.382	0.34
30-39 Yaş	99	4.13	0.965		
40-49 Yaş	103	4.15	0.879		
50 Yaş Üstü	14	3.93	1.072		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	4.25	0.887	1.979	0.14
Eğitim Fakültesi	98	4.07	0.987		
Diğer	59	3.93	0.926		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.20	0.85	5.129	0.08
Branş Öğretmeni	35	3.89	1.132		
Diğer	32	3.78	1.099		
Cinsiyet t					
Kadın	129	4.09	0.96	-0.172	0.86
Erkek	103	4.11	0.928		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.70	1.252	7.515	0.11
6-10 Yıl	45	3.76	1.111		
11-15 Yıl	57	4.21	0.881		
16-20 Yıl	51	4.27	0.75		
21 Yıl Üstü	69	4.14	0.912		
Görev Z					
Öğretmen	232	4.09	0.944	-3.808	0.00*
Yönetici	59	4.54	0.857		

P<0.05

Görev değişkenine göre, öğretmenler ($\bar{X}=4.09$) çoğunlukla düzeyinde okula bir materyal kazandırıldığı zaman bundan haberdar olduklarını belirtirken, yöneticiler ($\bar{X}=4.54$) her zaman okula kazandırılan materyalden öğretmenleri haberdar ettiklerini belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($Z=-3.808$, $p=0.00$) gözlenmiştir. Yöneticiler okula yeni kazandırılan materyalden öğretmenlerin

her zaman düzeyinde haberdar edildiğini belirtirken, öğretmenler çoğunlukla düzeyinde haberdar oldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. Anlamlı farkın oluşmasına öğretmenlerin ortalama puanlarının yöneticilerden düşük olması neden olmuştur. Öğretmenler yeni kazandırılan bir materyalden haberdar edilirken, kazandırılan materyalle ilgili olarak bilgi verilmemesi öğretmenlerin puanlarının düşük olmasında etkili olmuştur. Ayrıca yönetici ortalama puanlarının tam olmaması, bazen öğretmenlerin haberdar edilmediğini gösteriyor.

Okula yeni kazandırılan bir materyalden öğretmenlerin haberdar olma düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=3.382$, $p=0.34$), mezun olunan okul değişkenine ($F=1.979$, $p=0.14$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=5.129$, $p=0.08$), cinsiyet değişkenine ($t=-0.172$, $p=0.86$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=7.515$, $p=0.11$) göre, istatistiksel açıdan anlamlı fark göstermemektedir. Öğretmenler okula yeni kazandırılan materyalden haberdar oldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. Ortalama puanların yüksek olmaması öğretmenlerin özellikle kullanım bilgisi yönünden haberdar edilmemelerinden kaynaklanmaktadır. Önemli olan materyalin kazandırıldıktan sonra atıl durumda kalması değil, öğretmenlerin ondan öğretim etkinliklerinde en üst düzeyde yararlanması önemlidir.

4.2.33. Genel Hizmet İçi Eğitim" Yerine, "Okulda Hizmet İçi Eğitim" Çalışmasına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri

"Genel hizmet içi eğitim" yerine, "okulda hizmet içi eğitim" kursu açılrsa katılımınız hangi düzeyde gerçekleşir?" Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 35'te verilmiştir.

Tablo 35: “Genel Hizmet İçi Eğitim” Yerine, “Okulda Hizmet İçi Eğitim” Çalışmasına Öğretmen ve Yöneticilerin Katılma Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	4.00	0.816	10.201	0.02*
30-39 Yaş	99	4.57	0.745		
40-49 Yaş	103	4.47	0.802		
50 Yaş Üstü	14	4.57	0.646		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	4.25	0.887	1.657	0.19
Eğitim Fakültesi	98	4.07	0.987		
Diğer	59	3.93	0.926		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.51	0.77	0.867	0.65
Branş Öğretmeni	35	4.37	0.877		
Diğer	32	4.47	0.718		
Cinsiyet t					
Kadın	129	4.55	0.728	1.485	0.14
Erkek	103	4.40	0.832		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.90	0.994	7.379	0.12
6-10 Yıl	45	4.47	0.786		
11-15 Yıl	57	4.51	0.805		
16-20 Yıl	51	4.63	0.631		
21 Yıl Üstü	69	4.45	0.796		
Görev Z					
Öğretmen	232	4.48	0.778	-1.108	0.27
Yönetici	59	4.39	0.766		

P<0.05

Genel hizmet içi eğitim yerine okulda hizmet içi eğitim kursu açılrsa öğretmenlerin katılma düzeyleri yaş gruplarına göre karşılaştırıldığında anlamlı farklılık bulunmuştur ($X^2=10.201$, $p=0.02$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, 20-29 yaş grubu ile diğer yaş gruplarında bulunan öğretmenler arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir. 20-29 yaş grubu ($\bar{X}=4.00$), 30-39 yaş grubu ($\bar{X}=4.57$), 40-49 yaş grubu ($\bar{X}=4.47$), 50 yaş üstü grubu ($\bar{X}=4.57$) düzeyinde okulda düzenlenecek eğitim faaliyetine katılacaklarını belirtmişlerdir. Yaş gruplarına göre 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenler çoğunlukla, diğer öğretmenler her zaman düzeyinde "genel hizmet içi eğitim" yerine, "okulda hizmet içi eğitim" kursu açılrsa katılımlarının gerçekleşeceği yönünde görüş belirtmişlerdir. 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenlerin yeni mezun olması ve kendilerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının, diğer öğretmenlere göre daha az olduğunu düşünmeleri, ortalama puanlarının diğer öğretmenlere göre düşük kalmasında etkili

olmuştur. Ancak bütün öğretmenler yüksek ortalama ile genel hizmet içi eğitim yerine, okulda yapılacak olan hizmet içi eğitim çalışmalarına katılacaklarını belirtmişlerdir.

Mesleki kıdem değişkenine göre, 0-5 yıl ($\bar{X}=3.90$), 6-10 yıl ($\bar{X}=4.47$), 11-15 yıl ($\bar{X}=4.51$), 16-20 yıl ($\bar{X}=4.63$), 21 yıl üstü ($\bar{X}=4.45$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($X^2=7.379$, $p=0.12$) gözlenmemiştir. Mesleki kıdemlere göre "genel hizmet içi eğitim" yerine, "okulda hizmet içi eğitim" kursu açılrsa katılımlarının 0-5 yıl kıdeme sahip olanlar çoğunlukla, diğer kıdem grupları ise her zaman düzeyinde olacağını belirtmişlerdir. 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin, diğer kıdem gruplarında bulunan öğretmenlere göre genel hizmet içi eğitim yerine okulda hizmet içi eğitim fikrine düşük ortalama görüş belirtmeleri, kendilerini materyal kullanma üretme konularında diğer öğretmenlere göre yeterli görmeleri ile açıklanabilir. Diğer kıdem gruplarında bulunan öğretmenler ise kendilerini geliştireceğini düşündükleri için her zaman düzeyinde okulda hizmet içi eğitim düşüncesine katılım sağlayacakları yönünde görüş belirtmişlerdir.

Görev değişkenine göre, öğretmenler ($\bar{X}=4.48$), yöneticiler ($\bar{X}=4.39$) düzeyinde genel hizmet içi eğitim yerine okulda hizmet içi eğitim kursu açılrsa katılım sağlayacakları yönünde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($Z=-1.108$, $p=0.27$) gözlenmemiştir. Öğretmen ve yöneticilerin, "genel hizmet içi eğitim" yerine, "okulda hizmet içi eğitim" kursu açılrsa katılımlarının her zaman düzeyinde gerçekleşeceği yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen ve yöneticiler genel hizmet içi eğitim yerine okullarında yapılacak olan seminer çalışmalarına her zaman düzeyinde katılım sağlayacakları yönünde görüş belirtmiş olmaları böyle bir çalışmanın amacına ulaşacağını göstermektedir. Okulda yapılacak hizmet içi eğitim çalışmalarına öğretmen ve yöneticiler, yüksek ortalama ile katılım sağlayacakları yönünde görüş belirtmişlerdir.

Genel hizmet içi eğitim yerine okulda hizmet içi eğitim kursu açılrsa öğretmenlerin katılma düzeyleri mezun olunan okul değişkenine ($F=1.657$, $p=0.19$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=0.867$, $p=0.65$), cinsiyet değişkenine ($t=1.485$, $p=0.14$) göre, istatistiksel açıdan anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Bütün öğretmenler yüksek ortalama puanlarında okulda yapılacak hizmet içi eğitim çalışmasını genel hizmet içi eğitime tercih etmektedirler. Öğretmenlerin okulda yapılacak hizmet içi

eğitim faaliyetlerini, genel hizmet içi eğitim faaliyetlerine tercih etmelerinde genel hizmet içi eğitim faaliyetlerinin tam anlamı ile amacına ulaşmamasından (süre, olanak, ve fazla katılım) kaynaklanmaktadır.

4.2.34. Okula Yeni Kazandırılan Materyalle İlgili Olarak Seminer Verilmesi Düşüncesine Katılma Düzeyi

“Okula yeni kazandırılan materyalle ilgili olarak, (tepegöz, sinevizyon,vcd player vb.) seminer verilmesini ister misiniz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 36’da verilmiştir.

Tablo 36: Okula Yeni Kazandırılan Materyalle İlgili Olarak Seminer Verilmesini İsteme Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş					
X^2					
20-29 Yaş	16	3.63	1.204	11.252	0.01*
30-39 Yaş	99	4.42	1.001		
40-49 Yaş	103	4.41	0.975		
50 Yaş Üstü	14	4.50	0.941		
Mezun Olunan Okul					
F					
Eğitim Enstitüsü	75	4.53	0.935	1.731	0.18
Eğitim Fakültesi	98	4.24	1.026		
Diğer	59	4.36	1.079		
Mezun Olunan Branş					
X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.44	1.008	6.303	0.04*
Branş Öğretmeni	35	4.29	0.893		
Diğer	32	4.09	1.146		
Cinsiyet					
t					
Kadın	129	4.35	1.051	-0.294	0.77
Erkek	103	4.39	0.972		
Kıdem					
X^2					
0-5 Yıl	10	3.70	1.337	9.061	0.06
6-10 Yıl	45	4.22	1.064		
11-15 Yıl	57	4.37	1.011		
16-20 Yıl	51	4.55	0.901		
21 Yıl Üstü	69	4.42	0.991		
Görev					
Z					
Öğretmen	232	4.37	1.015	-7.075	0.00*
Yönetici	59	2.88	1.555		

P<0.05

Öğretmenlerin okula yeni kazandırılan materyalle ilgili olarak (tepegöz, sine vizyon,VCD player vb.) seminer verilmesini isteme düzeyleri yaş gruplarına göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark bulunmuştur ($X^2=11.252$, $p=0.01$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucu, 20-29 yaş grubu ile diğer yaş grupları arasında anlamlı fark bulunmuştur. 20-29 yaş grubundaki öğretmenler ($\bar{X}=3.63$), 30-39 yaş grubundaki öğretmenler ($\bar{X}=4.42$), 40-49 yaş grubundaki öğretmenler ($\bar{X}=4.41$), 50 yaş üstü grubunda bulunan öğretmenler ($\bar{X}=4.50$) düzeyinde seminer verilmesini istemektedirler. Yaş gruplarına göre 20-29 yaş grubundaki öğretmenler çoğunlukla diğer gruplardaki öğretmenler her zaman düzeyinde görüş belirtmişlerdir. 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenler okula yeni kazandırılan materyalle ilgili olarak, (Tepegöz, Sinevizyon,VCD Player vb.) çoğunlukla düzeyinde seminer verilmesini istemişlerdir. 20-29 yaş grubundaki öğretmenlerin ise, çoğunlukla düzeyinde görüş belirmelerine, kendilerini bu materyallerin kullanımı konusunda diğer öğretmenlere göre yeterli görmeleri etkili olmuştur. Ancak bütün öğretmenler yüksek ortalama puanları ile böyle bir çalışmanın gerekli olduğunu göstermektedir.

Mezun olunan branş değişkenine göre, sınıf öğretmeni ($\bar{X}=4.44$), branş öğretmeni ($\bar{X}=4.29$), diğer ($\bar{X}=4.09$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa ($X^2=6.303$, $p=0.04$) rastlanmıştır. Branş değişkenine göre sınıf ve branş öğretmenleri her zaman düzeyinde seminer verilmesini isterken, diğer branş grubundaki öğretmenler çoğunlukla düzeyinde okula yeni kazandırılan materyalle ilgili olarak, (Tepegöz, Sinevizyon,VCD Player vb.) seminer verilmesi gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, sınıf öğretmenleri ile diğer grubunda bulunan öğretmenler arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Diğer grubunda bulunan öğretmenler teknolojik materyallerin kullanımı ile ilgili seminerlere diğer öğretmenlere göre daha az ihtiyaç duydukları için düşük ortalama ile görüş belirtmişlerdir. Ancak bütün öğretmenler seminere ihtiyaç olduğu yönünde yüksek ortalama puanları ile görüş belirtmişlerdir.

Görev değişkenine göre, öğretmenler ($\bar{X}=4.37$), düzeyinde okula yeni kazandırılan materyalle ilgili olarak seminer verilmesi gerektiği görüşünü belirtirken

yöneticiler ($\bar{X}=2.88$) düzeyinde böyle bir seminer düzenleyerek öğretmenleri bu materyallerin kullanımı konusunda bilgilendirdiklerini belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($Z=-7.075$, $p=0.00$) bulunmuştur. Öğretmenler her zaman düzeyinde okula yeni kazandırılan materyalle ilgili olarak seminer verilmesini isterken, yöneticiler kısmen düzeyinde okula yeni kazandırılan materyalle ilgili olarak seminer verdikleri yönünde görüş belirtmişlerdir. Yöneticilerin görüşlerinin kısmen düzeyinde kalması, anlamlı farkın oluşmasına neden olmuştur. Yöneticiler kendilerini özellikle teknolojik materyaller konusunda yeterli düzeyde görmedikleri için böyle bir çalışmayı yeterli düzeyde gerçekleştirmemişlerdir. Buradan çıkan sonuç; okullara materyal kazandırıldığı zaman bu materyaller yeterli düzeyde kullanım bilgisi verilmeden kullanıma sunulmaktadır.

Öğretmenlerin okula yeni kazandırılan materyalle ilgili olarak (tepegöz, sine vizyon,VCD player vb.) seminer verilmesini isteme düzeyleri mezun olunan okul değişkenine ($F=1.731$, $p=0.18$), cinsiyet değişkenine ($t=-0.294$, $p=0.77$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=9.061$, $p=0.06$) göre, istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır. Öğretmenler yüksek ortalama puanları ile okula yeni kazandırılan materyallerle ilgili olarak seminer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin “*Teknolojik materyalleri öğretim etkinliklerinde hangi düzeyde kullanıyorsunuz?*” maddesine ($\bar{X}=3.43$) düzeyinde görüş belirtmeleri etkili olmuştur. Öğretmenler kullanmak istemekte ancak yeterli düzeyde kullanımını bilmedikleri için seminer verilmesini istemektedirler.

4.2.35. Öğretmenlerin Materyallerin Etkili Kullanımı İle İlgili Diğer Öğretmenlere Seminer Vermesi Düşüncesine Katılma Düzeyleri

“Öğretmenlerin her hangi bir materyal üzerine yoğunlaşıp, bununla ilgili diğer öğretmenlere seminer vermesi düşüncesine hangi düzeyde katılırsınız?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 37’de verilmiştir.

Tablo 37: Öğretmenlerin Materyallerin Etkili Kullanımı İle İlgili Diğer Öğretmenlere Seminer Vermesi Düşüncesine Katılma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.75	1.125	6.120	0.11
30-39 Yaş	99	4.14	1.088		
40-49 Yaş	103	4.27	0.91		
50 Yaş Üstü	14	4.57	0.756		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	4.29	0.955	2.809	0.06
Eğitim Fakültesi	98	4.02	1.13		
Diğer	59	4.37	0.786		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.22	1.032	1.309	0.52
Branş Öğretmeni	35	4.09	1.011		
Diğer	32	4.19	0.859		
Cinsiyet t					
Kadın	129	4.20	1.078	0.056	0.96
Erkek	103	4.19	0.908		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.90	1.287	2.771	0.60
6-10 Yıl	45	4.09	0.9		
11-15 Yıl	57	4.21	1.098		
16-20 Yıl	51	4.27	0.961		
21 Yıl Üstü	69	4.25	0.991		
Görev Z					
Öğretmen	232	4.20	1.004	-0.105	0.92
Yönetici	59	4.22	0.911		

P<0.05

Öğretmenlerin her hangi bir materyal üzerine yoğunlaşmış, bununla ilgili olarak diğer öğretmenlere seminer vermesi düşüncesine katılma düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=6.120$, $p=0.11$), mezun olunan okul değişkenine ($F=2.809$, $p=0.06$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=1.309$, $p=0.52$), cinsiyet değişkenine ($t=0.056$, $p=0.96$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=2.771$, $p=0.60$), görev değişkenine ($Z=-0.105$, $p=0.92$) göre karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmemiştir. Öğretmenlerin her hangi bir materyal üzerine yoğunlaşmış, bununla ilgili diğer öğretmenlere seminer vermesi düşüncesine bütün öğretmenler katılım sağlayacakları yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin böyle bir çalışmaya yüksek ortalama ile katılım sağlayacaklarını belirtmeleri böyle bir çalışmanın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Öğretmenler kendilerini geliştirmek için böyle bir çalışma yapılmasını desteklemektedir. Yöneticilerinde öğretmenleri destekler şekilde her zaman düzeyinde böyle bir çalışmaya ihtiyaç olduğunu belirtmeleri amacına ulaşmasında yardımcı olacaktır.

4.2.36. Öğretmen ve Yöneticilerin Materyal Kullanma, Kullandırtma ve Üretme Konulu Seminer Çalışmasına Katılma Düzeyleri

“Materyal kullanma, kullandırma ve üretme konulu bir seminer düzenlense katılımınız hangi düzeyde olurdu?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 38’de verilmiştir.

Tablo 38: Materyal Kullanma, Kullandırtma ve Üretme Konulu Bir Seminer Çalışmasına Katılım İle İlgili Görüşlerin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.88	0.885	10.843	0.01*
30-39 Yaş	99	4.54	0.69		
40-49 Yaş	103	4.37	0.792		
50 Yaş Üstü	14	4.36	0.633		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	4.35	0.762	2.015	0.14
Eğitim Fakültesi	98	4.35	0.826		
Diğer	59	4.58	0.622		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.41	0.757	0.967	0.62
Branş Öğretmeni	35	4.26	0.919		
Diğer	32	4.53	0.567		
Cinsiyet t					
Kadın	129	4.47	0.761	1.344	0.18
Erkek	103	4.33	0.759		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.90	0.994	11.707	0.02*
6-10 Yıl	45	4.44	0.755		
11-15 Yıl	57	4.42	0.801		
16-20 Yıl	51	4.65	0.559		
21 Yıl Üstü	69	4.26	0.779		
Görev Z					
Öğretmen	232	4.41	0.761	-0.753	0.45
Yönetici	59	4.36	0.713		

P<0.05

Materyal kullanma, kullandırtma ve üretme konulu bir seminer düzenlense öğretmenlerin katılım düzeyleri yaş gruplarına göre karşılaştırıldığında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($X^2=10.843$, $p=0.01$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenler ile 30-39 yaş grubunda bulunan öğretmenlerin görüşleri arası anlamlı fark gözlenmiştir. 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenler ($\bar{X}=3.88$) çoğunlukla, 30-39 yaş grubunda bulunan öğretmenler ($\bar{X}=4.54$) her zaman düzeyinde materyal kullanma ve kullandırtma konulu seminere katılım

sağlayacaklarını belirtmişlerdir. 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenlerin öğretmenlik eğitimlerini yeni tamamlamış olmaları, ayrıca gelişmeleri takip etme ve uyum sağlamada daha aktif ve hızlı olabilmeleri böyle bir seminere diğer öğretmenler kadar ihtiyaçları olmadığını belirtmişlerdir. Ancak tüm öğretmenler böyle bir seminer çalışmasına ihtiyaç olduğunu ve yüksek ortalama ile katılım sağlayacaklarını belirtmişlerdir.

Materyal kullanma, kullandırma ve üretme konulu bir seminer düzenlense öğretmenlerin katılım düzeyleri mesleki kıdem gruplarına göre karşılaştırıldığında, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmuştur ($X^2=11.707$, $p=0.02$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucu, anlamlı farkın 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerle 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu gözlenmiştir. 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{X}=3.90$), 16-20 yıl ($\bar{X}=4.65$), düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Mesleki kıdemlere göre 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler çoğunlukla, diğer kıdem gruplarında bulunan öğretmenler her zaman düzeyinde materyal kullanma, kullandırma ve üretme adlı bir seminer düzenlense katılımlarının olacağı yönünde görüş belirtmişlerdir. 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin ortalama puanlarının 16-20 yıl kıdeme sahip olanlara göre düşük olması anlamlı farkı oluşturmuştur. 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler görevde yeni olmalarından ve kendilerini materyal kullanma yönünden diğer kıdem gruplarına göre iyi düzeyde görmeleri düşük ortalama görüş belirtmelerinde etkili olmuştur. Ancak tüm öğretmenlerin yüksek ortalama görüş belirtmeleri, hizmet içi eğitim faaliyetleri açısından olumlu bir gelişmedir.

Mezun olunan okul değişkenine göre, materyal kullanma, kullandırma ve üretme konulu bir seminer düzenlense öğretmenler katılımlarının eğitim enstitüsü ($\bar{X}=4.35$), eğitim fakültesi ($\bar{X}=4.35$), diğer ($\bar{X}=4.58$) düzeyinde gerçekleşeceğini belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($F=2.015$, $p=0.14$) gözlenmemiştir. Mezun olunan okul değişkenine göre, öğretmenler materyal kullanma, kullandırma ve üretme adlı bir seminer düzenlense katılımlarının her zaman düzeyinde olacağını belirtmişlerdir. Ancak dikkat çekici olan eğitimle ilgili bir fakülteden mezun olmayan diğer fakülte mezunu öğretmenler böyle bir çalışmaya daha fazla ihtiyaçları olduğunu belirtmiş olmaları anlamlı bir durumdur.

Materyal kullanma, kullandırma ve üretme konulu bir seminer düzenlense öğretmenlerin katılım düzeyleri mezun olunan branş değişkenine göre karşılaştırıldığında, anlamlı fark gözlenmemiştir ($X^2=0.967$, $p=0.62$). Böyle bir çalışmaya sınıf öğretmenleri ($\bar{X}=4.41$), branş öğretmenleri ($\bar{X}=4.26$), diğer öğretmenler ($\bar{X}=4.53$) düzeyinde katılım sağlayacaklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlikle ilgili olan bir branştan mezun olmayan öğretmenler, daha fazla materyal kullanma ve kullandırma eğitime ihtiyacı olduğunu belirtmiş olmaları anlamlı bir durumdur.

Materyal kullanma, kullandırma ve üretme konulu bir seminer düzenlense öğretmenlerin katılım düzeyleri cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında, anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($t=1.344$, $p=0.18$). Kadın öğretmenler ($\bar{X}=4.47$), erkek öğretmenler ($\bar{X}=4.33$) materyal kullanma ve kullandırma konulu seminere katılım sağlayacaklarını belirtmişlerdir. Ortalama puanlara bakıldığında, kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre materyal kullanma ve kullandırma konulu seminere daha fazla katılım sağlayacaklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin görüşlerinin her zaman düzeyinde bulunması, materyal kullanma konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaçlarının bulunduğunu gösteriyor.

Görev değişkenine göre, öğretmenler ($\bar{X}=4.41$), yöneticiler ($\bar{X}=4.36$) düzeyinde materyal kullanma ve kullandırma konulu seminere katılım sağlayacaklarını belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($Z=-0.753$, $p=0.45$) gözlenmemiştir. Öğretmen ve yöneticiler materyal kullanma, kullandırma ve üretme adlı bir seminer düzenlense, katılımlarının her zaman düzeyinde olacağı yönünde görüş belirtmiştir. Öğretmen ve yöneticiler materyal kullanma veya kullandırma adlı seminere katılım sağlayacaklarını yüksek ortalamada belirtmiş olmaları böyle bir çalışmaya ihtiyaç olduğunu gösteriyor.

4.2.37. Öğretmenlerin, Materyal Kullanma ve Üretim Konusunda Diğer Öğretmenlere Yardımcı Olma Düzeyleri

“Diğer öğretmenlere, materyal kullanma ve üretim konusunda hangi sıklıkla yardımcı oluyorsunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 39’da verilmiştir.

Tablo 39: Diğer Öğretmenlere, Materyal Kullanma, ve Üretme Konusunda Yardımcı Olma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.44	1.153	0.427	0.94
30-39 Yaş	99	3.63	0.954		
40-49 Yaş	103	3.64	1.056		
50 Yaş Üstü	14	3.64	1.151		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.72	0.966	0.531	0.59
Eğitim Fakültesi	98	3.58	1.054		
Diğer	59	3.56	1.038		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.65	0.987	0.382	0.83
Branş Öğretmeni	35	3.57	1.145		
Diğer	32	3.53	1.077		
Cinsiyet t					
Kadın	129	3.53	1.031	-1.567	0.12
Erkek	103	3.74	1		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.10	1.197	2.891	0.58
6-10 Yıl	45	3.56	1.056		
11-15 Yıl	57	3.70	1.052		
16-20 Yıl	51	3.65	0.976		
21 Yıl Üstü	69	3.65	0.983		
Görev Z					
Öğretmen	232	3.62	1.021	-0.651	0.52
Yönetici	59	3.75	0.902		

P<0.05

Öğretmenlerin diğer öğretmen arkadaşlarına, materyal kullanma ve üretme konusunda yardımcı olma düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=0.427$, $p=0.94$) mezun olunan okul değişkenine ($F=0.531$, $p=0.59$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=0.382$, $p=0.83$), cinsiyet değişkenine ($t=-1,567$, $p=0,12$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=2.891$, $p=0.58$), görev değişkenine ($Z=-0.651$, $p=0.52$) göre karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Öğretmenler, diğer öğretmen arkadaşlarına çoğunlukla düzeyinde materyal kullanma ve üretme konularında yardımcı olduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin birbirlerine materyal kullanma ve üretme konularında zorluk karşılaştığında veya kullanımı bilinmeyen bir materyal olduğunda yardımlaşmaktadırlar. Yöneticiler öğretmenlere göre birbirlerine daha yüksek ortalama materyal kullanma ve üretme konusunda yardımcı oldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler birbirlerine materyal kullanma ve üretme konusunda gerekli olduğu zaman yardımcı olmaktadır. Öğretmenlerin yeterli düzeyde yardımlaşmamasında, materyal kullanma konusunda kendilerini tam anlamı ile yeterli

görmemeleri etkili olmuştur. Öğretmen yeterli değilse, diğer öğretmenlere belli oranda yardımcı olabilecektir.

4.2.38. “Materyal Kullanma ve Üretme Konusunda, Öğretmenlik Eğitimi Sırasında Alınan Eğitimin Düzeyi

“Materyal kullanma ve üretme konusunda, öğretmenlik eğitiminiz sırasında almış olduğunuz eğitimin, hangi düzeyde yeterli olduğunu düşünüyorsunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 40’da verilmiştir.

Tablo 40: Materyal Kullanma ve Üretme Konusunda, Öğretmenlik Eğitimi Sırasında Alınan Eğitimin Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş					
X^2					
20-29 Yaş	16	3.06	1.124	1.875	0.60
30-39 Yaş	99	2.83	1.161		
40-49 Yaş	103	3.04	1.075		
50 Yaş Üstü	14	2.93	1.439		
Mezun Olunan Okul					
F					
Eğitim Enstitüsü	75	2.97	1.115	0.397	0.67
Eğitim Fakültesi	98	2.99	1.231		
Diğer	59	2.83	1.003		
Mezun Olunan Branş					
X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	2.94	1.135	0.405	0.82
Branş Öğretmeni	35	3.06	1.235		
Diğer	32	2.84	1.051		
Cinsiyet					
t					
Kadın	129	2.80	1.056	-2.201	0.03*
Erkek	103	3.13	1.21		
Kıdem					
X^2					
0-5 Yıl	10	3.20	1.229	1.529	0.82
6-10 Yıl	45	2.89	1.092		
11-15 Yıl	57	2.93	1.208		
16-20 Yıl	51	2.80	1.184		
21 Yıl Üstü	69	3.06	1.069		
Görev					
Z					
Öğretmen	232	2.94	1.136	-3.400	0.00*
Yönetici	59	2.37	1.032		

P<0.05

Öğretmenlerin öğretmenlik eğitimleri sırasında materyal kullanma ve üretme konusunda aldıkları eğitimi yeterli bulma düzeyleri cinsiyet gruplarına göre karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (t=-2.201, p=0.03). Anlamlı farkın oluşmasında kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha düşük

ortalamada öğretmenlik eğitimleri sırasında almış oldukları eğitimi yetersiz bulmaları etkili olmuştur. Kadın öğretmenler ($\bar{X}=2.80$) kısmen, erkek öğretmenler ($\bar{X}=3.13$) kısmen düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Kadın öğretmenler öğretmenlik eğitimleri sırasında aldıkları materyal kullanma ve üretme eğitimini öğretmenlere göre daha yetersiz bulmaktadırlar. Ancak dikkat çekici olan, kadın ve erkek öğretmenlerin öğretmenlik eğitimleri sırasında materyal kullanma ve üretme konusunda aldıkları eğitimi kısmen düzeyinde yeterli olarak nitelendirmeleridir.

Görev değişkenine göre öğretmenler, öğretmenlik eğitimleri sırasında aldıkları materyal kullanma ve üretme eğitimini ($\bar{X}=2.94$) düzeyinde yeterli olarak nitelendirirken, yöneticiler öğretmenlerin aldığı eğitimin ($\bar{X}=2.37$) düzeyinde yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($Z=-3.400$, $p=0.01$) bulunmuştur. Yöneticiler öğretmenlerin materyal kullanma ve üretme konusunda, öğretmenlik eğitimleri sırasında almış oldukları eğitimi az düzeyinde yeterli bulurken, öğretmenler kısmen düzeyinde aldıkları eğitimi yeterli buldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin okulda bulunan materyalleri yeterli düzeyde kullanmamaları ve laboratuarlardan gerektiği gibi yararlanmalarını yöneticilerin görüşünde etkili olmuştur. Öğretmenler ve yöneticiler, öğretmenlik eğitimi sırasında alınan materyal kullanma ve üretme eğitimini yetersiz bulmaktadırlar.

Öğretmenlerin öğretmenlik eğitimleri sırasında materyal kullanma ve üretme konusunda aldıkları eğitimi yeterli bulma düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=1.875$, $p=0.60$), mezun olunan okul değişkenine ($F=0.397$, $p=0.67$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=0.405$, $p=0.82$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=1.529$, $p=0.82$) göre, istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir. Öğretmenler materyal kullanma ve üretme konusunda, öğretmenlik eğitimleri sırasında almış oldukları eğitimi, kısmen düzeyinde yeterli buldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu madde ile ilgili olarak düşük ortalamada görüş belirtmeleri, eğitim fakülteleri ve sertifika programlarında materyal kullanma ve üretme konularında yeterli düzeyde çalışma yapılmadığını gösteriyor. Son yıllarda eğitim fakültelerinde materyal kullanma ve üretme konuları ile ilgili derslerin konulmuş olması iyi çalışmalara örnektir. 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde görüş belirtmeleri eğitim fakültelerinde materyal kullanma ve üretme konusundaki

çalışmaların olumlu sonuçlarındandır. Ancak bütün öğretmenlerin öğretmenlik eğitimleri sırasında aldıkları eğitimleri yetersiz olarak nitelendirmeleri dikkat çeken bir sonuçtur. Uçar (1998), göre “materyal kullanma ile ilgili ders veya seminer alan öğretmenlerin tutumu, herhangi bir ders almayan öğretmenlere göre daha olumludur”.

4.2.39. Eğitim Teknolojileri ve Materyal Kullanma Konusunda Hizmet İçi Eğitim İhtiyacı

“Eğitim teknolojileri ve materyal kullanımı üzerine belirli aralıklarla ve planlı olarak yapılacak hizmet içi eğitim faaliyetlerine hangi düzeyde ihtiyaç vardır?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 41’de verilmiştir.

Tablo 41: Eğitim Teknolojileri ve Materyal Kullanımı Üzerine Hizmet İçi Eğitim İhtiyacının Bulunma Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	4.19	0.75	0.134	0.99
30-39 Yaş	99	4.20	0.728		
40-49 Yaş	103	4.17	0.818		
50 Yaş Üstü	14	4.29	0.611		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	4.17	0.795	0.154	0.86
Eğitim Fakültesi	98	4.17	0.733		
Diğer	59	4.24	0.773		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	4.17	0.746	0.706	0.70
Branş Öğretmeni	35	4.23	0.808		
Diğer	32	4.25	0.803		
Cinsiyet t					
Kadın	129	4.22	0.763	0.787	0.43
Erkek	103	4.15	0.759		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	4.20	0.789	1.646	0.80
6-10 Yıl	45	4.27	0.78		
11-15 Yıl	57	4.23	0.802		
16-20 Yıl	51	4.16	0.703		
21 Yıl Üstü	69	4.13	0.765		
Görev Z					
Öğretmen	232	4.19	0.761	-2.167	0.03*
Yönetici	59	4.42	0.7		

P<0.05

Öğretmenlerin, eğitim teknolojileri ve materyal kullanma üzerine belirli aralıklarla düzenlenecek hizmet içi eğitim çalışmalarına öğretmenlerin ihtiyaç duyma düzeyleri görev değişkenine göre karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($Z=-2.167$, $p=0.03$). Öğretmenler ($\bar{X}=4.19$) çoğunlukla, yöneticiler ($\bar{X}=4.42$) her zaman düzeyinde öğretmenlerin, eğitim teknolojileri ve materyal kullanma üzerine belirli aralıklarla düzenlenecek hizmet içi eğitim çalışmalarına ihtiyaçları olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ortalama puanlarının yöneticilere göre düşük olması anlamlı farkın oluşmasına neden olmuştur. Yöneticilerin, öğretmenlere göre daha yüksek ortalama ile hizmet içi eğitime ihtiyaç olduğunu belirtmelerinde, öğretmenlerin okuldaki materyallerden istenilen düzeyde yararlanmamaları ve materyal kullanma konusunda tam anlamı ile yeterli olmamaları etkili olmuştur. Öğretmenler ve yöneticiler eğitim teknolojileri ve materyal kullanımı üzerine belirli aralıklarla ve planlı olarak yapılacak hizmet içi eğitim faaliyetlerine ihtiyaç olduğu yönünde görüş birliğindedir.

Öğretmenlerin, eğitim teknolojileri ve materyal kullanma üzerine belirli aralıklarla düzenlenecek hizmet içi eğitim çalışmalarına yaş değişkenine ($X^2=0.134$, $p=0.99$), mezun olunan okul değişkenine ($F=0.154$, $p=0.86$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=0.706$, $p=0.70$), cinsiyet değişkenine ($t=0.787$, $p=0.43$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=1.646$, $p=0.80$) göre, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermemektedir. Öğretmenler eğitim teknolojileri ve materyal kullanımı üzerine belirli aralıklarla ve planlı olarak yapılacak hizmet içi eğitim faaliyetlerine ihtiyaç olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin yüksek ortalama ile eğitim teknolojileri ve materyal kullanımı üzerine belirli aralıklarla ve planlı olarak yapılacak hizmet içi eğitim faaliyetlerine ihtiyaç duyduklarını belirtmeleri, kendilerini bu konuda yetersiz olarak görmelerinden kaynaklanmaktadır. Öğretmenlik eğitimleri sırasında aldıkları materyal kullanma ve üretme eğitimini kısmen düzeyinde yeterli bulmaları öğretmenlerin bu konudaki görüşlerini desteklemektedir. Öğretmenler materyal kullanma ve üretme konusunda ($\bar{X}=4.19$) düzeyinde hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının bulunduğunu belirtmelerinde, “*Etkili materyal kullanma, tasarlama, üretme konusunda yeterli bilgi ve beceriye hangi düzeyde sahip olduğunuzu düşünüyorsunuz?*” maddesine ($\bar{X}=3.50$) “*Öğretmenlik eğitimleri sırasında aldığınız eğitimi hangi düzeyde yeterli görüyorsunuz?*” maddesine ($\bar{X}=4.19$) düzeyinde görüş belirtmeleri, öğretmenlerin bu

konudaki eksikliklerini gidermek için hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının bulunduğunu belirtmelerinde etkili olmuştur.

Özer'in (1996) askeri okullarda yapmış olduğu araştırma bulgularına göre, öğretmenlerin eğitim araçları ile ilgili ihtiyaç duydukları hizmet içi eğitim konularının başında, eğitim araçlarının seçimi ve kullanımının ilk sırada bulunması bulguları desteklemektedir.

4.2.40. Öğretmenlerin Bilgisayarın Eğitimde Kullanımı İle İlgili, Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları

Bilgisayarın eğitimde kullanımı ile ilgili, hizmet içi eğitime hangi düzeyde ihtiyacınızın olduğunu düşünüyorsunuz?" Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 42'de verilmiştir.

Tablo 42: Bilgisayarın Eğitimde Kullanımı İle İlgili, Hizmet İçi Eğitim İhtiyacına İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş X^2					
20-29 Yaş	16	3.44	1.209	3.967	0.27
30-39 Yaş	99	3.88	1.003		
40-49 Yaş	103	3.67	1.033		
50 Yaş Üstü	14	3.86	1.351		
Mezun Olunan Okul F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.75	1.152	0.009	0.99
Eğitim Fakültesi	98	3.77	1.023		
Diğer	59	3.75	0.993		
Mezun Olunan Branş X^2					
Sınıf Öğretmeni	165	3.80	1.066	1.727	0.42
Branş Öğretmeni	35	3.71	0.957		
Diğer	32	3.56	1.105		
Cinsiyet t					
Kadın	129	3.74	1.027	-0.288	0.77
Erkek	103	3.78	1.093		
Kıdem X^2					
0-5 Yıl	10	3.90	1.287	5.043	0.28
6-10 Yıl	45	3.49	1.036		
11-15 Yıl	57	3.88	0.983		
16-20 Yıl	51	3.86	1.04		
21 Yıl Üstü	69	3.72	1.097		
Görev Z					
Öğretmen	232	3.75	1.055	-2.237	0.03*
Yönetici	59	4.12	0.768		

P<0.05

Öğretmenler bilgisayarın eğitimde kullanımı ile ilgili olarak hizmet içi eğitime ihtiyaç hissetme düzeyleri görev gruplarına göre karşılaştırıldığında, gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($Z=-2.237$, $p=0.03$). Anlamlı farkın oluşmasında yöneticilerin, öğretmenlerin bilgisayar kullanımı ile ilgili olarak hizmet içi eğitim ihtiyacının daha fazla olduğu görüşünü belirtmeleri etkili olmuştur. Öğretmenler ($\bar{X}=3.75$), yöneticiler ($\bar{X}=4.12$) düzeyinde hizmet içi eğitim ihtiyacının bulunduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler ve yöneticiler bilgisayarın eğitimde kullanımı ile ilgili olarak hizmet içi eğitime ihtiyaç olduğunu belirtmişlerdir. Yöneticilerin görüşünde öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde istenilen düzeyde bilgisayardan yararlanmalarını etkili olmuştur. Öğretmenlerin görüşünün düşük ortalama da gerçekleşmesinde, okullarda öğretim etkinliklerinde kullanılacak yeterli düzeyde bilgisayarın bulunmaması etkili olmuştur. Ayrıca öğretmenlerin tam anlamı ile yardımcı olmamaları böyle bir çalışmaya sıcak bakmalarında etkilidir.

Öğretmenler bilgisayarın eğitimde kullanımı ile ilgili olarak hizmet içi eğitime ihtiyaç hissetme düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=3.967$, $p=0.27$), mezun olunan okul değişkenine ($F=0.009$, $p=0.99$), mezun olunan branş değişkenine ($X^2=1.727$, $p=0.42$), cinsiyet değişkenine ($t=-0.288$, $p=0.77$), mesleki kıdem değişkenine ($X^2=5.043$, $p=0.28$) göre, anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bütün öğretmenler çoğunlukla düzeyinde, bilgisayarın eğitimde kullanımı ile ilgili olarak, hizmet içi eğitime ihtiyaç duyulduğu yönünde görüş belirtmiştir. Bilgisayarın temel kullanımı ile ilgili olarak çalışmalar yapılmış ve tüm Türkiye’de bütün öğretmenler bilgisayar kullanım sertifikası sahibi olmuştur. Ancak öğretmenler sadece bunun yeterli olmadığını düşündükleri için, bilgisayarın eğitimde kullanımı ile ilgili olarak da hizmet içi eğitime ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir.

4.2.41. Okul Materyallerinin Sayı ve Nitelik Yönünden Yeterlilik Düzeyi

“Okulunuzda bulunan materyalleri sayı ve nitelik yönünden hangi düzeyde yeterli buluyorsunuz?” Maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değişkenlere göre dağılımları Tablo 43’te verilmiştir.

Tablo 43: Okul Materyallerinin Sayı ve Nitelik Yönünden Yeterlilik Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	\bar{X}	SS	Test değeri	P
Yaş					
X²					
20-29 Yaş	16	2.88	0.806	1.989	0.58
30-39 Yaş	99	3.12	1.1		
40-49 Yaş	103	3.10	0.955		
50 Yaş Üstü	14	3.36	0.745		
Mezun Olunan Okul					
F					
Eğitim Enstitüsü	75	3.20	0.9	2.068	0.13
Eğitim Fakültesi	98	3.17	1.046		
Diğer	59	2.88	1.019		
Mezun Olunan Branş					
X²					
Sınıf Öğretmeni	165	3.19	0.997	7.026	0.03*
Branş Öğretmeni	35	3.14	0.974		
Diğer	32	2.66	0.937		
Cinsiyet					
t					
Kadın	129	3.04	1.056	-1.179	0.24
Erkek	103	3.19	0.919		
Kıdem					
X²					
0-5 Yıl	10	3.10	0.994	13.548	0.01*
6-10 Yıl	45	2.60	1.053		
11-15 Yıl	57	3.26	0.973		
16-20 Yıl	51	3.27	0.961		
21 Yıl Üstü	69	3.19	0.928		
Görev					
Z					
Öğretmen	232	3.11	0.998	-1.221	0.22
Yönetici	59	3.29	0.929		

P<0.05

Öğretmenlerin okullarında bulunan materyalleri sayı ve nitelik yönünden yeterli bulma düzeyleri mezun olunan branş gruplarına göre karşılaştırıldığında, gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($X^2=7.026$, $p=0.03$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, diğer branş grubunda bulunan öğretmenler ile sınıf öğretmenleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Sınıf öğretmenleri ($\bar{X}=3.19$), diğer branş grubundaki öğretmenler ($\bar{X}=2.66$) düzeyinde okullarındaki materyalleri sayı ve nitelik yönünden yeterli olduğu görüşünü belirtmişlerdir. Anlamlı farkın oluşmasında diğer grubunda bulunan öğretmenlerin düşük ortalama ile görüş belirtmiş olmaları etkili olmuştur. Branş değişkenine göre bütün öğretmenler okullarında bulunan materyalleri sayı ve nitelik yönünden kısmen düzeyinde yeterli olarak görmektedirler. Branş grubundaki öğretmenlere göre, okullarda bulunan materyaller sayı ve nitelik yönünden yetersizdir.

Öğretmenlerin okullarında bulunan materyalleri sayı ve nitelik yönünden yeterli bulma düzeyleri mesleki kıdem gruplarına göre karşılaştırıldığında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmuştur ($X^2=13.548$, $p=0.01$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında bulunduğunu belirlemek için yapılan ikili karşılaştırmalara göre, 6-10 yıl kıdeme sahip olan öğretmenler ile diğer kıdem grupları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Mesleki kıdemlere göre öğretmenler, okullarında bulunan materyalleri sayı ve nitelik yönünden 6-10 yıl kıdeme sahip olanlar az, diğer kıdem gruplarındaki öğretmenler ise kısmen düzeyinde yeterli buldukları yönünde görüş belirtmişlerdir. Anlamlı farkın oluşmasında 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin diğer kıdem gruplarındaki öğretmenlere göre okullarda bulunan materyalleri sayı ve nitelik yönünden daha yetersiz olduğu yönünde görüş belirtmeleri etkili olmuştur. Bütün öğretmenler okullarında bulunan materyalleri sayı ve nitelik yönünden yetersiz bulmaktadır.

Öğretmenlerin okullarında bulunan materyalleri sayı ve nitelik yönünden yeterli bulma düzeyleri yaş değişkenine ($X^2=1.989$, $p=0.58$), mezun olunan okul değişkenine ($F=2.068$, $p=0.13$), cinsiyet değişkenine ($t=-1.179$, $p=0.24$), görev değişkenine ($Z=-1.221$, $p=0.22$) göre, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Öğretmenler ve yöneticiler görüş birliği içinde okullarında bulunan materyalleri sayı ve nitelik yönünden, kısmen düzeyinde yeterli olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler ve yöneticilere göre, okullardaki materyaller sayı ve nitelik yönünden yetersiz durumdadır. Turan (2002), göre “okullardaki materyaller sayı ve nitelik yönünden yetersizdir. En çok eksiği hissedilen materyal olarak bilgisayar göze çarpmaktadır. Özellikle Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerinde materyal eksiği daha fazladır.”

5. TARTIŞMA- SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. TARTIŞMA-SONUÇ

1- Öğretmenler materyal kullanma ve üretme konusundaki yeni teknolojileri ve gelişmeleri çoğunlukla izlemektedirler. Yaş değişkenine göre 20-29 yaş grubundaki öğretmenler ($\bar{X}=3.38$) düzeyinde yeni gelişme ve teknolojileri izlerken, 50 yaş üstü grubunda bulunan öğretmenler ($\bar{X}=4.14$) düzeyinde izlemektedir. Öğretmenler yeni gelişmeleri ve teknolojileri olanaklar ölçüsünde izlemeye çalışmaktadır. Yöneticilere göre öğretmenler, teknoloji ve yeni gelişmeleri kısmen düzeyde izlemektedir. Yöneticilerin bu görüşünde, öğretmenlerin eskiden gelen alışkanlıklarını bırakamamaları etkili olmuştur.

2- Materyal kullanarak yapılan öğretimde materyal kullanma sıklığının, öğretmen ve yöneticilere göre gerekli olduğunda her zaman kullanılması yönündedir. Öğretmenlerin bu şekilde görüş belirtmiş olmaları, materyal kullanma durumlarını olumlu yönde etkileyecektir.

3- Öğretmenlerin materyal kullanma ve üretme konusunda, her zaman değişim yanlısı oldukları görülmüştür. Öğretmenlerin değişim yanlısı olmaları, özellikle teknolojik materyallerin kullanımı konusunda ve eskiden gelen alışkanlıkların aşılması yönünde yardımcı olacaktır. Cinsiyetler arası farklılık vardır. Erkekler ($\bar{X}=4.45$) düzeyinde, kadınlar ($\bar{X}=4.21$) düzeyinde değişim yanlısıdır. Ancak yöneticilere göre öğretmenler, kısmen düzeyinde değişim yanlısıdır. 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenler diğer gruplardaki öğretmenlere göre düşük ortalama görüş belirtmişlerdir. Yeni mezun olmaları sebebi ile değişmesi gereken yönlerinin diğer öğretmenlere göre az olmasından kaynaklanmaktadır. Yöneticiler, öğretmenlerin okullarda bulunan materyallerden istenilen oranda yararlanmaması ve öğretmenlerin eskiden gelen alışkanlıkları bırakamamaları sebebi ile değişim düzeylerini yeterli olarak görmemektedir.

4- Öğretmenler, öğretimde kullanılan materyallerin öğrenci merkezli öğretim için her zaman düzeyinde gerekli olduğu görüşündedir. Yöneticiler de öğretmenlerin görüşünü desteklemektedir. Öğretmen ve yöneticilerin bu yöndeki tutumları öğrenci

merkezli öğretime geçişi ve öğretmenlerin materyal kullanma durumlarını olumlu etkileyecektir.

5- Öğretmenler, okullarında bulunan laboratuarlardan istenilen ölçüde yararlanmamaktadır. Öğretmenlerin mevcut laboratuarlardan yeterli düzeyde yararlanmamasında, okul laboratuvarlarının materyal yönünden yeterli olmaması, öğretmenlerin sınıfta ders işlemekle laboratuvarlarda ders işlemek arasında fark görmemesi, sınıf mevcutlarının kalabalık olması, laboratuvar kullanımının önceden hazırlık gerektirmesi, öğretmenlerin öğretmenlik eğitimleri sırasında laboratuvarlarda ders işleme konusunda yeterli düzeyde yetişmemiş olmaları etkili olmaktadır.

6- Öğretmen ve yöneticiler, öğrenci öğretmen etkileşiminin materyal kullanıldığı zaman az düzeyde yok olduğu görüşündedirler. Öğretmenlerin bu görüşte olmaları, materyallere yönelik tutumlarının olumlu olduğu ve materyal kullanımının önemine inandıkları göstermektedir.

7- Öğretmen ve yöneticiler, öğretim materyallerinin her zaman öğrencinin öğrenmesi ve öğrendiklerinin kalıcılığını sağlaması yönünde etkili olduğu görüşündedirler. Öğretmenlerin materyallerin öğrencinin öğrenmesi ve öğrendiklerinin kalıcılığını sağlama konusunda etkili olacağını belirtmiş olmaları, materyal kullanma durumlarını olumlu yönde etkileyecektir.

8- Öğretmenler, okul yönetiminden materyal alınması konusunda istekte bulduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin gerekli olduğu zaman materyal alınması ve sağlanması konusunda okul yönetiminden istekte bulunmaları, okullara gerekli olan materyallerinin alınması ve okullardaki materyal eksikliğinin giderilmesi yönünde olumlu katkı sağlayacaktır. Yöneticiler de öğretmenlerin, gerekli olduğu zaman istekte bulduklarını belirtmişlerdir.

9- Öğretmen ve yöneticiler, okullarında bulunan materyallerin yeni uygulamaya konulan ilköğretim programına, yeterli düzeyde uyumlu olmadığı görüşündedirler. Yeni uygulamaya konulan ilköğretim programı daha fazla materyal kullanımını gerekli kılmaktadır. Mevcut materyallerin yeterli düzeyde olmaması, yeni programın hedeflerine ulaşmasında olumsuz yönde etki yapacaktır.

10- Öğretmenler, okul yöneticilerinin kendileri materyal kullanma ve üretme konusunda çoğunlukla düzeyinde teşvik ettiğini belirtmiştir. Yöneticiler ise, öğretmenleri her zaman materyal kullanma ve üretme konusunda teşvik ettikleri belirtmişlerdir.

11- Öğretmenler, başka okul veya kurumları ziyaret ederek onların materyal kullanma ve üretme durumlarını yeterli düzeyde izlememektedir. Branş değişkenine göre sınıf öğretmenliği mezunları, cinsiyet gruplarında erkekler, diğer gruplara göre başka okul veya kurumların, materyal kullanma durumlarını daha fazla izlemektedir. Yöneticiler de öğretmenlerin yeterli düzeyde izlemediklerini belirtmiştir. Yöneticilerin bu görüşünde, kendi okulları ile başka okulları karşılaştırma olanağının bulunması etkili olmuştur.

12- Okullarda bulunan materyallerin, yöneticiler üzerine zimmetli olması kısmen düzeyinde, öğretmenlerin materyal kullanma durumlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Geçmiş yıllarda yöneticilerin materyallerin zimmetinden çekinmesi sebebi ile öğretmenlerin materyalleri kullanımında, (özellikle pahalı materyallerin) sorunlarla karşılaşmakta idi. Zamanla bu durumun aşılmış olması olumlu bir gelişmedir.

13- Her yerde bulunabilen materyalleri (tahta, mevsim ve tarih şeridi vb.) öğretmenler her zaman düzeyinde kullanmaktadır. Özellikle her sınıfta bulunan materyaller ulaşım kolaylığı sebebiyle, öğretmen yeri geldiğinde öğretim etkinliklerinde kullanmaktadır. Branş öğretmenliği mezunu öğretmenler, diğer gruplara göre sınıflarında bulunan materyalleri düşük ortalama kullanmaktadır. Yöneticilerin de sınıflarda bulunan materyallerin çoğunlukla kullanıldığını belirtmesi sınıflarda bulunan materyallerin sayıca arttırılmasının, öğretmenlerin materyal kullanma durumlarını olumlu yönde etkileyeceğini görüşünü desteklemektedir.

14- Öğretim materyallerini öğretmenler, genel olarak öğrencilerine kullandırma eğilimindedir. Kıdem yılı arttıkça öğretmenlerin materyalleri öğrencilerine kullandırma düzeyleri artış göstermektedir. 20-29 yaş grubunda bulunan öğretmenler ile, 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin materyalleri öğrencilere kullandırma oranları diğer gruplardaki öğretmenlere göre daha düşüktür. Özellikle mesleğin ilk yıllarında bulunan

öğretmenlerin, materyaller öğretmen tarafından kullanıldığında daha etkili olacağını düşünmeleri materyalleri kendilerinin kullanmasında etkili olmuştur.

15- Öğretmen ve yöneticiler, materyal kullanımının öğrenciyi pasif dinleyicilikten ve ezbercilikten kurtaracağı görüşündedirler. Öğretmenlerin bu yönde olumlu görüş belirtmiş olmaları materyal kullanma durumlarını olumlu yönde etkileyecektir.

16- Teknolojik materyaller (Televizyon, Bilgisayar, VCD Player, vb.) yeterli düzeyde kullanılmamaktadır. Okullarda bu materyallerin yeterli sayıda bulunmaması, kullanımının tam olarak bilinmemesi ve ikincil kaynakların (yazılım) yeterli düzeyde bulunmaması bu materyallerin kullanımını sınırlandırmaktadır.

17- İnternette öğretim etkinliklerinde öğretmenler yeterince yararlanmamaktadır. Genel olarak öğretmenler interneti, öğretim planlarının sağlanması konusunda kullanmaktadır. Okullarda yeterli sayıda bilgisayar bulunmaması, öğretmenlerin bu konuda yetersiz olması ve önceden hazırlık gerektirmesi, öğretmenlerin az kullanımında etkilidir.

18- Öğretmenler derslerinde kullanmak üzere bilgisayar yazılımı bulmakta kısmen sıkıntı ile karşılaşmaktadır. Öğretmenlerin kısmen düzeyinde sıkıntı ile karşılaşmalarında, yazılımları kullanacak materyallerin yeterli düzeyde bulunmaması, pahalı olması ve bu konularla genel olarak yöneticilerin ilgilenmesi etkilidir. Yöneticiler öğretmenlere göre daha fazla sıkıntı ile karşılaşmaktadır.

19- Öğretmenler, materyal kullandıkları zaman programdan kısmen düzeyinde geri kalmaktadır. Programdan geri kalmamak için öğretmenler materyal kullanımını azaltmaktadır. 20-29 yaş grubundaki öğretmenler, cinsiyet gruplarına göre kadın öğretmenler, kıdem grubunda 0-5 yıl kıdeme sahip olanlar öğretmenler materyal kullandıkları zaman daha fazla geri kalmaktadır. Okul gruplarında eğitim enstitüsü mezunlarının, kıdem gruplarında 21 yıl üstü kıdeme sahip olan öğretmenlerin daha az programdan geri kalmaları tecrübe ile ilgili bir durumdur. Zamanlama ve programlama konusunda tecrübeli olanlar daha az geri kalmaktadır. Yöneticiler materyal kullanıldığı zaman az düzeyde geri kalındığı görüşündedir.

20- Öğretmenler ve yöneticiler, materyal kullanımının öğretim verimliliğini olumlu yönde arttıracığı görüşündedir. Cinsiyet gruplarında kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre materyal kullanımının öğretim verimliliğini daha fazla arttıracığı görüşündedir.

21- Sınıfların kalabalık olması öğretmenlerin materyal kullanma durumlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Sınıfların kalabalık olması öğretmenlerin materyal kullanımını sınırlandırmakta ve belli materyalleri kullanabilmelerine olanak sağlamaktadır. Yöneticilerin de aynı görüşü belirtmeleri sınıfların kalabalık olduğunu ve materyal kullanma durumlarını etkilediğini göstermektedir.

22- Öğretim programlarındaki program yükü azaltıldığı zaman materyal kullanımına daha fazla zaman kalacak ve öğretmenlerin materyal kullanma sıklığı artacaktır. Yöneticilerin görüşünün öğretmenlerle aynı doğrultuda olması mevcut programların program yükü yönünden ağır olduğunu göstermektedir.

23- Öğretmenlerin materyal kullanımına uygun olarak ortam düzenleme yeterlilikleri çoğunlukla düzeyinde yeterlidir. Yöneticiler ise öğretmenlerin materyal kullanımına uygun ortam düzenleme durumlarının yeterli düzeyde bulunmadığı görüşündedir. Materyal kullanımına uygun ortam bulunmaması, materyalden istenen verimin alınamamasına neden olacaktır.

24- Öğretmenlere göre yöneticiler, teknolojik materyallerin kullanımını tam anlamı ile bilmemektedir. Yöneticilerde öğretmenlerin görüşünü destekler nitelikte, kısmen düzeyinde teknolojik materyallerin kullanımını bildiklerini belirtmişlerdir.

25- Okul yöneticileri, sınıf içi etkinliklerin bilgisayar desteği ile hazırlanması konusunda öğretmenlere yeterli düzeyde yardımcı olamamaktadır. Yöneticiler öğretmenlerin görüşünü desteklemektedir. Yöneticilerin bilgisayarın kullanımını tam anlamı ile bilmemeleri, öğretim etkinliklerinde kullanılmak üzere, öğretmenlere bilgisayar konusunda yeterli düzeyde yardımcı olamayacağı sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

26- Öğretmenler, okullarında bir teknoloji uzmanı olsaydı veya okul yöneticilerinden biri bu konuda yetiştirilmiş olsaydı, teknoloji ve materyallerden daha

çok yararlanacaklarını belirtmişlerdir. Yöneticiler, böyle bir uzman olsaydı öğretmenlerin materyal kullanma durumlarını çoğunlukla etkileyeceği görüşündedir. Yöneticilerin ortalama puanının düşük kalmasında, okullarda böyle bir uzman bulunduğu zaman, sürekli olarak materyal kullanma ve üretme konularında istekte bulunacağından, ayrıca okullarda bulunan mevcut materyal durumunun yeterli olmaması gibi nedenler, yöneticilerin öğretmenlere göre ortalama puanların düşük olmasına neden olmuştur.

27- Öğretmenler derste kullanacakları materyalleri öğrencileri ile birlikte yeterli düzeyde hazırlamamaktadır. Bunda, zaman alıcı olması, öğretmenin fazla emek harcamasını gerektirmesi, öğrencilerle beraber materyal üretme durumlarını olumsuz etkilemektedir. Branş gruplarında sınıf öğretmenleri, diğer öğretmenlere göre daha fazla öğrencileri ile birlikte materyal hazırlamaktadır. Yöneticiler, okullarında öğretmenler ve öğrenciler tarafından üretilmiş ve kullanılan materyal sayısının az olmasından dolayı daha düşük ortalama öğretmenin öğrencileri ile birlikte materyal hazırladıklarını belirtmiştir.

28- Öğretmenler, okullarda bulunan materyal kullanma ve üretme alanlarının yeterli düzeyde olmadığı görüşündedir. Okullardaki materyal kullanma ve üretme alanlarının yetersizliği, öğretmenlerin materyal kullanma durumlarını olumsuz etkilemektedir.

29- Öğretmenler kendileri veya öğrencileri ile birlikte ürettikleri materyalleri çoğunlukla öğretim etkinliklerinde kullanmaktadırlar.

30- Öğretmenler materyal kullanma üretme konularında tam anlamı ile yeterli düzeyde değildirler. Yöneticiler, öğretmenlerin materyal kullanma üretme konularında yeterli düzeyde olmadığı görüşünü desteklemektedir.

31- Materyal kullanma üretme konularında öğretmenler kısmen yardım almaktadır. Öğretmenler sorunla karşılaştıkları zaman ve kullanımını bilmedikleri materyaller konusunda yardım almaktadırlar.

32- Öğretmenler okullara alınan materyallerden çoğunlukla haberdar olmaktadır. Yöneticiler her zaman haberdar ettikleri görüşündedir. Alınan materyallerin kullanımı ile ilgili bilgi verilmemesi öğretmenlerin görüşünü etkilemiştir.

33- Genel hizmet içi eğitim yerine, okulda yapılacak olan hizmet içi eğitim çalışmalarına, öğretmenler ve yöneticiler her zaman düzeyinde katılım sağlayacakları görüşündedirler. Genel hizmet içi eğitimlerde zamanın kısıtlı, katılımın fazla olması, istenen verimin alınamamasına neden olmakta ve öğretmenlerin okullarda yapılacak hizmet içi eğitim çalışmalarına katılacakları görüşünde etkili olmaktadır. Ancak 20-29 yaş grubu ile 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin düşük ortalama katılım sağlayacaklarını belirtmiş olmalarında, yeni mezun olmaları ve hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının diğer öğretmenler kadar bulunmaması etkilidir.

34- Okullara kazandırılan materyallerle ilgili olarak öğretmenler, seminer verilmesini istemişlerdir. Ancak yöneticiler, çok düşük oranda okula kazandırılan materyalle ilgili olarak seminer verdiklerini belirtmişlerdir. Materyal kazandırıldıktan sonra kullanım bilgisi verilmemesi materyalden istenen verimin alınmasını engelleyecek ve kullanılması bilinmediği için atıl durumda bekleyecektir.

35- Öğretmenlerin herhangi bir materyal üzerine yoğunlaşarak, onun kullanımı ile ilgili olarak diğer öğretmenlere seminer vermesi fikrine öğretmenler olumlu görüş belirtmişlerdir. Yöneticilerin öğretmenlerle aynı görüşü paylaşması böyle bir çalışmanın amacına ulaşacağını göstermektedir.

36- Materyal kullanma, kullandırma ve üretme konulu seminer çalışması düzenlense, öğretmenler ve yöneticiler katılacaklarını belirtmişlerdir. Ancak böyle bir seminer çalışmasına görevde yeni öğretmenler “0-5 yıl kıdeme sahip olanlar” diğerlerine göre daha az ihtiyaç duymaktadır.

37- Öğretmenler, diğer öğretmenlere materyal kullanma konusunda kısmen yardımcı olmaktadır. Yöneticilerin görüşü öğretmenlerin görüşü ile aynı düzeydedir. Öğretmenler yeterli düzeyde yardımlaşmamaktadır.

38- Öğretmenler, öğretmenlik eğitimleri sırasında almış oldukları eğitimi yeterli bulmamaktadır. Yöneticilerde öğretmenlerin aldıkları eğitimlerin yeterli olmadığı

görüşünü desteklemektedir. Kadın öğretmenler, erkeklere göre öğretmenlik eğitimleri sırasında aldıkları eğitimi daha yetersiz bulmaktadır. Ancak 0-5 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre kendilerini daha yeterli görmeleri, eğitim fakültelerinde uygulanmaya başlanan materyal kullanma eğitiminin etkili olduğunu göstermektedir. Ancak yeterli düzeyde değildir.

39- Materyal kullanma üretme konularında belirli aralıklarla düzenlenecek olan hizmet içi eğitim çalışmalarına öğretmenler çoğunlukla ihtiyaç olduğu görüşündedirler. Yöneticiler ise daha fazla ihtiyaç olduğu görüşündedirler.

40- Bilgisayarın eğitimde kullanımı ile ilgili olarak öğretmenler, çoğunlukla düzeyinde hizmet içi eğitime ihtiyaç olduğu görüşündedirler. Öğretmenlere verilmiş olan temel bilgisayar eğitimleri öğretmenler tarafından yeterli olarak görülmemekte ve öğretimde kullanımı ile ilgili olarak hizmet içi eğitim ihtiyacı olduğunu belirtmişlerdir.

41- Öğretmenler ve yöneticiler okullarında bulunan materyalleri sayı ve nitelik yönünden yetersiz bulmaktadır. Öğretmenlerin okullarındaki materyalleri yetersiz bulması materyal kullanma durumlarını olumsuz etkileyecektir.

5.2. ÖNERİLER

- Öğretmenler okullarında bulunan laboratuarlardan yeterli düzeyde yararlanmamaktadır. Bunun için:
 - Laboratuarlardaki malzeme eksiğinin giderilmesi
 - Öğretmenlerin laboratuarda ders işleme konusunda çeşitli çalışmalar ile bilgilendirilmesi
 - Laboratuvarların herkesin kullanımına açılması, sınıf yetersizliğinden dolayı laboratuvarların sınıf olarak kullanılmasının önüne geçilmesi ve asıl amacına hizmet etmesi sağlanmalıdır.
- Öğretmen ve yöneticiler, okullarında bulunan materyallerin yeni uygulamaya başlayan ilköğretim programına göre yetersiz olduğunu belirtmektedir. Okullardaki materyallerin yeni program doğrultusunda geliştirilmesi, yenilenmesi ve sayıca arttırılmasına ihtiyaç vardır.
- Öğretmenler her yerde bulunabilen materyalleri (tahta, mevsim ve tarih şeridi) çoğunlukla kullanmaktadır. Bu nedenle sınıf içinde kullanılabilen materyaller olanaklar ölçüsünde sayıca arttırılmalıdır.
- Öğretim programlarındaki program yoğunluğunun fazla olması, materyal kullanma ve öğrenci ile birlikte materyal üretme durumlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Yeni uygulamaya konulan ve konulacak programlarda araştırma sonuçlarının göz önünde bulundurularak çalışmalar yapılması olumlu olacaktır.
- Özellikle teknolojik materyallerin etkili kullanımı (televizyon, VCD player, tepegöz, sinevizyon vb.) ile ilgili olarak çalışmalar yapılmasına ihtiyaç vardır. Çünkü teknolojik materyaller zaman içinde okullarda sayıca artış göstermektedir.
- İnternet ve bilgisayardan öğretmenlerin yeterli düzeyde yararlanabilmesi için, bilgisayar sayısının arttırılması, bilgisayar ve internetin öğretimde kullanımı ile ilgili seminer çalışmalarının yapılması, gerekmektedir.
- Öğretmenler sınıfları kalabalık olduğu için yeterli düzeyde ve istedikleri materyalleri kullanamamaktadır. Öğrenci sayılarının kısa zamanda azaltılması mümkün olmadığı için, kalabalık sınıflarda kullanılacak ve etkili olacak materyallerin (televizyon, VCD player, tepegöz vb.) ve bunlara ait yazılımların sağlanmasına gerek vardır.

- Öğretmenlere materyal kullanma ve üretme konularında yardımcı olacak bir teknoloji uzmanına gerek vardır. Okullardaki yöneticilerden herhangi birinin hizmet içi eğitim yoluyla bu konuda yetiştirilerek, öğretmenlere yardımcı olması sağlanmalıdır.
- Okullara alınan materyallerin kullanıma sunulduktan sonra, öğretmenlere uzman kişi tarafından kullanımı ile ilgili olarak seminer verilmelidir.
- Öğretmenler, öğretmenlik eğitimleri sırasında almış oldukları eğitimi yetersiz olarak görmektedir. Eğitim fakültelerinde materyal kullanma ve üretme konusundaki çalışmaların gözden geçirilmesine gerek vardır.
- Öğretmen ve yöneticilerin materyal kullanma ve üretme konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaçları vardır. Planlı olarak materyal kullanma ve üretme konusunda hizmet içi eğitim çalışmaları yapılmasına gerek vardır.
- Öğretmenler okullarında mevcut bulunan materyalleri sayı ve nitelik yönünden yetersiz bulmaktadır. Ders Araçları Yapım Merkezi'nin (DAYM) yeni programa uygun materyalleri de tasarlayarak ve eskiden üretilen materyalleri de kontrolden geçirip, iyileştirme çalışmaları yapıldıktan sonra, okulların bu yöndeki ihtiyaçlarını gidermesi sağlanmalıdır.
- Bilgisayar, VCD Player, Tepegöz vb. materyallerin yazılım ve kaynaklarına ihtiyaç vardır. MEB tarafından yeni programlara uygun olarak üretilen yazılımların okullarda kullanıma sunulması gereklidir.
- Öğretmenler genel olarak yapılan hizmet içi eğitim çalışmalarını (katılan kişi sayısı ve süre) açısından etkili ve verimli olarak bulmamaktadır. Hizmet içi eğitim çalışmalarının daha iyi programlanmasına ve öğretmenlerin fikirleri de alınarak çeşitlendirilmesine gerek vardır.
- Hizmet içi eğitim çalışmalarının okullarda yapılabilmesi için programlama yapılması, seçilen formatör öğretmenlerin hizmet içi eğitimde yetiştirildikten sonra, okullarında bu çalışmaların formatör tarafından yapılması, daha etkili ve verimli olmasına, ayrıca amacına ulaşmasına yardımcı olacaktır.

5.2.1 Araştırmacılar İçin Öneriler

- Mesleğe girişteki stajyer öğretmenlik dönemini mesleki gelişim açıısından algılama düzeyi farklı öğretmenlerin teknolojik olanakları doğrudan öğretim etkinliklerinde kullanma düzeyine ilişkin araştırmalar yapılabilir.
- Eğitim fakültelerinde verilmesi gereken eğitimin içeriğine ilişkin olarak öğretmenlerle mülakat yolu ile araştırma yapılabilir.
- Hizmet içi eğitim çalışmalarında yapılması gereken çalışmaların içeriğine ilişkin olarak araştırmalar yapılabilir.
- Bazı materyallerin etkili kullanımı ve öğrenci başarısını etkileme düzeyine ilişkin olarak deneysel nitelikli araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, Y. (1998). **İlköğretim Okulları 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Ege Bölgesi Konusunun Araç-Gereç Kullanılarak Öğretiminin Değerlendirilmesi**. İstanbul: (Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
- Akpınar, Y. (2005). **Öğretmenlerin Yeni Bilgi Teknolojileri Kullanımında Yükseköğretimin Etkisi**. (İntenetten 01.08.2205 tarihinde indirilmiştir). www.tojet.net/articles/2211.htm
- Alkan, C. (1984). **Eğitim Teknolojisi**. Ankara: Aşama Matbaacılık.
- Alkan, C. ve Diğerleri. (1995). **Eğitim Teknolojisine Giriş**. Ankara: Önder Matbaacılık.
- Altıntaş, G. (1998). **İlköğretim Okulları 4. Sınıf Fen Bilgisi Öğretiminde Araç Gereç (Deney Yapararak) ve Bulmaca Tekniğinin Öğrencilerin Akademik Başarısına Katkısı**. Denizli: (Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Anderson,R., Hansen, T., Johnson; D. ve Klassen, D. (1979). Instructional Computing: Acceptance and Rejection by Secondary School Teacher. Sociology of Workand Occupations, 6(2), 227-250.**
- Aydoğan, A. (2000).Öğretmenlik Mesleğine Giriş Veya Nasıl Bir İnsan? Ankara: 20 Mayıs Eğitim Kültür ve Sosyal Dayanışma Vakfı. Yayın No:3.**
- Başar, H. (1998). Sınıf Yönetimi. İstanbul: MEB Basım Evi.**
- Binbaşıoğlu, C. (1991). **Genel Öğretim Bilgisi**. 6. Baskı, Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Baytekin Ç., Kıyıcı M., Horzum M. B. (2005). **Okul Deneyimi I Dersinin Öğrenme ve Öğretme Ders Teknolojisi**. (İnternetten 30.11.2005 tarihinde indirilmiştir). www.tojet.net/articles/119.htm
- Baytekin, Ç. (1999). “2000 Ötesinde Öğretim Nasıl Olmalı? Niçin?” Eskişehir: **4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri 1**. ss:165-183.
- Betrus, A.K. ve Molenda, M. (2002). “Historical Evolution of Instructional Technology in Teacher Education Programs”, **Techtrends For Leaders in Education and Training**, Vol. 46, No 5: 18-21.

- Blease, D. ve Cohen, L. (1990) **Coping with Computers**. Paul Chapman, Londra
- Cabbar, G. S. (1995). **İzmir İli Orta Dereceli Okullarda Eğitim Teknolojisinin Uygulamaları**. İzmir: (Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Chandra, P. (1987). "How Do Teachers View Their Teaching and The Use of Teaching Resources?" **British Journal of Educational Technology**. (18) 2, 102-111.
- Coşkun, S.(2001). **İlköğretim Okulu 4 ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Materyal ve Teknoloji Kullanım Durumu**. İstanbul: (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı).
- Çelik, V. (1999). **Eğitimsel Liderlik**. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Çepşi, S. (1993). "Orta Dereceli Okullarda Görev Yapan Fen Öğretmenlerinin Laboratuara Karşı Tutumları," **Çağdaş Eğitim Dergisi**, Yıl:19, Sayı:206, Ankara.
- Çilenti, K. (1985). "Eğitim Teknolojisi Açısından Kitle İletişim Araçlarının Eğitime Etkisi"; **Kitle İletişim Araçları ve Eğitim Sempozyumu**. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını. Yayın No:13, s.73.
- Çilenti, K. (1984). **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim**. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Dawes, L. (1999). First Connections: Teachers and the National Grid for Learning. **Computers & Education** 33 235-252
- Delikoyunlu, H. (1995). **İlköğretim Kurumları Dersi Öğretim programlarına İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri**. Ankara: (Hacettepe Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Demirel, Ö. (1998). **Yabancı Dil Öğretimi**. İstanbul: MEB Basım Evi.
- Durukan, H. (1987). "Eğitim Araçlarının Öğrenmedeki Yeri"; **Çağdaş Eğitim**.Yıl.12, Cilt.12, Sayı:118.
- Demirel, Ö. (2002). **Plandan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı**. 4. Basım, Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Demirel, Ö. Seferoğlu, S.S. Yağcı, E. (2001). **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme**. Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Doğan, Y. (1998). **İlköğretim 4 ve 5. Sınıflardaki Sosyal Bilgiler Dersleri İçin Gerekli Görsel ve İşitsel Materyal Üzerine Bir Araştırma**. Bursa: (Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Ergin, A. (1990). “Yabancı Dil Öğretiminde Eğitim Araçlarından Yararlanma,”. **A.Ü. Eğitim Bilimler Fakültesi Dergisi**. Cilt:23, Sayı:2.
- Erden, M. (1998). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Eskicumalı, A. ve İşman, A. (2000). **Eğitimde Planlama ve Değerlendirme**. Adapazarı: 2. Baskı. Değişim Yayınları.
- Ergin, A. (1998). **Öğretim Teknolojisi ve İletişim**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ergin, A. (1995). **Öğretim Teknolojisi ve İletişim**. Ankara: Pegem Yayınları.
- Ergün, M. (1996). **Eğitim Felsefesi**. Ankara: Ocak Yayınları.
- Fidan, N. (1980). **Giriş Davranışları Ve Öğretme Yöntemlerinin Fen Başarısına Etkisi**. Ankara: (Hacettepe Üniversitesi Yayınlanmamış Doçentlik Tezi).
- Fidan, N. ve Erden, M. (1987). **Eğitim Bilimine Giriş**. Ankara: Repa Basın Yayın.
- Fidan, N. (1982). **Öğrenme ve Öğretme: Kuram, İlke, Yöntemler**. Ankara: Tekişik Matbaası.
- Gökmen, S. (2001). **İlköğretim Okulları 1.Kademe Öğretmenlerinin Eğitim Ortamlarını Düzenleme Yeterlilikleri**. Çanakkale: (Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Gündüz, Ş. ve Odabaşı, F. (2005). **Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi**. (İnternette 29.11.2005 tarihinde indirilmiştir.)
www.tojet.net/articles/317.htm
- Hızal, A. (1988). “Eğitimde Teknoloji ile Kaynaklara (Araç Gereçlere) Tutum”. **Eğitim ve Bilim**. (68), ss:23-24.
- Hızal, A. (1990). “Bilgisayar Eğitimi ve Bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi”. **Eğitim Bilimleri Birinci Ulusal Kongresi Bildirileri**. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

- Hızal, A. (1992). "İlköğretim Uygulamalarında Eğitim Teknolojisinden Yaralanma Olanakları." **Türkiye'de İlköğretim Sempozyumu Bildirileri**. Ankara: H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı:8, s:81-85.
- Hinostroza, J.E.ve Mellar, H. (2001). "Pedagogy Embedded InEducational Software Design: Report of A Case Study." **Computer&Education**; 37; 27-40
- Holt, M. (1985). An Overview of Efforts in UK to Improve the Quality of Education, Ankara: Hacettepe University. A. Conference Paper Presented at the Quality of Education: Its Ftura Prospectsin the Turkish Educational System.
- İşler, Ş. A. (2003). "Yazılı Ders Materyallerinde İllüstrasyon Kullanımının yeri ve Önemi." **Milli Eğitim Dergisi**. (İnternette 25.08.2005 tarihinde indirilmiştir). www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/157/isler.htm
- Kayhan, Ü. (1991). "Eğitim Araçlarından Yararlanmada Karşılaşılan ve İleriye Dönük Hedefler." **Eğitimde Nitelik Geliştirme ve Eğitimde Arayışlar sempozyumu Bildirileri**. İstanbul: Kültür Hizmetleri A.Ş. Kültür Koleji, s:166-170.
- Kaptan, M. (2003). **Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğretmenlerin Eğitim Teknolojileri ve Materyal Kullanma Düzeyleri**. Sakarya: (Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Kaptan, F. (1999). **Fen Bilgisi Öğretimi**, İstanbul: MEB Basım Evi.
- Kaptan, S. (1998). **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**. Ankara: 11. Baskı Tekışık Matbaacılık.
- Karasar, N.(1999). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: 9. Basım Nobel Yayın Dağıtım.
- Küçükahmet, L. (2000). **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**. 11. Baskı, Ankara : Nobel Yayın Dağıtım.
- Koruyan, Ş. (1993). **İlköğretim Öğretmenlerinin Fen Öğretimine İlişkin Eğitim Teknolojisi Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi**. Ankara: (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
- MEB, (1995). **İlkokul Programı**. MEB Basım Evi .

- Özçınar, Z. (1995) **İlkokulda Fen Öğretiminde Laboratuvar Etkinliklerinin Değerlendirilmesi**. Ankara: (A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
- Özdemir, S. (2000). **Müfredat Laboratuvar Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Eğitim Araç Gereçlerini Etkili Kullanımlarına Yönelik Bir Araştırma**. Ankara: (Gazi Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Özer, A. (1996). **Orta Dereceli Askeri Okullarda Görev Yapan, Fen Bilimleri Dersleri Öğretmenlerinin Eğitim Araçlarından Yararlanma Durumları**. Ankara: (Ankara Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Özden, Y. (1998). **Öğrenme ve Öğretme**. 2. Baskı Ankara: Pegem Yayınları.
- Özkan, B. (2001). **Yapılandırıcı Öğrenme Ortamlarında Özgün Etkinlik ve Materyal Kullanmanın Etkinliği**. Ankara: (H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi).
- Paknedel, C.(1994). “Etkili İletişim Becerileri”; **Bilim ve Teknik Dergisi**. Aralık Sayısı.
- Pelgrum, W.J. ve Plomp T. (1993). The worldwide use of computers: A description of main trends. **Computers and Education**. 20 (4), 323-332.
- Rıza, E.T. (2000). **Eğitim Teknolojisi Uygulamaları ve Materyal Geliştirme**. İzmir: Anadolu Matbaası.
- Şahin, T. Y. ve Yıldırım, S. (1999)**. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Anı Yayınları.
- Şahin, M. (2000). **Sınıf Öğretmenlerinin Öğretim sürecinde Eğitim Teknolojisi ve Uygulamalarına ilişkin Etkinlikleri Yerine Getirirken Karşılaştıkları Problemler**. Niğde: (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Şimşek, N. (2004). **Derste Eğitim Teknolojisi Kullanımı**. Ankara: Anıl Matbaası.
- Şimşek, N. (1997). **Derste Eğitim Teknolojisi Kullanımı**. Ankara: Anıl Matbaası.
- Teker, N. (1989). “Eğitim Ortamı ve Öğrenci”; **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**. Cilt. 22, Sayı:1.

- Teker, A. (2002). **Ankara Merkez İlköğretim Okullarında Görev Yapan 4 ve 5. Sınıf Öğretmenlerinin, Fen Bilgisi Dersinde Eğitim Araç Gereçlerini Kullanma Durumlarının Değerlendirilmesi.** Ankara: (Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Turan, M. (2002). **İlköğretim Okullarının Eğitim-Öğretim Ortamlarındaki Materyal İhtiyacının Belirlenmesi.** Elazığ: (Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Turgut, İ. (1992). İlköğretim’de Nitelik Sorunu. **Türkiye’de İlköğretim Sempozyumu Bildirileri.** Ankara: H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı:8, ss:59-62.
- Uçar, M. (1998). **İlköğretimde Ders Araç Gereçleri Kullanımı Konusunda Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi.** Afyon: (Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Uçar, M. (2005). **İlköğretimde Ders Araç Gereçleri Kullanımı Konusunda Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi.** (İnternette 05.08.2005 tarihinde indirilmiştir.)
www.egitim.aku.edu.tr/mucar.htm
- Uşun S, Ercan İ. (1999). **İlköğretim I. Kademedeki Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretimindeki Yeterlilikleri.** Çanakkale: (Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yüksek Lisans Ders Ödevi).
- Uşun, S. (2000). **Özel Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme.** Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Ünal, S. (1992). “Fen Bilgisi Öğretiminde İlkokul Öğretmenlerinin Yeterliliği” **M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi.** Yıl:1993, Sayı:5.
- Wiske, M. S. And Others. (1988). **How Technology Affects Teaching.** Educational Technology Center, Cambridge, MA. Eric No: Ed 296 706
- Yalın, H. İ. (2004). **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme.** Ankara: 19. baskı. Nobel Yayın Dağıtım.

Yaylacı,H.S., Yaylacı,F. (2005). **Eğitim Teknolojisi Dersinde Öğretim Materyallerinin Geliştirilmesi.** (İnternette 10.08.2005 tarihinde indirilmiştir).
www.egitim.aku.edu.tr/yaylaci.htm

YÖK/Dünya Bankası, (1997). **Okul Yönetimi, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi.** Ankara.

ARAŞTIRMAYA KATILAN KURUMLARIN LİSTESİ

- 1 AHATLI İLKÖĞRETİM OKULU
- 2 AHMET COŞKUN BULUT İLKÖĞRETİM OKULU
- 3 ALTINOVA ESEN İLKÖĞRETİM OKULU
- 4 ALTINOVA İLKÖĞRETİM OKULU
- 5 ALTINOVA RUHI SUNAR İLKÖĞRETİM OKULU
- 6 ANTBİRLİK İLKÖĞRETİM OKULU
- 7 BARAJ İLKÖĞRETİM OKULU
- 8 BARBAROS İLKÖĞRETİM OKULU
- 9 BAŐÖĖRETMEN ATATÜRK İLKÖĞRETİM OKULU
- 10 BEDRİYE BİLEYDİ İLKÖĞRETİM OKULU
- 11 CUMHURİYET İLKÖĞRETİM OKULU
- 12 ÇAĞLAYAN İLKÖĞRETİM OKULU
- 13 DEMİRGUL İLKÖĞRETİM OKULU
- 14 DUDENBASİ İLKÖĞRETİM OKULU
- 15 DURALILER İLKÖĞRETİM OKULU
- 16 EMEKEVLER İLKÖĞRETİM OKULU
- 17 EMEL SEVGİ TANER İLKÖĞRETİM OKULU
- 18 ERENKÖY İLKÖĞRETİM OKULU
- 19 ERGENEKON İLKÖĞRETİM OKULU
- 20 FARUK TUĞAYOĞLU İLKÖĞRETİM OKULU
- 21 FATİH İLKÖĞRETİM OKULU
- 22 FATMA PARILTI İLKÖĞRETİM OKULU
- 23 FATMAGÜL ÖZPINAR İLKÖĞRETİM OKULU
- 24 FİKRET HALUK SARAÇOĞLU İLKÖĞRETİM OKULU
- 25 GAZİ MUSTAFA KEMAL İLKÖĞRETİM OKULU
- 26 GÜVENLİK İLKÖĞRETİM OKULU
- 27 GÜZELOBA ERMENEK İLKÖĞRETİM OKULU
- 28 HALİT ULUC İLKÖĞRETİM OKULU
- 29 HALİL AKYÜZ İLKÖĞRETİM OKULU
- 30 H.TATOĞLU İLKÖĞRETİM OKULU
- 31 HURMA YARBAY PINAR İLKÖĞRETİM OKULU
- 32 HÜSEYİN AK İLKÖĞRETİM OKULU

- 33 KAAAN TURAN İLKÖĞRETİM OKULU
- 34 KAMİLE ÇÖMLEKCİOĞLU İLKÖĞRETİM OKULU
- 35 KAZIM ŞANÖZ İLKÖĞRETİM OKULU
- 36 KOCADEMİR İLKÖĞRETİM OKULU
- 37 KONUKSEVER İLKÖĞRETİM OKULU
- 38 KONYAALTI İLKÖĞRETİM OKULU
- 39 KÜLTÜR İLKÖĞRETİM OKULU
- 40 MAREŞAL FEVZİ ÇAKMAK İLKÖĞRETİM OKULU
- 41 MEHMET KESİKCI İLKÖĞRETİM OKULU
- 42 MEHMETCIK İLKÖĞRETİM OKULU
- 43 MİMAR SİNAN İLKÖĞRETİM OKULU
- 44 MOBİL İLKÖĞRETİM OKULU
- 45 NACIYE HAVVA MANAVUSAK İLKÖĞRETİM OKULU
- 46 NADİRE KONUK VE ALİ OĞUZ KONUK İLKÖĞ.OK.
- 47 NAMİK KEMAL İLKÖĞRETİM OKULU
- 48 NECATİ VE FATMA DÖLEN İLKÖĞRETİM OKULU
- 49 PERİHAN-ESAT ARAL İLKÖĞRETİM OKULU
- 50 SEFA AKIN İLKÖĞRETİM OKULU
- 51 SÜLEYMAN DEMİREL İLKÖĞRETİM OKULU
- 52 ŞAHİNEVLER İLKÖĞRETİM OKULU
- 53 ŞEHİT KAHRAMAN ÇELİKBAŞ İLKÖĞRETİM OKULU
- 54 TURGUT REİS İLKÖĞRETİM OKULU
- 55 ÜLKÜ-SEYFİ KANDEMİR İLKÖĞRETİM OKULU
- 56 ÜNSAL İLKÖĞRETİM OKULU
- 57 VALİ HÜSNÜ TUĞLU İLKÖĞRETİM OKULU
- 58 VALİ SAİM ÇOTUR İLKÖĞRETİM OKULU
- 59 YENİMAHALLE İLKÖĞRETİM OKULU
- 60 YEŞİLKOY İLKÖĞRETİM OKULU

ÖĞRETMEN ANKETİ

Bu anket, "İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin "materyal kullanma ve üretme yeterlilikleri" konusundaki görüşleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ankete vereceğiniz cevaplar araştırmanın temelini teşkil edeceğinden büyük önem taşımaktadır. Bu anket sadece yüksek lisans çalışmasında kullanılacaktır. Getireceğiniz katkılardan dolayı teşekkür ederiz.

Yrd. Doç. Dr. İbrahim Yaşar KAZU
Danışman

Arif SEMERCİ
Yüksek Lisans Öğrencisi
arifsemerci07@mynet.com

KİŞİSEL BİLGİLER

1- Yaşınız?

20-29 30-39 40-49 50 Üstü

2- Cinsiyetiniz?

kadın erkek

3- Mezun olduğunuz eğitim kurumu ?

Öğretmen Okulu Eğitim Enstitüsü Eğitim Fakültesi Diğer

4- Mezun olduğunuz brans?

Sınıf Öğretmenliği Branş Öğretmenliği Diğer

5- Öğretmenlik mesleğindeki kıdeminiz?

0-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl 16-20 yıl 20 yıl üstü

ÖĞRETMENLERİN MATERYAL KULLANMA VE ÜRETME YETERLİLİKLERİ

Aşağıdaki maddeleri okuyarak katılma derecenizi (X) belirtiniz.		Her zaman	Çoğunlukla	Kısmen	Az	Hiç
1	Materyal kullanma ve üretme konusunda, yeni gelişmeleri ve yeni teknolojileri hangi düzeyde izliyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
2	Materyal kullanarak yapılan öğretimde, materyal kullanma sıklığı hangi düzeyde olursa etkili olur?	☐	☐	☐	☐	☐
3	Materyal kullanma ve üretme konularında, ne kadar değişim yanlısı olduğunuzu düşünüyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
4	Kullandığınız materyallerin, öğrenci merkezli eğitim-öğretime hangi düzeyde katkı sağladığını düşünüyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
5	Okulunuzdaki mevcut laboratuarlardan hangi düzeyde yararlanıyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
6	Materyal kullanımında, öğrenci öğretmen etkileşimi hangi düzeyde azalıyor ?	☐	☐	☐	☐	☐
7	Öğretim materyalleri öğrencinin öğrenmesini ve öğrendiklerinin kalıcılığını hangi düzeyde etkiler?	☐	☐	☐	☐	☐
8	Okul yönetiminden materyal alınması veya sağlanması konusunda hangi düzeyde istekte bulunursunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
9	Okulunuzda bulunan materyaller, yeni değişen eğitim programları ile hangi düzeyde uyumludur?	☐	☐	☐	☐	☐
10	Okul yönetimi, sizi materyal kullanma ve üretme konusunda hangi düzeyde teşvik ediyor?	☐	☐	☐	☐	☐
11	Başka bir okul veya kurum ziyaret ederek, materyal kullanımı ve sınıf ortamını düzenleme durumlarını hangi düzeyde izlersiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
12	Okul materyallerinin yöneticiler üzerine zimmetli olması, sizin materyal kullanımınızı olumsuz yönde etkiliyor mu?	☐	☐	☐	☐	☐
13	Her yerde bulunabilen (tahta, mevsim şeridi, tarih şeridi vb.) materyalleri, hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
14	Öğretim materyallerini hangi sıklıkla öğrencilerinize kullanıyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
15	Materyal kullanımının, öğrenciyi hangi düzeyde pasiflikten ve ezbercilikten kurtaracağını düşünüyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐

16	Teknolojik materyalleri (Bilgisayar, Sine vizyon, Televizyon, Tepegöz,VCD Player vb.) öğretim etkinliklerinde hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?	0	0	0	0	0
17	İnternette (öğretim etkinliklerinde) hangi düzeyde yararlanıyorsunuz?	0	0	0	0	0
18	Öğretim etkinliklerinde kullanmak üzere, bilgisayar yazılımı(ders yazılımı) bulmakta sıkıntı çekiyor musunuz?	0	0	0	0	0
19	Ders işlerken materyal kullandığınız zaman, ders konularından hangi düzeyde geri kalıyorsunuz?	0	0	0	0	0
20	Materyal kullanımı öğretim verimliliğini hangi düzeyde arttırır?	0	0	0	0	0
21	Sınıfınızın kalabalık olması materyal kullanma sıklığınızı hangi düzeyde etkiliyor?	0	0	0	0	0
22	Öğretim programlarındaki program yükü azaltıldığı zaman, materyal kullanma sıklığınızın hangi düzeyde artacağını düşünüyorsunuz?	0	0	0	0	0
23	Materyal kullanımına uygun olarak, ortam düzenleme yeterliliğinizin hangi düzeydedir?	0	0	0	0	0
24	Okul yöneticileri, teknolojik materyallerin kullanımını hangi düzeyde biliyorlar ve size yardımcı oluyorlar?	0	0	0	0	0
25	Okul yöneticileri, okul ve sınıf içi etkinliklerin bilgisayar desteği ile hazırlanmasında hangi düzeyde yardımcı oluyorlar?	0	0	0	0	0
26	Okulumuzda bir teknoloji uzmanı olsaydı, teknoloji ve materyallerden hangi sıklıkla yararlanırdınız?	0	0	0	0	0
27	Derste kullanacağınız materyali, öğrencilerinizle birlikte tasarlama ve üretme durumunuz hangi düzeydedir?	0	0	0	0	0
28	Okulunuzda, (sınıf hariç) materyal kullanma ve üretme alanları (Bilgisayar laboratuvarı, işlik, atölye vb.) hangi düzeyde mevcuttur?	0	0	0	0	0
29	Kendiniz veya öğrencilerinizle tasarlayıp ürettiğiniz materyalleri, öğretim etkinliklerinde hangi düzeyde kullanıyorsunuz?	0	0	0	0	0
30	Etkili materyal kullanma, tasarlama, üretme konusunda yeterli bilgi ve beceriye hangi düzeyde sahip olduğunuzu düşünüyorsunuz?	0	0	0	0	0
31	Materyal kullanma ve üretme konularında hangi düzeyde yardım alıyorsunuz?	0	0	0	0	0
32	Okuluza yeni bir materyal kazandırıldığı zaman, bu materyalden hangi düzeyde haberdar oluyorsunuz?	0	0	0	0	0
33	"Genel hizmet içi eğitim" yerine, "okulda hizmet içi eğitim" kursu açılrsa katılımınız hangi düzeyde gerçekleşir?	0	0	0	0	0
34	Okula yeni kazandırılan materyalle ilgili olarak, (Tepegöz, Sine vizyon,VCD Player vb.) seminer verilmesini ister misiniz?	0	0	0	0	0
35	Öğretmenlerin her hangi bir materyal üzerine yoğunlaşıp, bununla ilgili diğer öğretmenlere seminer vermesi düşüncesine hangi düzeyde katılırsınız?	0	0	0	0	0
36	Materyal kullanma, kullandırma ve üretme adlı bir seminer düzenlense katılımınız hangi düzeyde olurdu?	0	0	0	0	0
37	Diğer öğretmenlere, materyal kullanma ve üretme konusunda hangi sıklıkla yardımcı oluyorsunuz?	0	0	0	0	0
38	Materyal kullanma ve üretme konusunda, öğretmenlik eğitiminiz sırasında almış olduğunuz eğitimin, hangi düzeyde yeterli olduğunu düşünüyorsunuz?	0	0	0	0	0
39	Eğitim teknolojileri ve materyal kullanımı üzerine belirli aralıklarla ve planlı olarak yapılacak hizmet içi eğitim faaliyetlerine hangi düzeyde ihtiyaç vardır?	0	0	0	0	0
40	Bilgisayarın eğitimde kullanımı ile ilgili, hizmet içi eğitime hangi düzeyde ihtiyacınızın olduğunu düşünüyorsunuz?	0	0	0	0	0
41	Okulunuzda bulunan materyalleri sayı ve nitelik yönünden hangi düzeyde yeterli buluyorsunuz?	0	0	0	0	0

YÖNETİCİ ANKETİ

Bu anket, "İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin "materyal kullanma ve üretme yeterlilikleri" konusundaki görüşleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ankete vereceğiniz cevaplar araştırmanın temelini teşkil edeceğinden büyük önem taşımaktadır. Bu anket sadece yüksek lisans çalışmasında kullanılacaktır. Getireceğiniz katkılardan dolayı teşekkür ederiz.

Yrd. Doç. Dr. İbrahim Yaşar KAZU
Danışman

Arif SEMERCİ
Yüksek Lisans Öğrencisi
arifsemerci07@mynet.com

KİŞİSEL BİLGİLER

1- Yaşınız?

20-29 30-39 40-49 50 Üstü

2- Cinsiyetiniz?

Kadın Erkek

3- Mezun olduğunuz eğitim kurumu?

Öğretmen Okulu Eğitim Enstitüsü Eğitim Fakültesi Diğer

4- Mezun olduğunuz branş?

Sınıf Öğretmenliği Branş Öğretmenliği Diğer

5- Yöneticilikteki kıdeminiz?

0-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl 16-20 yıl 20 yıl üstü

ÖĞRETMENLERİN MATERYAL KULLANMA VE ÜRETME YETERLİLİKLERİ

Aşağıdaki maddeleri okuyarak katılma derecenizi (X) belirtiniz.		Her zaman	Çoğunlukl	Kısmen	Az	Hiç
1	Öğretmenler, materyal kullanma ve üretme konusunda, yeni gelişmeleri ve yeni teknolojileri hangi düzeyde izliyorlar?	☐	☐	☐	☐	☐
2	Materyal kullanarak yapılan öğretimde, materyal kullanma sıklığı hangi düzeyde olursa etkili olur?	☐	☐	☐	☐	☐
3	Öğretmenlerin materyal kullanma ve üretme konularında hangi düzeyde değişim yanlısı olduğunuzu düşünüyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
4	Öğretimde kullanılan materyalin, öğrenci merkezli eğitim-öğretime hangi düzeyde katkı sağladığını düşünüyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
5	Öğretmenler, okulunuzdaki mevcut laboratuarlardan hangi düzeyde yararlanıyorlar?	☐	☐	☐	☐	☐
6	Öğretmen materyal kullanıldığı zaman öğrenci-öğretmen etkileşimi hangi düzeyde azalır?	☐	☐	☐	☐	☐
7	Öğretim materyalleri, öğrencinin öğrenmesi ve öğrendiklerinin kalıcılığını hangi düzeyde etkiler?	☐	☐	☐	☐	☐
8	Öğretmenler, okul yönetiminden materyal alınması veya sağlanması konusunda istekte bulunuyorlar mı?	☐	☐	☐	☐	☐
9	Okulunuzda bulunan materyaller, yeni değişen eğitim programları ile hangi düzeyde uyumludur?	☐	☐	☐	☐	☐
10	Öğretmenleri materyal kullanma ve üretme konusunda hangi düzeyde teşvik ediyorsunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
11	Öğretmenlerin, başka bir okul veya kurum ziyaret ederek materyal kullanımı ve sınıf ortamını düzenleme konusunda bilgi alış verişini hangi düzeydedir?	☐	☐	☐	☐	☐
12	Okul materyallerinin, yöneticiler üzerine zimmetli olması öğretmenlerin materyal kullanma durumlarını <u>olumsuz</u> yönde etkiliyor mu?	☐	☐	☐	☐	☐
13	Öğretmenler, her yerde bulunabilen (tahta, mevsim şeridi, tarih şeridi vb.) materyalleri hangi sıklıkla kullanıyorlar?	☐	☐	☐	☐	☐
14	Öğretmenler öğretim materyallerini hangi sıklıkla öğrencilerine kullanıyor?	☐	☐	☐	☐	☐
15	Öğretmenlerin materyal kullanması, öğrenciyi hangi düzeyde pasiflikten ve ezbercilikten kurtarır?	☐	☐	☐	☐	☐

16	Öğretmenler teknolojik materyalleri (Bilgisayar, Sine vizyon, Televizyon, Tepegöz,VCD Player vb.) öğretim etkinliklerinde hangi sıklıkla kullanıyorlar?	0	0	0	0	0
17	Öğretmenler, internetten (öğretim etkinliklerinde) hangi düzeyde yararlanıyorlar?	0	0	0	0	0
18	Öğretim etkinliklerinde kullanılmak üzere bilgisayar yazılımı (ders yazılımı) bulmakta sıkıntı ile karşılaşıyor musunuz?	0	0	0	0	0
19	Öğretmenler, ders işlerken materyal kullandıkları zaman, hangi düzeyde ders konularından geri kalıyorlar?	0	0	0	0	0
20	Materyal kullanımı, öğretim verimliliğini hangi düzeyde arttırır ?	0	0	0	0	0
21	Sınıfların çok kalabalık olması, öğretmenlerin materyal kullanma sıklığını etkiliyor mu?	0	0	0	0	0
22	Öğretim programlarındaki program yükü azaltıldığı zaman, öğretmenlerin materyal kullanma sıklığının artacağını düşünüyor musunuz?	0	0	0	0	0
23	Öğretmenlerin, materyal kullanımına uygun ortam düzenleme yeterlilikleri hangi düzeydedir?	0	0	0	0	0
24	Teknolojik materyallerin kullanımını hangi düzeyde biliyor ve öğretmenlere, hangi düzeyde yardımcı oluyorsunuz?	0	0	0	0	0
25	Öğretmenlere, okul ve sınıf içi etkinliklerin bilgisayar desteği ile hazırlanmasında hangi düzeyde yardımcı oluyorsunuz?	0	0	0	0	0
26	Okulunuzda bir teknoloji uzmanı olsaydı, öğretmenler, teknoloji ve materyallerden hangi sıklıkla yararlanırdı?	0	0	0	0	0
27	Öğretmenler derste kullanacağı materyali öğrencileri ile birlikte tasarlama ve üretmeye hangi düzeyde yer veriyorlar?	0	0	0	0	0
28	Okulunuzda, (sınıf hariç) materyal kullanma ve üretme alanları (Bilgisayar laboratuvarı, işlik, atölye vb.) hangi düzeyde mevcuttur?	0	0	0	0	0
29	Öğretmenler kendileri veya öğrencileri ile tasarlayıp ürettikleri materyallere, eğitim-öğretim etkinliklerinde hangi düzeyde yer veriyorlar?	0	0	0	0	0
30	Öğretmenler materyal kullanma ve üretme konusunda yeterli bilgi ve beceriye hangi düzeyde sahiptir?	0	0	0	0	0
31	Öğretmenler, materyal kullanma ve üretme konularında hangi düzeyde yardım alıyorlar?	0	0	0	0	0
32	Okuluza yeni bir materyal kazandırıldığı zaman, bu materyalden öğretmenleri haberdar ediyor musunuz?	0	0	0	0	0
33	"Genel hizmet içi eğitim" yerine, "okulda hizmet içi eğitim" kursu açılrsa katılımınız hangi düzeyde gerçekleşir?	0	0	0	0	0
34	Okula yeni kazandırılan materyalle ilgili olarak, (Tepegöz, Sine vizyon,VCD Player vb.) öğretmenlere seminer verdiniz mi?	0	0	0	0	0
35	Öğretmenlerin, her hangi bir materyal üzerine yoğunlaşıp, bununla ilgili diğer öğretmenlere seminer vermesi düşüncesine hangi düzeyde katılırsınız?	0	0	0	0	0
36	Materyal kullanma, kullandırma ve üretme adlı bir seminer düzenlense katılımınız hangi düzeyde olurdu?	0	0	0	0	0
37	Öğretmenler, materyal kullanma, sağlama ve üretme konusunda birbirlerine yardımcı olma durumları hangi düzeydedir?	0	0	0	0	0
38	Materyal kullanma ve üretme konusunda, öğretmenlerin öğretmenlik eğitimi sırasında almış olduğu eğitim hangi düzeyde yeterlidir?	0	0	0	0	0
39	Eğitim teknolojileri ve materyal kullanımı üzerine belirli aralıklarla ve planlı olarak yapılacak hizmet içi eğitim faaliyetlerine hangi düzeyde ihtiyaç vardır?	0	0	0	0	0
40	Bilgisayarın eğitimde kullanımı ile ilgili olarak, öğretmenlerin hizmet içi eğitime hangi düzeyde ihtiyaçları vardır?	0	0	0	0	0
41	Okulunuzda bulunan materyalleri sayı ve nitelik yönünden hangi düzeyde yeterli buluyorsunuz?	0	0	0	0	0

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

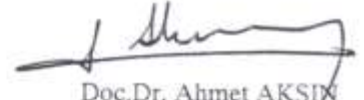
Sayı : B.30.2.FIR.0.E.1.00.00/ 2066
Konu: Arif SEMERCI.

Elazığ: 26.06.2006

REKTÖRLÜK MAKAMINA

İLGİ: Firat Üniversitesi Rektörlük Makamı'nın 09.06.2006 tarih ve 596-5275 sayılı yazısı.
Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın 05.06.2006 tarih ve B.08.0.EGD.0.33.05.311-777/2470 sayılı yazısı.

İlgi yazıya istinaden, Enstitümüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Arif SEMERCI'nin "İlköğretim Birinci Kademedeki Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Etkili Materyal Kullanma Yeterlilikleri Üzerine Öğretmen ve Yönetici Görüşleri (Antalya İli Örneği)" konulu tezi ile ilgili geliştirdiği anketin, Antalya İl Merkezindeki Devlet İlköğretim Okullarında uygulanabilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın istemiş olduğu araştırmada kullanılacak olan ölçme araçları ekte sunulmuş olup, gerekli iznin alınmasını emir ve müsaadelerinize arz ederim. Saygılarımla.

Doç.Dr. Ahmet AKSIN
Müdür

EKLER:

1. Danışman Yrd.Doç.Dr. İ.Yaşar KAZU'ya ait 11.05.2006 tarihli dilekçe (1 sayfa).
2. Arif SEMERCI'ye ait yüksek lisans tez önerisi (10 sayfa).
3. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın 05.06.2006 tarih ve B.08.0.EGD.0.33.05.311-777/2470 sayılı yazısı.

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Başkanlığı

Sayı : B.30.2.FIR.0.36.00.00/ 76
Konu: Arif SEMERCI

Elazığ: 12.05.2006

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Anabilim Dalımız Yüksek Lisans öğrencisi Arif SEMERCI, "İlköğretim Okullarında Görev Yapan Birinci Kademe Öğretmenlerinin Materyal Kullanma, Tasarlama ve Üretme Yeterlilikleri İle İlgili Öğretmen ve Yönetici Görüşlerinin Belirlenmesi" konulu teziyle ilgili anketini Antalya il merkezindeki devlet ilköğretim okullarında yapmak istemektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı'ndan gerekli iznin alınması hususunda gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Vehbi ÇELİK
Anabilim Dalı Başkanı

EK :
1- 1 Adet Danışman Dilekçesi
2- Anket Örneği (4 Sayfa)